परिपत्रहरुको संगालो, २०७६

२०७६-०९-१०

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बर्दिया

Contact

जिल्ला प्रशासन कार्यालय
गुलरिया, बर्दिया

०८४-४२०१३३, ४२०१३२, ४२००९५, ४२०२७६

daobardiya@moha.gov.np; daobardiya@gmail.com

daobardiya.moha.gov.np

Dear [Recipient Name]

प्र.अ. श्री अर्जुन सुवेदी
प्र.अ. श्री बालकृष्ण अधिकारी
क.अ. श्री गंगाराम अधिकारी

प्रमुख जिल्ला अधिकारी
प्रेमलाल लामिछाने

पृष्ठभुमी :

मुलुकमा शान्ति सुव्यवस्था र सुरक्षा कायम गरी जनताको जीउ धन र स्वतन्त्रताको संरक्षण गर्नु गृह प्रशासनको मुख्य उद्देश्य हो । शान्ति सुव्यवस्था, अमनचयन, अपराध नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन तथा विधिको शासन कायम गरी विकास र सम्वृद्धिको लागि प्रमुख योगदान गर्नु गृह मन्त्रालयको प्रमुख दायित्व रहको छ । नेपाल सरकार (कार्य विभाजन) नियमावली २०७४ ले समेत गृह मन्त्रालयलाई सोही अनुसार जिम्मेवारी सुम्पेको छ ।

गृह मन्त्रालयले आफ्नो कार्यजिम्मेवारीमा रहेका कार्यहरू मन्त्रालय वा मातहतका विभागीय तथा जिल्लास्थित कार्यालयहरूबाट सम्पादन गर्दै आएको छ ।

गृह मन्त्रालय वा मातहतका सबै निकायहरूबाट हुने कार्यसम्पादनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पारदर्शी, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउदै गृह प्रशासनबाट प्राप्त हुने सेवा सुविधामा जनताको समान र सहज पहुँच सुनिश्चित गरी सुशासन प्रवर्द्धन गर्नका लागि विभिन्न कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाहरू तर्जुमा तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन हुँदै आएको छ ।

गृह प्रशासन सञ्चालनमा जिम्मेवार पदाधिकारीहरूलाई जनअपेक्षित सेवा प्रवाहमा जवाफदेही, कानून कार्यान्वयनमा दृढ, प्रक्रियामा सरलीकरण र पारदर्शी एवम् नतिजामा उत्तरदायी बनाउन वि.स. २०७५ माघ देखि सबै प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूसँग र चालु आ.व. २०७६।७७ देखि विभागीय प्रमुखहरू लगायत मन्त्रालयका शाखा अधिकृत स्तरसम्मका कर्मचारीहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरी प्रभावकारी रुपमा कार्यसम्पादन गर्ने संस्कृतिको विकास गरिएको छ । यसबाट तोकिएको कार्य समय, पदीय अधिकारको सिमा र सोपानसँग आवद्ध गर्दै समग्रतामा जनता र संगठन प्रति जवाफदेही बनाउदै सुशासन कायम गर्न, प्रशासनमा नवप्रवर्तन र सिर्जनशीलता अभिवृद्धि गरी गृह प्रशासनको समग्र कार्यसम्पादनको स्तर वढाउन तथा आन्तरिक क्षमता सुदृढ हुदै गएको छ । साथै गृह मन्त्रालयका महाशाखा तथा शाखाहरूका प्रचलन र परम्पराबाट विकसित भएको असल अभ्यासहरूको जगेर्ना गर्न, संस्थागत स्मरणलाई व्यक्तिमुखी नभई संस्थामुखी बनाउन र उत्तराधिकारी व्यवस्थापनलाई सहज बनाइ समग्र संस्थागत सक्षमता अभिवृद्धिका लागि महाशाखा र शाखाहरूबाट सम्पादन गरिनुपर्ने मुख्य-मुख्य कार्यहरूको कार्यप्रक्रिया समावेश गरी कार्यसञ्चालन कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिएको छ ।

यसै सन्दर्भमा गृहप्रशासन सम्वद्ध विभिन्न ऐन कानूनमा भएका व्यवस्थाका अतिरिक्त विभागीय निकाय तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट सम्पादन हुने सेवा प्रवाहमा सरलीकरणका लागि आवश्यक भई मन्त्रालयबाट जारी गरिएका निर्देशन तथा परिपत्रहरू संकलन गरी एकिकृत संग्रहको रुपमा यो पुस्तिका तयार पारिएको छ ।

यसले मन्त्रालयबाट वि.स. २०७२ देखि हालसम्म विभागीय निकाय तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूका लागि जारी गरिएका महत्वपूर्ण परिपत्रहरूलाइ विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरूका आधारमा वर्गीकरण गरी समावेश गरिएको छ । यसबाट मातहत विभाग तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट सञ्चालित सेवा प्रवाहमा व्यावसायिकता अभिवृद्धि हुने, संस्थागत स्मरण कायम हुने, कार्यसम्पादनमा एकरुपता कायम हुने साथै छिटो छरितो सेवा प्रवाह हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

उद्धेश्य :

परिपत्र संग्रह प्रकाशनका उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन्:

क. जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट प्रवाह हुने सेवाहरूमा निश्चितता, एकरुपता कायम गर्नु ।

ख. जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा तथा प्रक्रियाहरूका वारेमा संस्थागत स्मरण कायम गर्नु ।

ग. सेवा प्रवाहलाइ छिटो र छरितो रुपमा सम्पादन गर्न सहजीकरण गर्नु ।

मुख्य मुख्य विषयहरू :

यस संग्रहमा मन्त्रालयबाट जारी गरिएका वि.स. २०७२ देखि हालसम्मका महत्वपूर्ण नीतिगत निर्णय, कार्यकारी आदेश, निर्देशन/परिपत्रहरूलाई विषयक्षेत्रगत रुपमा समावेश गरिएको छ । निर्देशन/परिपत्रहरूलाई नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन, स्थानीय प्रशासन तथा प्रदेश समन्वय, विपद् व्यवस्थापन, मानव अधिकार प्रवर्द्धन,आन्तरिक प्रशासन, तथा सवारी व्यवस्थापन, आर्थिक प्रशासन, विभुषण व्यवस्थापन, लागूऔषध नियन्त्रण, सूचना तथा प्रविधि, गुनासो व्यवस्थापन, शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण, कर्मचारी प्रशासन, अध्यागमन तथा सीमा प्रशासन,राहत तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन लगायतका विषयक्षेत्रका आधारमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

साथै प्रस्तुत परिपत्र संग्रहमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँग सम्बन्धित विषयगत ऐन कानून र प्रमुख जिल्ला अधिकारी/सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी लगायत जिल्ला प्रशासन कार्यालयको अधिकार क्षेत्रसँग सम्बन्धित देहाय अनुसार ऐन कानूनहरूको कार्यान्वयनमा सहजीकरण समेत हुने गरी जारी भएका विभिन्न निर्देशनहरूको समेत संग्रह गरिएका छन् । जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँग सम्बन्धित विषयगत ऐन कानूनहरू र त्यसमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको प्रमुख भुमिकाका वारेमा हुने जानकारीले समेत कानून कार्यान्वयनमा सरलीकरण हुनेछ ।

गृह प्रशासनसँग सम्बन्धित ऐन तथा नियम र त्यसमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयको प्रमुख भुमिका

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
१	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग नियमावली, २०५९	अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसारको अधिकार कार्यान्वयन गर्ने ।
२	अध्यागमन ऐन, २०४९	अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसारको अधिकार कार्यान्वयन गर्ने ।
३	अध्यागमन नियमावली, २०५१	अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसारको अधिकार कार्यान्वयन गर्ने ।
४	उमेर, नाम र जात सच्याउने नियमहरु, २०१७	- प्रजिअले उमेर, नाम र जात सच्याउने सम्बन्धमा फैसला गर्ने । - नागरिकता र शैक्षिक प्रमाणपत्रमा उमेर, नाम र जात फरक परेमा सच्याउने फैसला गरी परीक्षा नियन्त्रकलाई फैसलाको नक्कल सहित पठाउने । - उमेर, नाम र जात फरक परेमा सच्याउने सम्बन्धमा आवश्यक भएमा समन जारी गर्ने, साक्षीहरु उपस्थित गराउने, - लिखतहरु पेश गराउन, प्रमाण र सरजमीनहरु बुझ्न प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई नेपाल कानून बमोजिम जिल्ला अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।
५	उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५	अधिकार प्रत्यायोजन भएअनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
६	कारागार ऐन, २०१९	- जिल्लाको कारागारको प्रशासन एवं सो सम्बन्धी अन्य सबै व्यवस्थाको सामान्य रेखदेख गर्ने कर्तव्य सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीको हुने । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले ६ महीनामा एक पटक र आवश्यक देखेमा जहिलेसुकै कारागारको जाँच गर्नु गराउनु पर्ने । - कारागारका कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्य पालन नगरेमा तीन महीना सम्म कैद वा दुईसय रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुबै गर्न मुद्दा मामिला हेरी किनारा गर्ने अधिकार प्रजिअमा रहने ।
७	कारागार नियमावली, २०२०	- बदमासी गरे बापत गोलघरमा राखिने कैदीको जनाउ जेलरले प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई तुरुन्तै गराउने नेपाल सरकारले सूचना गरेको उत्सवमा थुनुवा वा कैदी छोड्नु परेमा कारागार कार्यालयले ठेकुवा लगत बमोजिमका थुनुवा वा कैदीको कैद भुक्तानी कटाई बाँकी कैद देखाइएको लगत सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्ने । - छुट्कारा पाएका कैदी वा थुनुवाहरु मध्ये धेरै टाढाको घरसम्म पुग्न खर्च नहुने व्यक्तिलाई सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट निकासा भए बमोजिम आवश्यक बाटो खर्च दिइनेछ । - कैदीवन्दीहरूलाई नियमानुसार दिइने लुगाको निमित्त कपडाको किसिम र नमूना प्रमुख जिल्ला अधिकारीले पास गरिदिए बमोजिम तयार गरी दिइनेछ । - कारागार कैदी वा थुनुवालाई आए गएको चिट्ठीपत्र जेलरले सेंसर गर्दा देश लाई हानिकारक प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष कुनै किसिमको संकेत चिन्ह र सार्वजनिक हित बाहेक कुनै संगठन गर्ने विचार दर्शाएको चिठी पत्रपत्रिका जफत गरी कारवाईको निमित्त सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्ने । - कैदको सजाय छोट्याउन जेलरले पेश गरेको रायमाथि विचार गरी उपयुक्त देखेमा जिल्ला प्रमुख अधिकारीले आफ्नो रायसाथ कारागार व्यवस्थापन विभागमा पठाउनु पर्ने । - कारागारमा रहेका कैदी वा थुनुवाहरुलाई असल मनोवृत्ति तर्फ उन्मुख गराउने किसिमको प्रशिक्षण योग्य व्यक्तिहरुबाट गराइनेछ । प्रशिक्षकलाई पारिश्रमिकको रुपमा एक पटकमा एक सय रुपैयासम्म दिइनेछ । जेलरले प्रशिक्षण दिने व्यक्ति तथा प्रशिक्षणको विषयको बारेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको निकासा लिनु पर्ने । - कैदी वा थुनुवालाई सरुवा गर्दा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले आपसमा परामर्श गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
८	कालोबजार तथा केही सामाजिक अपराध तथा सजाय ऐन, २०३२	- कालोबजार तथा केही सामाजिक अपराध सम्बन्धि मुनासिब माफिकको उजूर परेमा वा विश्वास पर्दो सूचना प्राप्त भएमा वारेण्ट जारी गर्ने । - औषधिमा मिसावट र मिसावट भएको औषधिको बिक्री वाहेकका अन्य कसुरमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मुद्दाको कारवाही र किनारा गर्ने ।
९	कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार (निवारण) ऐन, २०७१	- कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार सम्बन्धि उजूरीको शुरु कारबाही र किनारा गर्ने अधिकार सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हुनेछ ।प्रमुख जिल्ला अधिकारी विरुद्धको उजूरीको कारबाही र किनारा गर्ने अधिकार सम्बन्धित प्रदेशको प्रमुख सचिवलाई हुनेछ ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
१०	खाद्य ऐन, २०२३	- दूषित खाद्य पदार्थ वा न्यूनस्तरको खाद्य पदार्थको उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्ने र झुक्यानमा पारी खाद्य पदार्थ बिक्री वितरण गरेको कसूर सम्बन्धी मुद्दाको शुरु कारबाही र किनारा गर्ने अधिकार प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हुनेछ ।
११	खाद्य नियमावली, २०२७	- उत्पादित खाद्य पदार्थ ऐनको दफा बमोजिम निर्धारित गुणस्तर वा मात्राको नभएमा सो शर्त अनुसारको व्यवस्था र गुण स्तरमा सुधार नगरेसम्मको लागि खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागको सिफारिसमा सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीले त्यस्तो खाद्य उद्योगको उत्पादनमा रोक लगाउन सक्नेछ । - कुनै खाद्य पदार्थ दूषित वा न्यूनस्तरको हो भन्ने शंका लागेमा त्यस्तो खाद्य पदार्थ सिलबन्दी गरी सो खाद्य पदार्थका धनीलाई नै जिम्मा लगाई त्यसको भर्पाई लिई रोक्का राख्न सक्ने ।
१२	छापाखाना र प्रकाशन ऐन, २०४८	- छापाखाना दर्ता गर्ने । - पत्रपत्रिका दर्ता गर्ने ।
१३	छापाखाना र प्रकाशन सम्बन्धी नियमावली, २०४९	- प्रमाणपत्र नलिई छापाखाना संचालन गरेमा,झुठा विवरण दिएमा, किताब नबुझाएमा,अनधिकृत रुपमा प्रकाशन गरेमा, प्रतिबन्धित प्रकाशन गरेमा, निषेधित प्रकाशन अनुवाद गरेमा, विदेशी प्रकाशन पैठारी गरेमा, प्रेस प्रतिनिधीको प्रमाणपत्र नलिई काम गरेमा जरिवाना गर्ने ।
१४	जलस्रोत ऐन, २०४९	- जिल्ला जलस्रोत समितिको अध्यक्ष
१५	जलस्रोत नियमावली, २०५०	
१६	जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४	- मुआब्जाको किसिम र सो निर्धारण गर्ने समितिको अध्यक्षको रुपमा रहने । - जग्गा प्राप्तिको सूचना जारी गर्ने । - जग्गालाई कब्जामा लिई जुन कार्यालय वा संस्थाको निमित्त जग्गा प्राप्त गरिएको हो सो कार्यालय वा संस्थालाई दिन सक्नेछ र तत्पश्चात सो जग्गालाई सम्बन्धित कामको निमित्त उपयोगमा ल्याउन सकिनेछ । यसरी जग्गा कब्जामा लिएपछि स्थानिय अधिकारीले सो कुराको सूचना नेपाल सरकारलाई दिनु पर्नेछ । - मुआव्जा पाउनेको नामावली प्रकाशन गर्ने । - नेपाल सरकार वा संस्थाको स्वामित्वमा आएको जग्गा नेपाल सरकारको लागि प्राप्त गरिएकोमा जग्गाको नामसारी र मालपोतको लगत कट्टा गर्ने । - विशेष परिस्थितमा जग्गा प्राप्त गर्न सक्ने विशेष अधिकार । - नेपाल सरकारले जग्गा प्राप्त नगर्ने निर्णय गर्ने । - क्षतिपूर्ति वा मुआब्जा लिनको लागि तोकिएको म्यादभित्र सरोकारवाला व्यक्तिले सो रकम लिन नआएमा वा लिन मन्जुर नगरेमा त्यस्तो क्षतिपूर्ति वा मुआब्जाको रकम बुझ्नको लागि तीन महिनाको अन्तिम म्याद दिई सूचना प्रकाशित गर्ने । सो म्यादभित्र पनि लिन नआउने सरोकारवाला व्यक्तिले त्यस्तो क्षतिपूर्ति वा मुआब्जा पाउने छैन र सो क्षतिपूर्ति वा मुआब्जाको रकम,सञ्चित कोषमा दाखिल गरिनेछ । - ऐन अन्तर्गत सजाय हुने कसूर सम्बन्धी मुद्दाको शुरु कारबाई र किराना गर्ने अधिकार प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हुनेछ । - नोक्सानी बापत क्षतिपूर्ति दिइने ।

सि.न	ऐ
१७	जन्म मृत्यु त (दर्ता गर्ने) ऐ
१८	नेपाल नागरि
१९	नेपाल नागरि
२०	पशु बधशाला
२१	पशु बधशाल नियमावली,
२२	पशु स्वास्थ्य
२३	पशु स्वास्थ्य नियमावली,
२४	प्राचीन स्मा

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
१७	जन्म मृत्यु तथा व्यक्तिगत घटना (दर्ता गर्ने) ऐन, २०३३	- यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने मुद्दाको कारवाई र किनारा गर्ने अधिकार प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हुनेछ ।
१८	नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३	- नेपाली नागरिकता जारी गर्ने अधिकारीको रुपमा कार्य गर्ने। प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये वंशजको नाताले र जन्मको आधारमा नागरिकता प्रदान गर्ने अधिकार आफ्नो मातहतको अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्ने ।
१९	नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३	- कसैले झुठो विवरण दिई नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र लिएको प्रमाणित हुन आएमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा अन्य निकायबाट जारी भएको भए सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीले नागरिकता रद्द गर्ने । - नेपाली नागरिकता त्याग भएमा अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने ।
२०	पशु बधशाला र मासु जाँच ऐन, २०५५	- यस ऐन अन्तर्गतको कसूर सम्बन्धी मुद्दा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले हेर्नेछ ।
२१	पशु बधशाला र मासु जाँच नियमावली, २०५७	
२२	पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५	- यस ऐन अन्तर्गतका कसुरजन्य कार्यहरूको मुद्दा हेर्ने अधिकार सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हुनेछ ।
२३	पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली, २०५६	
२४	प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३	- प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफ्नो इलाकामा रहेको पुरातात्विक वस्तुहरुको विवरण पुरातत्व विभागलाई दिनुपर्ने । - पुरातत्व विभागले दिएको आदेश नमानी निर्माण, मर्मत, थपघट वा पुनर्निर्माण गरेको घर वा भवनलाई नगर योजना स्वीकृत भएको ठाउँमा नगरविकास योजना कार्यान्वयन समितिले र नगरयोजना स्वीकृत नभएको ठाउँमा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीले पैतीस दिनको म्याद दिई भत्काउन आदेश दिन सक्नेछ । - कुनै व्यक्ति वा संस्थाले नियमानुसार स्वीकृति लिई उत्खनन् गर्दा पुरातात्विक महत्वको कुनै वस्तु वा स्मारक भेटिन आएमा त्यसको सूचना अठ्चालीस घण्टाभित्र पुरातत्व विभाग वा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई दिनु पर्नेछ र प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तत्कालै पुरातत्व विभागलाई उक्त कुराको जानकारी दिनु पर्नेछ । - पुरातत्व विभागमा प्राप्त हुन आएको प्राचीन स्मारक वा पुरातात्विक वस्तु सम्बन्धित धनी वा गुठियारहरूले प्रतिस्थापना गर्न वा यथास्थानमै राख्न फिर्ता पाउँ भनी परेको निवेदन उपर फिर्ताका लागि वास्तविकताका आधारमा पुरातत्व विभाग सिफारिस गर्ने । - जुनसुकै अड्डा अदालतले अन्य प्रचलित नेपाल कानुनबमोजिम गर्दा गराउँदा प्राचीन स्मारक वा पुरातात्विक वस्तुको हकमा भने मालधनी जोसुकै भए तापनि त्यस्तो वस्तु नेपाल सरकारको पुरातत्व विभाग वा उक्त विभागले तोकिदिएको ठाउँमा पठाउनका लागि प्रमुख जिल्ला अधिकारीकहाँ पठाउनु पर्छ र सो वस्तु मालधनीलाई दिने वा लिलाम गरिनेसमेत कुनै कारवाई गर्नु पर्दैन । यसरी उल्लेख भएको वस्तुको विगोको हकमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीद्वारा पञ्चकीर्ति मोल कायम गरी लिई प्रचलित नेपाल कानुनबमोजिम दिलाउने भराउने गर्नु पर्छ ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
		- प्रमुख जिल्ला अधिकारीले प्रत्येक वर्ष आषाढ मसान्तभित्र आफ्नो जिल्लाभित्र रहेका पुरातात्विक वस्तुहरूको विवरण नियमावलीमा तोकिए बमोजिम भरी सम्भव भएसम्म त्यस्तो वस्तुको फोटो समेत मुख्य पुरातत्व अधिकृतसमक्ष पठाउनु पर्नेछ । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफ्नो जिल्लाभित्र कुनै पुरातात्विक वस्तु फेला परेको जानकारी पाएमा त्यसरी जानकारी पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र सो वस्तुको सम्पूर्ण विवरण नियमावलीमा तोकिए बमोजिमको फाराममा भरी सम्भव भएसम्म त्यस्तो वस्तुको फोटो समेत मुख्य पुरातत्व अधिकृतसमक्ष पठाउनु पर्नेछ ।
२५	प्रहरी ऐन, २०१२	- जिल्लास्तरीय प्रहरी कर्मचारीहरू शान्ति सुरक्षा र सो सम्बन्धी प्रशासनका सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको नियन्त्रण र निर्देशनमा रहने छन सो सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले दिएको आदेश तथा निर्देशनको पालना गर्नु प्रहरी कर्मचारीहरूको कर्तव्य हुनेछ । कानुनबमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारीले गर्नु पर्ने अन्य काममा निजलाई सहयोग गर्नु जिल्ला प्रहरी कर्मचारीहरूको कर्तव्य हुनेछ । - वारेण्ट इत्यादि जारी गर्ने प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अधिकार । - सार्वजनिक बाटो, सडक वा आवत जावत हुने स्थानमा सभा गर्ने वा जुलुस निकाल्ने सम्बन्धमा जन साधारणलाई असुविधा पर्ने वा शान्ति भङ्ग हुने स्थिति उत्पन्न नहोस् भन्ने उद्देश्यले प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा निजबाट त्यस कामका निम्ति अख्तियार पाएका प्रहरी अधिकृतले सभा वा जुलुसका निम्ति ठाउँ, बाटो र समय तोक्न सक्नेछ । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले त्यस्तो सम्पत्ति रोक्का गरी सो रोक्का भएको धनमालको फाँटवारी खोली ६ महिनाभित्र आफ्नो हक दाबीको सबूत समेत लिई दावी गर्न आउनु भनी इश्तिहार जारी गर्न सक्नेछ । - बेवारिसी सम्पत्तिको जिम्मा लिने र त्यसकोतायदाती खडा गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारी कहाँ पेश गर्ने प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य हुन्छ । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सो डायरी झिकाई जाँच्न सक्नेछ ।
२६	प्रहरी नियमावली, २०७१	- प्रहरीको अनुशासन, आन्तरिक व्यवस्था र अपराध अनुसन्धानको कुरामा बाहेक जिल्लाका सम्पूर्ण प्रहरी कर्मचारीहरू प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सामान्य रेखदेख र नियन्त्रणमा रहनेछन् । - जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुखले जिल्ला छोड्दा त्यसको पूर्व सूचना प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई दिनु पर्नेछ । - महानगरीय प्रहरी परिसर प्रमुख र जिल्ला प्रहरी प्रमुखको कासमुमा सुपरीवेक्षकको भुमिका निर्वाह गर्ने । - आफूसमक्ष पेश भएको कार्यसम्पादन फाराम मूल्याङ्कन गरी श्रावण मसान्तसम्ममा एक प्रति मन्त्रालय र एक प्रति प्रहरी प्रधान कार्यालयमा सिलबन्दी गरी पठाई एक प्रति आफ्नै कार्यालयमा सिलबन्दी रुपमा राख्नु पर्नेछ । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले वर्षको कम्तीमा एक पटक जिल्ला प्रहरी कार्यालय, महानगरीय प्रहरी परिसर, इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी वृत्त र प्रहरी प्रभागको निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

सि.न	ऐन
२७	भ्रष्टाचार निवा
२८	मुलुकी अपराध
२९	मुलुकी फौजदारी
३०	मुलुकी फौजदा २०७५
३१	यातनासम्बन्धी
३२	राज्य विरुद्धको अपर

जिम्मेवारी
त्येक वर्ष आषाढ मसान्तभित्र आफ्नो क वस्तुहरूको विवरण नियमावलीमा भएसम्म त्यस्तो वस्तुको फोटो समेत पठाउनु पर्नेछ । फ्नो जिल्लाभित्र कुनै पुरातात्विक वस्तु मा त्यसरी जानकारी पाएको मितिले सम्पूर्ण विवरण नियमावलीमा तोकिए सम्भव भएसम्म त्यस्तो वस्तुको फोटो समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।
चारीहरू शान्ति सुरक्षा र सो ा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको नियन्त्रण र बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले दिएको लना गर्नु प्रहरी कर्मचारीहरूको कर्तव्य मुख जिल्ला अधिकारीले गर्नु पर्ने अन्य ार्नु जिल्ला प्रहरी कर्मचारीहरूको कर्तव्य मुख जिल्ला अधिकारीको अधिकार । आवत जावत हुने स्थानमा सभा गर्ने वा जन साधारणलाई असुविधा पर्ने वा शान्ति स् भन्ने उद्देश्यले प्रमुख जिल्ला अधिकारी निम्ति अख्तियार पाएका प्रहरी अधिकृतले ाउँ, बाटो र समय तोक्न सक्नेछ । स्तो सम्पत्ति रोक्का गरी सो रोक्का भएको ६ महिनाभित्र आफ्नो हक दाबीको सबूत नु भनी इश्तिहार जारी गर्न सक्नेछ । लिने र त्यसकोतायदाती खडा गरी प्रमुख ा गर्ने प्रत्येक प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य सो डायरी झिकाई जाँच्न सक्नेछ ।
तरिक व्यवस्था र अपराध अनुसन्धानको सम्पूर्ण प्रहरी कर्मचारीहरू प्रमुख जिल्ला ख र नियन्त्रणमा रहनेछन् । वा महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुखले र्व सूचना प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई दिनु प्रमुख र जिल्ला प्रहरी प्रमुखको कासमुमा र्वाह गर्ने । कार्यसम्पादन फाराम मूल्याङ्कन गरी श्रावण मन्त्रालय र एक प्रति प्रहरी प्रधान कार्यालयमा क प्रति आफ्नै कार्यालयमा सिलबन्दी रुपमा । वर्षको कम्तीमा एक पटक जिल्ला प्रहरी हरी परिसर, इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी रीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
		- प्रत्येक इलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी वृत्त, प्रहरी प्रभाग र प्रहरी चौकीमा रहेको डायरी तथा प्रहरी सम्बन्धी गोप्य प्रतिवेदन सहित अन्य अपराध सम्बन्धी सारांश प्रतिवेदन हेरी आफ्नो प्रतिक्रिया सहितको सूचना तुरुन्त जिल्ला प्रहरी कार्यालय वा महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुखलाई दिनुपर्नेछ । यसरी निरीक्षण गर्दा जिल्ला प्रहरी कार्यालय तथा महानगरीय प्रहरी परिसरको प्रमुखले आफ्नो मातहतका प्रहरी कार्यालयहरूको निरीक्षण गरे वा नगरेको सम्बन्धमा समेत निरिक्षण गर्नु पर्नेछ । - सीमावर्ती इलाकामा घट्ने अपराध नियन्त्रण गर्ने र तत्सम्बन्धी अनुसन्धान गर्ने काममा स्थानीय प्रहरी कार्यालयको प्रमुखले पारस्परिक सहयोग पुऱ्याउने सिलसिलामा छिमेकी मित्र राष्ट्रका सीमावर्ती इलाकामा रहेका प्रहरी कार्यालयका समानस्तरका प्रहरी अधिकृतसँग आवश्यकता अनुसार छलफल गर्नु परेमा वा सोका लागि सम्बन्धित मित्र राष्ट्रमा जानु परेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ । - कर्तव्य पालनाको शिलशिलामा खटिएको वा खटिने क्रममा बाटोमा आउँदा जाँदा वा अन्य कार्य गर्दा बाटोबाट वा कार्यस्थलबाट अपहरणमा परी हत्या भएको भरपर्दो सूचना प्राप्त भएको तर लास फेला पर्न नसकेको अवस्थामा सम्बन्धित प्रमुख जिल्ला अधिकारी र सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयको प्रमुखको संयुक्त प्रतिवेदनको आधार मा हत्या गरिएका प्रहरी कर्मचारीको परिवारलाई नियम अनुसारको बमोजिमको सुविधा दिइनेछ । - सुरक्षा प्रतिकूल क्रियाकलाप, खराब चरित्र भएका व्यक्ति, शङ्कित व्यक्ति तथा गतिविधिहरूको बारेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई प्रतिवेदन गर्ने ।
२७	भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९	- अधिकार प्रत्योजन भएअनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
२८	मुलुकी अपराध संहिता, २०७४	**
२९	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४	मुलुकी अपराध संहिता, २०७४ अनुसार प्रमुख जिल्ला अधिकारीले हेर्ने मुद्दाको फछ्र्यौटको लागि मुलुकी फौजदारी कार्यविधि अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
३०	मुलुकी फौजदारी कार्यविधि नियमावली, २०७५	
३१	यातनासम्बन्धी क्षतिपूर्ति ऐन, २०५३	- पीडित व्यक्तिलाई क्षतिपूर्ति दिने सम्बन्धमा अन्तिम निर्णय भएपछि त्यस्तो निर्णयको सूचना पाएको मितिले एक वर्षभित्र पीडित व्यक्ति वा निजको मृत्यु भएकोमा निजको नजिकको हकवालाले क्षतिपूर्तिको रकम पाउन पीडित व्यक्ति थुनामा रहेको जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष क्षतिपूर्ति दिने सम्बन्धमा जिल्ला अदालतबाट भएको निर्णयको प्रतिलिपि सहित निवेदन प्राप्त भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र प्रमुख जिल्ला अधिकारीले निवेदकलाई क्षतिपूर्तिको रकम दिनु पर्नेछ ।
३२	राज्य विरुद्धको अपराध र सजाय ऐन, २०४६	- अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
३३	राहदानी ऐन, २०२४	अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
३४	राहदानी नियमावली, २०६७	
३५	राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग ऐन, २०६८	अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
३६	लागु औषध (नियन्त्रण) ऐन, २०३३	अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसार कार्यान्वयन गर्ने ।
३७	विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४	- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति को अध्यक्षको रुपमा कार्य गर्ने । - विपद् प्रतिकार्यका लागि प्रमुख जिल्ला अधिकारीको आदेश बमोजिम कुनै पनि स्थानमा प्रवेश गर्ने तथा उपलब्ध जुनसुकै व्यक्ति वा संस्थाको साधन र स्रोत उपयोग गर्ने अधिकार सुरक्षा निकायलाई हुनेछ । - नेपाल सरकार, प्राधिकरण, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र प्रमुख जिल्ला अधिकारीको आदेश अनुसार आफ्ना भवन लगायत अन्य संरचना आपत्कालीन प्रयोजनका लागि आवश्यक परेमा उपलब्ध गराउने, - यस ऐन अन्तर्गतको कुनै कसुरजन्य कार्य गरेमा मुद्दाको कारबाही र किनारा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले गर्नेछ ।
३८	विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६	
३९	विभूषण ऐन, २०६४	- जिल्ला स्तरबाट गरिने विभुषण सिफारिस लगायतका कार्यहरु लगायत अधिकार प्रत्यायोजन भए अनुसारको अधिकार कार्यान्वयन गर्ने ।
४०	विभूषण नियमावली, २०६५	
४१	विष्फोटक पदार्थ ऐन, २०१८	- विष्फोटक पदार्थलाई उत्पादन गर्ने, राख्ने, प्रयोग गर्ने, बिक्री गर्ने, परिवहन गर्ने र पैठारी गर्रने , परिवहन गर्ने र पैठारी गर्ने काममा नियन्त्रण अधिकार - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले वा निजले खटाएको कुनै राजपत्राङ्कीत वा घटीमा नायब निरीक्षक दर्जाका प्रहरी कर्मचारीले इजाजतपत्र अन्तर्गत कुनै विष्फोटक पदार्थ उत्पादन गर्ने, राख्ने, प्रयोग गर्ने, बिक्री गर्ने, परिवहन गर्ने वा पैठारी गर्ने काम भैरहेको कुनै ठाउँ वा बोझ बाहकमा गई निरीक्षण र जाँचबुझ गर्न र त्यहाँ रहेको कुनै विष्फोटक पदार्थको नमूना मूल्य तिरी लिन सक्नेछ । - नेपाली सेनाको नियन्त्रणमा रहेको कुनै ठाउँ वा बोझ बाहकमा वा त्यसको आसपासमा दफा ८ मा लेखिए बमोजिमको कुनै दुर्घटना भएमा सरोकारवाला नेपाली सेनाका अधिकारीले सो दुर्घटनाको कारणको जाँचबुझ गर्नुपर्छ र सो बाहेक अन्यत्र त्यस्तो कुनै दुर्घटना भएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सो दुर्घटनाको कारणको जाँचबुझ गर्नु पर्दछ ।
४२	बिष्फोटक पदार्थ नियम, २०२०	- विष्फोटक पदार्थलाई उत्पादन गर्ने, राख्ने, प्रयोग गर्ने, बिक्री गर्ने, परिवहन गर्ने र पैठारी गर्रने , परिवहन गर्ने र पैठारी गर्ने काममा नियन्त्रण .निरीक्षण गर्ने, खोजतलासी गर्ने, कब्जा गर्ने, रोक्का गर्ने र हटाउने अधिकार तथा गिरफ्तार गर्ने अधिकार

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
४३	स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८	- जिल्लाको सामान्य प्रशासन सञ्चालन गर्नको लागि प्रत्येक जिल्लामा एउटा जिल्ला प्रशासन कार्यालय रहने र । सो कार्यालयको प्रमुख प्रशासकीय अधिकारीको रूपमा काम समेत गर्ने गरी प्रत्येक जिल्लामा एकजना प्रमुख जिल्ला अधिकारी रहने । - जिल्ला सुरक्षा समितिको अध्यक्षको भुमिका निर्वाह गर्ने । - कर्फ्यु लगाउन सक्ने । दङ्गाग्रस्त क्षेत्र घोषित गर्न सक्ने - जिल्ला स्तरका कार्यालयहरू माथि रेखदेख, नियन्त्रण र निर्देशन दिने । - जिल्लामा शान्ति, व्यवस्था र सुरक्षा कायम राख्ने, स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका विकास कार्यहरूमा सहयोग पुऱ्याउने, जिल्लाभित्र रहेको नेपाल सरकारको सबै सम्पत्तिको रेखदेख, सम्भार तथा मर्मत गर्ने, गराउने दायित्व । - जिल्लामा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने कामको लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालयले प्रमुख जिल्ला अधिकारीको प्रत्यक्षः नियन्त्रण र निर्देशनमा रही काम गर्नु पर्नेछ - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जिल्ला प्रहरी कार्यालय, ईलाका प्रहरी कार्यालय र प्रहरी चौकी समेत ठीक अवस्थामा रहे नरहेको, प्रहरी कर्मचारी र अधिकृत जवानहरूले कानून बमोजिम काम कारवाही गरे नगरेको भन्ने कुराको आवश्यक जाँचबुझ गर्ने । - मुद्दा मामिला र पुनरावेदन सम्बन्धी अधिकार - अम्मल खाई सार्वजनिक स्थानमा बसेर लापरबाही साथ बोली हिंड्ने वा जथाभावी गर्ने व्यक्तिलाई प्रमुख जिल्ला अधिकारीले पक्रन लगाई अम्मलले नछाडेसम्म थुन्न सक्नेछ र अम्मलले छाडेपछि निजलाई मौखिक नसिहत दिन र फेरि पनि सोही कसूर गरेमा निजलाई पटकै पिच्छे बढीमा डुएक हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ । - बेवारिसी मालसामान फेला परेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जाँचबुझ गर्दा नेपाल सरकारलाई कुनै रकम तिर्नु पर्ने ठहरिएको व्यक्तिको मालसामान भएमा सो कार्यान्वित गर्न चाहिने जति मालसामान बिक्री गरी सरकारी कोषमा दाखिला गर्नु पर्नेछ । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले बाघ, चितुवा वा अन्य हिंस्रक जनवारले आफ्ना जिल्लाभित्रका कुनै ठाउँमा दुःख दिएको कुरा नगरपालिका वा गाउँपालिकाले प्रतिवेदन गरेमा सो जनावरलाई मार्न लगाई छाला एवं शरीरका अन्य भाग सम्बन्धित वन कार्यालयमा बुझाइदिन वा डुवन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले निर्देशन दिए बमोजिम गर्नु पर्दछ । - कसैले कुनै मालसामान बिक्री गर्दा अनुचित नाफा खाई नाजायज फाइदा उठाएमा त्यस्तो विक्रेतालाई खरीद बिक्री भएको मालसामानको परिमाण र मोलको विचार गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारीले एक हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना वा तीन महीनासम्म कैद गर्न वा दुबै सजाय गर्न सक्ने । - प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफ्नो जिल्लाभित्रको सार्वजनिक धारा, कुवा, पोखरी, पँधेरो, पाटी पौवा, सत्तल धर्मशाला, मन्दिर, गुफा, पुल आदिको लगत लिई राख्नुपर्छ र भत्की बिग्री, नोक्सान हुन लागेमा त्यसको धन्नी, वारिस नगरपालिका वा गाउँपालिका वा गुठी संस्थानद्वारा मरमत गर्न लगाउनु पर्दछ ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
		- सरकारी जग्गा सार्वजनिक जग्गा वा सामुदायिक जग्गामा आफ्नो हक कायम नभै कसैले घर बनाउनु हुँदैन । कसैले त्यस्तो जग्गामा घर बनाएमा वा बनाउन प्रयत्न गरेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले त्यस्तो व्यक्तिलाई घर बनाउन रोक्का गर्ने आदेश दिन सक्नेछ - मानसिक सन्तुलन गुमाएको कुनै व्यक्तिलाई नियन्त्रण नगरी त्यसै छाडा राखेमा कुनै व्यक्ति वा समाजलाई खतरा हुन्छ भन्ने लागेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले निजको संरक्षक वा माथवर भए संरक्षक वा माथवर जिम्मा लगाउनु पर्नेछ र संरक्षक वा माथवर नभए निजलाई नजिकको अस्पतालमा राखी औषधि उपचारको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ। - कसैलाई कसैसँगको नाताको प्रमाणपत्र चाहियो भनी प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष निवेदन दिन आएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जाँची बुझी ठीक ठहरेमा पाँच रूपैयाँ दस्तुर लिई आवश्यक प्रमाणपत्र दिन सक्नेछ। - परम्परादेखि चलिआएको धार्मिक पूजा आजा चलाउनु पर्ने अवस्थामा बाहेक बुद्ध जयन्ती, कृष्ण जन्माष्टमी, महाशिवरात्री, रामनवमी र एकादशीको पर्वको दिन वा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी पशुपंक्षी वध गर्न मनाई गरी तोकिदिएको धार्मिक स्थलमा कसैले पशुपन्छीको वध गरेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले निजलाई पाँचसय रूपैयाँसम्म जरिबाना गर्न सक्नेछ र प्रमुख जिल्ला अधिकारीको त्यस्तो जरिबानाको आदेश उपर पुनरावेदन लाग्नेछैन। - सडकमा छाडा गाइवस्तुलाई सम्बन्धित नगरपालिकाले पक्री नथुनेको अवस्थामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले त्यस्तो गाई वस्तुलाई पक्री लिलाम गर्ने। - सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थित गर्ने।
४४	सशस्त्र प्रहरी ऐन, २०५८	- मुद्दाको सुनुवाइको क्रममा कुनै साक्षीबाट केही बुझ्नु पर्ने देखेमा सशस्त्रप्रहरी विशेष अदालतले त्यस्तो साक्षीलाई समाव्हान जारी गरी बुझ्न सक्नेछ।
४५	सशस्त्र प्रहरी नियमावली, २०७२	- तर बुझ्नु पर्ने साक्षीलाई बोलाउँदा अनावश्यक ढिलाई वा खर्च हुने वाअसुविधा हुने सशस्त्र प्रहरी विशेष अदालतलाई लागेमा बन्द सवाल गरी साक्षी रहेको वा बसेको जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीले साक्षी बुझी पठाउने गरी सशस्त्रप्रहरी विशेष अदालतले आदेश गर्न सक्नेछ।
४६	सार्वजनिक सुरक्षा ऐन, २०४६	- नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता वा सार्वजनिक शान्ति र व्यवस्थामा तत्काल खलल पर्न सक्ने कुनै काम कुरा गर्नबाट कुनै व्यक्तिलाई रोक्नु पर्ने उचित र पर्याप्त आधार भएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले निजलाई कुनै खास अवधिसम्म कुनै खास ठाउँमा नजर बन्द राख्ने आदेश जारी गर्न सक्नेछ। - स्थानहदको आदेश जारी गर्ने।

सि.न	ऐन र
४७	संस्था दर्ता ऐन,
४८	संस्था दर्ता नियम
४९	सुशासन (व्यवस्थ ऐन, २०६४
५०	सुशासन (व्यवस्थ नियमावली, २०६
५१	शिक्षा ऐन २०२८
५२	शिक्षा नियावली
५४	सूचनाको हकसम
५५	सूचनाको हकसम्ब
५६	सवारी तथा यात २०४९
५७	सवारी तथा यात नियमावली, २०
५८	होटेल व्यवस्था वितरण (नियन्त्र
५९	होटेल व्यवस्था वितरण (अधिका २०२४

जिम्मेवारी
गा वा सामुदायिक जग्गामा आफ्नो हक नु हुँदैन । कसैले त्यस्तो जग्गामा घर रेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले त्यस्तो गर्ने आदेश दिन सक्नेछ
कुनै व्यक्तिलाई नियन्त्रण नगरी त्यसै समाजलाई खतरा हुन्छ भन्ने लागेमा को संरक्षक वा माथवर भए संरक्षक वा र संरक्षक वा माथवर नभए निजलाई षधि उपचारको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ । प्रमाणपत्र चाहियो भनी प्रमुख जिल्ला आएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जाँची दस्तुर लिई आवश्यक प्रमाणपत्र दिन
क पूजा आजा चलाउनु पर्ने अवस्थामा न्माष्टमी, महाशिवरात्री, रामनवमी र ाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना गर्न मनाई गरी तोकिदिएको धार्मिक ध गरेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले जरिवाना गर्न सक्नेछ र प्रमुख जिल्ला आदेश उपर पुनरावेदन लाग्नेछैन । ाई सम्बन्धित नगरपालिकाले पक्री ला अधिकारीले त्यस्तो गाई वस्तुलाई
व्यवस्थित गर्ने ।
नै साक्षीबाट केही बुझ्नु पर्ने देखेमा त्यस्तो साक्षीलाई समाव्हान जारी गरी
उँदा अनावश्यक ढिलाई वा खर्च हुने शेष अदालतलाई लागेमा बन्द सवाल ल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीले साक्षी विशेष अदालतले आदेश गर्न सक्नेछ ।
लक अखण्डता वा सार्वजनिक शान्ति र्न सक्ने कुनै काम कुरा गर्नबाट कुनै पर्याप्त आधार भएमा प्रमुख जिल्ला अवधिसम्म कुनै खास ठाउँमा नजर नेछ ।

सि.न	ऐन र नियमावली	प्रमुख जिम्मेवारी
४७	संस्था दर्ता ऐन, २०३४	- संस्था दर्ता गर्ने आदेश दिनेनविकरण गर्ने । - संस्थाको कुनै सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरुद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरुपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा त्यस्तो सम्पत्ति दुरुपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राख्ने बाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिन सक्नेछ ।
४८	संस्था दर्ता नियमावली, २०३४	- संस्थाको उद्देश्यहरुमा हेरफेर - आवश्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफूले नियुक्त गरेको कुनै अधिकृतद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ। हिसाब जाँच गराए वापत हिसाब जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दात रकमको सयकडा तीन प्रतिशतमा नबढाइ आफूले निर्धारित गरेको दस्तूर असूल गरी लिन सक्नेछ । - दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा त्यस्ता संस्थाका प्रवन्ध समितिका सदस्यहरुलाई जनही दुई हजार रुपैयाँसम्म जरीवाना गर्न सक्नेछ ।
४९	सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४	- जिल्लाभित्रका सरकारी सेवा प्रदायक निकायहरुको काम कारबाहीको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी सार्वजनिक सेवा वितरण प्रणालीलाई बढी व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन जिल्ला अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समितिको संयोजक को रुपमा कार्यगर्ने ।
५०	सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) नियमावली, २०६५	- अदालत र रक्षा सम्वन्धी निकाय बाहेक अन्य जिल्लास्थित कार्यालय तथा विकास आयोजनाको वर्षमा एकपटक सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीले निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।
५१	शिक्षा ऐन २०२८	- जिल्ला शिक्षा समितिको सदस्यको भुमिका - यस ऐन बमोजिम सजाय हुने कसुर सम्वन्धी मुद्दामा कारवाही र किनारा गर्ने ।
५२	शिक्षा नियावली २०५९	- जिल्ला अनौपचारिक शिक्षा समितिको सदस्य - माध्यमिक शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा समन्वय समितिको अध्यक्षता - वृत्ति सिफारिस समितिको अध्यक्षता - विद्यालयको सम्पत्ति सुरक्षा समितिको अध्यक्षता - प्रमाणपत्र छानविन समितिको अध्यक्षता
५४	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४	- Pro active Disclosure - सूचना अधिकारीको व्यवस्था
५५	सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५	- सूचना अधिकारीहरुको नियमित बैठक
५६	सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९	- कुनै सवारी दुर्घटना भएमा दुर्घटना हुने वित्तिकै त्यस्तो सवारी साधनको धनी वा व्यस्थापकले दुर्घटनास्थल रहेको जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष बीमाको प्रमाणपत्र र बीमालेख बुझाउनु पर्नेछ ।
५७	सवारी तथा यातायात व्यवस्था नियमावली, २०५४	- प्रमुख जिल्ला अधिकारीले यस परिच्छेद बमोजिमको बीमाको रकम दुर्घटनाबाट मृत्यु भएको अवस्थामा दुर्घटना भएको एक्काइस दिनभित्र मृतकको हकवालालाई र अन्य अवस्थामा तीन महिनाभित्र सम्बन्धित व्यक्तिलाई सम्बन्धित सवारी धनी वा व्यवस्थापकको रोहवरमा बिमकबाट उपलब्ध गराइदिनु पर्नेछ ।
५८	होटेल व्यवस्था तथा मदिराको बिक्री वितरण (नियन्त्रण) ऐन, २०२३	- ऐनमा उल्लेखित व्यवस्था उल्लंघन गर्ने होटेल वा पसलको मालिक वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई बढीमा ३ महीनासम्म कैद वा पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ ।
५९	होटेल व्यवस्था तथा मदिराको बिक्री वितरण (अधिकारी तोक्ने) नियमहरु, २०२४	

** मुलुकी अपराध संहिता २०७४ अन्तर्गत
प्रमुख जिल्ला अधिकारीले हेर्ने मुद्दा (कसुर र सजाय)

दफा	कसुर	सजाय
परिच्छेद २ सार्वजनिक शान्तिविरुद्धको कसूर		
६०	गैरकानूनी भेला गर्न नहुने	६ महिनासम्म कैद र ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना
६१	गैरकानूनी भेला रोक्ने वा भङ्ग गर्ने आदेश उल्लङ्घन गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजारसम्म जरिवाना वा दुवै
६४	हूलदङ्गा गर्न नहुने	हुलदङ्गा भइसकेकोमा १ वर्षसम्म कैद र हुलदङ्गा भइरहेकोमा ६ महिना सम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
६५	सार्वजनिक शान्ति खलल पार्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद र १० हजारसम्म जरिवाना
६६	राष्ट्रसेवकलाई बाधा विरोध गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
६९	कर्फ्यु उल्लङ्घन गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
७०	झुट्टा अफबाह फैलाउन नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
७१	शान्ति भङ्ग गर्न घर, जग्गा वा सवारी साधन दिन नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
७२	संवेदनशील सार्वजनिक क्षेत्रमा मशाल जुलुश गर्न नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
परिच्छेद 3 सार्वजानिक अधिकारीको अख्तियारीको अवज्ञा सम्बन्धी कसुर		
८४	झुट्टा जानकारी दिन नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
८५	बाधा विरोध गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
८६	राष्ट्र सेवकलाइ मद्दत दिन इन्कार गर्न नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
८७	आदेशको अवज्ञा गर्न नहुने	६महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै

दफा	
११३	सार्वजनिक ब… पुऱ्याउन नहुने
११६	पशुपंक्षी राख्द…
११७	आफ्नो पशुपं… बाटोघाटो वा…
११८	अभद्र व्यवहार…
१२२	सार्वजनिक स…
१२३	सार्वजनिक स…
१२४	सार्वजनिक उ…
१२५	जुवा खेल्न…
परिच्छेद १० भेद…	
१६५	सामाजिक री…
परिच्छेद २७ पश…	
२९०	पशुपक्षी प्रति…
२९१	सार्वजानिक…
परिच्छेद ३ सार्वज…	
७५	समाह्वान, इ… पुर्याउन नहुने
७६	समाह्वान, इ… फर्काउन नहु…
७७	समाह्वान, इ… हुन नदिई छ…
७८	समाह्वान, इ… उन नहुने

दफा	कसुर	सजाय
११३	सार्वजनिक बाटो, नदी वा स्थलमा खतरा वा बाधा पुऱ्याउन नहुने	२५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना
११६	पशुपंक्षी राख्दा वा पाल्दा लापरवाही गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
११७	आफ्नो पशुपंक्षी अर्काको घर जग्गा वा सार्वजनिक बाटोघाटो वा सार्वजनिक स्थलमा छाडा छोड्न नहुने	३ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
११८	अभद्र व्यवहार गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
१२२	सार्वजनिक स्थानमा यौनाङ्ग देखाउन नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
१२३	सार्वजनिक स्थानमा यौन क्रिया गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
१२४	सार्वजनिक उपद्रयाई गर्न नहुने	२५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना।
१२५	जुवा खेल्न वा सट्टाबाजी गर्नु नहुने	३ महिनासम्म कैद वा ३० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना।
परिच्छेद १०	**भेदभाव तथा अन्य अपमानजनक व्यवहार सम्बन्धी कसुर**	
१६५	सामाजिक रीति स्थितिमा खलल पार्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
परिच्छेद २७	**पशुपन्छी सम्बन्धी कसुर**	
२९०	पशुपक्षी प्रति निर्दयी व्यवहार गर्न नहुने	३ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
२९१	सार्वजानिक स्थलमा पशु वा पक्षी मार्न नहुने	१ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
परिच्छेद ३	**सार्वजानिक अधिकारीको अख्तियारीको अवज्ञा सम्बन्धी कसुर**	
७५	समाह्वान, इतलायनामा इत्यादिको तामेलीमा बाधा पुर्याउन नहुने:	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय गर्ने। राष्ट्रसेवकले गरेको भए ३ महिनासम्म कैद थप ।
७६	समाह्वान, इतलायनामा, सूचना वा आदेश नबुझी फर्काउन नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
७७	समाह्वान, इतलायनामा, सूचना वा आदेश तामेल हुन नदिई छली हिड्न नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
७८	समाह्वान, इतलायनामा इत्यादि च्यात्न वा उप्का(उन नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै

दफा	कसुर	सजाय
७९	झुट्टो तरिकाले म्याद तामेल गर्न नहुने	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
८०	लिखत पेश गर्न इन्कार गर्न नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
८२	शपथ गर्न इन्कार गर्न नहुने	३ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
८३	जवाफ दिन इन्कार गर्न नहुने	६ महिनासम्म कैद वा ५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै
परिच्छेद ४	**सार्वजनिक न्याय विरुद्धका कसुर**	
९८	झुट्टा उजुरी दिन नहुने	जुन कसुरको झुटो अभियोग लगाएको हो त्यस्तो कसुरमा हुन सक्ने सजायको उपल्लो हदको आधासम्म सजाय साथै कुनै हानी नोक्सानी भएको भए क्षतिपूर्ति कसुरदारबाट भराई दिने।
१००	जमानतको शर्त विपरीत अनुपस्थित हुन नहुनेः	१ वर्षसम्म कैद वा १० हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै

गृहमन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त परिपत्र तथा निर्देशनहरु

क्र.सं.	बिषय	सम्बन्धित विषय	च.नं.	मिति	पेज नं.
१	विवरण उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा	नागरिकता	638	2076/1/17	1
२	जन्मको आधारमा नागरिकता प्राप्त गरेका नागरिकका सन्तानलाई नागरिकता दिने सम्बन्धमा	नागरिकता	583	2075/12/19	2
३	नेपाली नागरिकता परित्याग सम्बन्धमा	नागरिकता	551	2075/12/13	3
४	अदालतबाट आदेश भएका व्याक्तिलाई नागरिकता प्रदान गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	440	2075/10/11	4
५	परिपत्र सम्बन्धमा	नागरिकता	298	2075/8/3	5
६	विध्यमान मुलुकी संहिता ऐन सन्दर्भमा नागरिकता जारी गर्ने बारे	नागरिकता	194	2075/5/21	6
७	निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	142	2075/4/24	7
८	जन्मको आधारमा नागरिकता प्राप्त नागरिकको सन्तानको नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	126	2075/4/20	8
९	आवश्यक निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	81	2075/4/14	9
१०	निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	508	2071/1/4	10
११	परिपत्र	नागरिकता	491	2070/12/20	11
१२	राय उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा	नागरिकता	448	2070/11/27	12
१३	परिपत्र	नागरिकता	444	2070/11/25	13
१४	निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	156	2070/5/31	14
१५	नागरिकता जारी गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	84	2070/4/29	15
१६	नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	52	2070/4/17	16
१७	परिपत्र	संस्था	29	2070/4/10	17
१८	नागरिकता सिफारिस सम्बन्धमा	नागरिकता	517	2070/2/14	18
१९	निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धमा	नागरिकता	478	2070/2/1	19
२०	निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धमा	नागरिकता	478	2070/2/1	20
२१	जन्मको आधारमा नागरिकता प्राप्त व्याक्तिका सन्तानको नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	890	2070/1/12	21
२२	निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	435	2070/1/9	22
२३	राउटे जातीलाई नागरिकता दिने सम्बन्धमा	नागरिकता	424	2070/1/3	23
२४	नागरिकता प्रमाणपत्रको अभिलेख कायम गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	407	2069/12/23	25
२५	नागरिकता प्रमाणपत्रको अभिलेख कायम गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	407	2069/12/23	26
२६	निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	180	2069/10/7	27
२७	यौंनिक तथा लैङ्गिक समुदायका व्याक्तिहरुलाई नागरिकता जारी गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	249	2069/9/17	28
२८	खुलाई पठाएको	नागरिकता	246	2069/9/12	29
२९	नाम र लिङ्ग परिवर्तन गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	137	2069/6/11	30

३०	नागरिकता थर सच्याउने सम्बन्धमा	नागरिकता	397	2068/9/28	31
३१	आमाको नामबाट नागरिकता प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	147	2068/5/5	32
३२	परिपत्र	नागरिकता	10	2068/4/4	33
३३	परिपत्र	नागरिकता	21	2068/4/3	34
३४	बादी जातीको नागरिकता सम्बन्धमा समेत	नागरिकता	245	2067/10/12	35
३५	नागरिकता प्रमाणपत्रमा अन्य संकेत राख्न नहुने सम्बन्धमा	नागरिकता	191	2066/8/7	36
३६	निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	756	2064/1/4	37
३७	जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र सम्बन्धमा	नागरिकता	327	2063/9/30	38
३८	निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	331	2063/9/30	39
३९	थर राखी नागरिकता उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा	नागरिकता	184	2063/7/14	40
४०	नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा	नागरिकता	53	2063/4/22	41
४१	टोलीले खडा गरेको रेकर्ड सम्बन्धमा	नागरिकता	407	2060/6/25	42
४२	सम्बन्ध विच्छेद सम्बन्धमा	नागरिकता	1703	2060/3/5	43
४३	परिपत्र	नागरिकता	1652	2060/2/27	44
४४	नागरिकताको प्रमाणपत्रको अनुसूचिफाराम र राहदानी फाराममा सिफारिस नगर्ने सम्बन्धमा	नागरिकता	529	2059/8/25	45
४५	परिपत्र	नागरिकता	826	2059/8/16	46
४६	नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	1271	2059/8/19	47
४७	नागरिकताको प्रतिलिपि दिने सम्बन्धमा	नागरिकता	905	2058/11/15	48
४८	क्षे प्र का	नागरिकता	555	2058/9/3	49
४९	प्रतिलिपि सम्बन्धमा	नागरिकता	295	2058/7/3	50
५०	नेपाली नागरिकता तथा राहदानी सम्बन्धमा	राहदानी	364	2058/2/14	52
५१	जानकारी सम्बन्धमा	नागरिकता	459	2058/1/10	53
५२	SOS का बालबालिकाको नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	457	2058/1/7	54
५३	अंगीकृत नागरिकताको प्रतिलिपिको सिफारिस गर्ने बारे	नागरिकता	4425	2056/1/21	55
५४	वैवाहिक सम्बन्धको अंगीकृत नागरिकता बारे	नागरिकता	371	2055/12/7	56
५५	नागरिकता प्रमाणपत्र दिने अधिकारीको नाम उल्लेख गर्ने बारे	नागरिकता	539	2053/7/12	57
५६	नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	413	2053/6/3	58
५७	नागरिकतामा सानातिना कुरा संसोधन गर्ने बारे	नागरिकता	1619	2053/2/31	59
५८	निर्देशन	नागरिकता	764	2052/9/13	60
५९	सिफारिस गर्ने अधिकारी सम्बन्धमा	नागरिकता	763	2052/9/12	61
६०	अंगीकृत नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	641	2052/8/17	62
६१	जन्मस्थान संसोधन बारे	नागरिकता	886	2052/5/18	63
६२	विदेशी नागरिकलाई धर्मपुत्र पुत्री बनाउदा अपनाउन पर्ने आधारहरु सम्बन्धमा	नागरिकता	253	2050/8/24	64
६३	नागरिकता वितरण सम्बन्धमा	नागरिकता	503	2050/8/22	66
६४	पेन्सनर र तिनका परिवारको नागरिकता सम्बन्धमा	नागरिकता	137	2050/5/15	67
६५	उमेर नाम जात संसोधन गर्ने बारे	नागरिकता	1531	2050/2/1	68
६६	निर्देशन सम्बन्धमा	नागरिकता	741	2049/12/25	69
६७	परिपत्र बारे	नागरिकता	104	2049/5/8	70

६८	अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धमा	नागरिकता	757	2049/2/28	71
६९	सैनिक पोशाक सदुपयोग सम्बन्धमा	शा.सु.	128	2076/4/13	72
७०	निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा	शा.सु.	2242	2076/3/19	73
७१	निर्देशन	शा.सु.	3110	2076/3/18	74
७२	निर्देशन	शा.सु.	2794	2076/2/19	79
७३	प्रदेश सरकारसँग समन्वय गर्नुहुन	शा.सु.	2523	2076/1/19	81
७४	परिपत्र	शा.सु.	1483	2075/9/24	85
७५	परिपत्र	शा.सु.	655	2075/6/10	87
७६	निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धमा	शा.सु.	619	2075/6/4	93
७७	आवश्यक कार्यार्थ सम्बन्धमा	शा.सु.	26	2075/5/20	94
७८	हात हतियारको नामसारी सम्बन्धमा	हातहतियार	353	2075/5/7	104
७९	सुरक्षा सतर्कता अपनाउने सम्बन्धमा	शा.सु.	530	2075/4/27	108
८०	निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा	हातहतियार	116	2075/4/18	110
८१	निर्देशन सम्बन्धमा	शा.सु.	1407	2075/2/4	114
८२	निर्देशन सम्बन्धमा	शा.सु.	1300	2075/1/21	122
८३	निर्देशन	शा.सु.	1085	2074/12/5	123
८४	निर्वाचनका सन्दर्भमा गर्नुपर्ने कामहरु	शा.सु.	1128	2074/1/18	127

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

फ्याक्स नं. ०१-४२११९४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
E-mail= nagarikta@moha.gov.np

पत्र संख्याः नाराप/०७५/७६
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ६३८

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।
मितिः-२०७६/०१।१७

विषयः विवरण उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
झापा, मोरङ्ग, सुनसरी, ससरी, सिराहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट, बारा, पर्सा,
चितवन, रुपन्देही, कपिलवस्तु, नवलपरासी (पूर्व), नवलपरासी (पश्चिम), बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुर र दाङ ।

नागरिकता वितरण टोली कार्य निर्देशिका, २०५३ तथा संशोधित निर्देशिका, २०५४ बमोजिम विभिन्न टोलीहरु खटिई तराईका बीस जिल्लामा नागरिकता वितरण भएको र सो क्रममा प्रमुख जिल्ला अधिकारी र मातहतका अधिकृत बाहेक अन्य अधिकृतहरु समेत टोली प्रमुख भई नागरिकता वितरण भएको व्यहोरा विदितै छ । यसैबीच वि.सं. २०५८/०४/०८ मा सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारी र मातहत बाहेक अन्य अधिकृतहरुबाट वितरित नागरिकता कानूनसम्मत नभएको भनी फैसला भएको र सो फैसला कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालयले मिति २०५८/०७/०२ मा परिपत्र समेत गरेको व्यहोरा अभिलेखबाट अध्ययन गर्नु हुन अनुरोध छ । उक्त फैसला र मन्त्रालयको पत्रानुसार फिर्ता लिन वा बदर गर्न बाँकी रहेको भए त्यस्ता नागरिकता धारकहरुको सन्तानलाई वंशजको नागरिकता प्रदान नगर्नु नगराउनु भनी सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट भएको फैसलाको कार्यान्वयन भएकै होला । यस सम्बन्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालतको उपरोक्त आदेश कार्यान्वयनको पछिल्लो अवस्था अद्यावधिक गर्ने प्रयोजनको लागि देहायको ढाँचामा विवरण तयार गरी यथाशिघ्र पठाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध गरिन्छ ।

सम्मानित सर्वोच्च अदालतको २०५८/०४/०८ को फैसला कार्यान्वयनको अद्यावधिक विवरण

१. जिल्लाः-

टोलीबाट वितरित जम्मा नागरिकता संख्या			प्रमुख जिल्ला अधिकारी मातहत वाहेकका अन्य अधिकृत टोली प्रमुख भई वितरित नागरिकता संख्या			फिर्ता लिन वा बदर गर्न बाँकी भए त्यस्तो नागरिकता संख्या			फिर्ता लिई ती व्यक्तिहरुलाई नयाँ जारी गरिएको नागरिकता संख्या		
वंशज	अंगीकृत	जन्मसिद्ध	वंशज	अंगीकृत	जन्मसिद्ध	वंशज	अंगीकृत	जन्मसिद्ध	वंशज	अंगीकृत	जन्मसिद्ध

२. यस सम्बन्धमा अन्य कुनै व्यहोरा भए सो समेतः

पुनश्चः- २०५८।४।८ को फैसला र २०७६।०१।१३ को सर्वोच्च अदालतको आदेश यसैसाथ संलग्न छ ।

(जुना खड्का खत्री)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

फ्याक्स नं. ०१-४२११९४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
E-mail= nagarikta@moha.gov.np

पत्र संख्याः- नाराप/०७५/७६
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:-४८३

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः-२०७५।१२।१९

विषयः जन्मको आधारमा नागरिकता प्राप्त गरेका नागरिकका सन्तानलाई नागरिकता दिने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै (७७ जिल्ला) ।

विद्यमान नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न पेश भएको विधेयक संघीय संसदमा बिचाराधीन रहेको लामो समय भएको, सम्मानित सर्वोच्च अदालतवाट जन्मको आंधारमा नागरिकता प्राप्त नागरिकका सन्तानलाई कानून बमोजिम नागरिकता दिन आदेश भएको र नागरिकका उमेर पुगिसकेका बालिग सन्तानले नागरिकता नपाएर आफ्नो शैक्षिक एवं वृत्ति विकास गर्न नपाई झेलिरहनु परेको समस्यालाई संवोधन गर्न आवश्यक भएकोले, नेपालको संविधानको धारा ११ को उपधारा (३) को व्यवस्था बमोजिम जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकता प्राप्त नागरिकका सन्तानले आफ्नो बाबु र आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र संलग्न गरी नेपाली नागरिकता पाउन निवेदन दिएमा नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३, नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३ र नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्यविधि निर्देशिका, २०६३ बमोजिम वंशजको आधारमा नागरिकता प्रदान गर्दा अपनाउनु पर्ने कार्यविधि प्रक्रिया अपनाई जे जो बुझ्नुपर्छ बुझी उपयुक्त देखिएमा वंशजको आधारमा नागरिकता प्रदान गर्न सकिने भनी यस मन्त्रालयबाट मिति २०७५।१२।१९ मा (मा.मन्त्रीस्तर) निर्णय भएकोले निर्णयानुसार गर्नु हुन अनुरोध गर्दछु ।

(गंगाप्रसाद न्यौपाने)
उप-सचिव

बोधार्थः
श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरवार काठमाडौ ।
श्री मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,
प्रदेश नं.१/प्रदेश नं.२/प्रदेश नं.३/गण्डकी प्रदेश/प्रदेश नं.५/कर्णाली प्रदेश/सुदुरपश्चिम प्रदेश

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

फ्याक्स नं. ०१-४२११९४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
E-mail= nagarikta@moha.gov.np

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्याः- नाराप/०७५/७६
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- २५१

मितिः २०७५।१२।१३

विषयः नेपाली नागरिकता परित्याग सम्बन्धमा ।

श्री परराष्ट्र मन्त्रालय,
सिंहदरवार, काठमाण्डौं ।

विदेशमा रहेका नेपाली नागरिकले आ-आफ्नै कारण देखाई नेपाली नागरिकता परित्यागको लागि विदेशस्थित नेपाली नियोगमा निवेदन दिने गरेको र सो उपर कानून बमोजिम हुन कन्सुलर सेवा विभाग मार्फत निवेदन यस मन्त्रालय हुँदै सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा पठाइने गरिएको व्यहोरा बिदितै छ । कतिपय नेपाली नियोगहरुले नाबालकहरुको पनि नागरिकता परित्यागको निवेदन लिई पठाउने गरेको र सोही आधारमा कतिपय जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुले समेत नाबालकको नागरिकता परित्याग भएको जानकारी पठाउने गरेको पाइयो ।

१६ वर्ष भन्दा कम उमेरका व्यक्तिको लागि नाबालक परिचयपत्रको व्यवस्था गरिएको र निज १६ वर्ष पुगेपछि त्यस्तो नाबालक परिचयपत्र स्वतः निष्कृय हुन्छ । कतिपय नेपाली नियोगबाट १६ वर्ष उमेर पुगिसकेका व्यक्तिलाई समेत नाबालक परिचयपत्रकै आधारमा राहदानी बनाउन सिफारिश भै राहदानी जारी भएको समेत देखिएको ब्यहोरा ध्यानाकर्णको लागि अनुरोध छ।

नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३को दफा ८(१)ले बंशजको आधारमा नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्न १६ वर्ष उमेर पूरा गरेको हुनुपर्ने व्यवस्था गरेको हुँदा १६ वर्ष उमेर नपुगी नेपाली नागरिकता जारी गरिँदैन । अर्कोतर्फ, आफू कुन देशको नागरिक हुने भन्ने कुराको स्वनिर्णय नाबालकले लिन सक्ने होइन, त्यस्तो निर्णय कानून बमोजिम निज बालिग भएपछी मात्र गर्न सक्ने हुन्छ । अतः नावालकबाट निवेदन लिने कार्य आवश्यक र उपयुक्त नदेखिएको हुँदा नाबालकहरुको नागरिकता परित्याग सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी त्यहाँबाटै सम्बन्धित व्यक्ति र विदेशी निकायलाई गराइदिने व्यवस्थाको लागि यस मन्त्रालयको मिति २०७५।१२।१२ को (सचिव स्तर) निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

बोधार्थ तथा कार्यार्थ

श्री कन्सुलर सेवा विभाग, नारायणहिटी दरवार, काठमाडौ ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय

सबै (७७जिल्ला) – नागरिकता नलिएको भनि बालिग व्यक्तिले आफ्नो नागरिकता परित्यागको लागि निवेदन दिएमा नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३ को अनुसूची १० बमोजिमको दर्ता किताबमा दर्ता नगर्ने । तर, नागरिकता अभिलेख हेरी निजको नाममा नागरिकता जारी भए नभएको ब्यहोरा जानकारी गराउने । नाबालक परिचयपत्र जारी गर्दा कार्डमा स्पष्ट देखिने गरी "परिचयपत्र बाहकको उमेर १६ वर्ष नपुगेसम्म यो परिचयपत्र मान्य हुनेछ ।" भन्ने ब्यहोरा अनिवार्य उल्लेख गर्ने ।

(गंगाप्रसाद न्यौपाने)
उप-सचिव

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

पत्र संख्या:- नाराप/०७५/०७६

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:- ४४०

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति:२०७५/१०/११

विषय: अदालतबाट आदेश भएका व्यक्तिलाई नागरिकता प्रदान गर्ने सम्बन्धमा परिपत्र ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरु ,
सबै।

जन्मको आधारमा नागरिकता पाएका सन्तानको बाबु र आमा दुवै नेपाली नागरिक रहेको अवस्थामा त्यस्ता सन्ततीलाई वंशजको नागरिकता दिइयोस् भनी अदालतको आदेश सहित निवेदनहरु बढिरहेको सन्दर्भमा नीतिगत तथा कानूनी स्पष्टता एवं निर्देशनको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय, धनुषाको च.न. ५४९८ मिति २०७५/०९/१७ को पत्रबाट लेखि आएको सम्बन्धमा "अदालतबाट स्पष्ट रुपमा कानून बमोजिम नागरिकता दिन नेपाल सरकार, जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको नाउँमा परमादेश जारी भएका मुद्धाका सम्बन्धमा जुन व्यक्तिको हकमा अदालतले आदेश दिएको छ, निजको बारेमा, वंशजको नागरिकता जारी गर्नु अघि गरिने आवश्यक सम्पूर्ण कार्यविधि, प्रकृया पु-याई जे, जो बुझ्नुपर्छ बुझी उपयुक्त देखिन आएमा आवश्यक सबै अभिलेख राखी कानून बमोजिम नागरिकता प्रदान गर्न सकिने" भनी मिति २०७५/१०/९ मा यस मन्त्रालय (गृहमन्त्री स्तरीय)बाट निर्णय भएको हुँदा जानकारी एवं आवश्यक कारवाहीको लागि निर्णायानुसार अनुरोध छ।

गंगा प्रसाद न्यौपाने
(उपसचिव)

<u>बोधार्थ</u>

श्री मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय ,
प्रदेश नं. १, प्रदेश नं. २, प्रदेश नं. ३, गण्डकी प्रदेश, प्रदेश नं. ५, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेश

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

फ्याक्स नं. ०१-४२१११४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
E-mail= nagarikta@moha.gov.np

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्याः- नाराप/०७५/७६
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- २१८

मितिः-२०७५/०८/०३

विषयः परिपत्र सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाङको च.नं. १३८३ मिति २०७५।०६।२८ को नावालक परिचयपत्रको बाबु/आमाको महलमा धर्मपिता/धर्मआमाको नाम उल्लेख गरी परिचयपत्र दिन मिल्ने नमिल्ने भन्ने विषयको पत्र पेश हुँदा, देहाय बमोजिम गर्ने भनी मिति २०७५।०७।२९ मा यस मन्त्रालयको (सचिवस्तर) निर्णय भएकोले आवश्यक कार्यार्थ अनुरोध छ ।

देहाय

"नावालक परिचयपत्रको बाबु/आमाको महलमा जन्मदिने बाबु/आमाकै नाम उल्लेख गर्ने र संरक्षकको महलमा अदालतद्धारा धर्मपुत्र/धर्मपुत्री ग्रहण गर्ने अनुमति प्राप्त दम्पत्ती (व्यक्ति) को नाम उल्लेख गरी कोष्ठभित्र धर्मपुत्र/धर्मपुत्री ग्रहण गर्ने व्यक्ति जनाई, यी विवरण निर्णय पुस्तिका, अभिलेखमा समेत जनाई नावालक परिचयपत्र जारी गर्ने ।"

(यशोदा गौतम)
शाखा अधिकृत

D:\Nagarikta Section\all nagarikata\letters of 2075.076.docx

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

पत्र संख्याः- नाराप/परिपत्र/०७५/७६
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- १९४

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः-२०७५/०५/२१

विषयः विद्यमान मुलुकी (संहिता) ऐन सन्दर्भमा नागरिकता जारी गर्ने बारे ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, तनहुँले च.नं. ८१७ मिति २०७५।०५।०७ को पत्रबाट मिति २०७५।०५।०१ देखि लागू भएको मुलुकी संहितामा २० वर्ष नपुगी कसैले पनि विवाह गर्नु नहुने र गरेमा स्वतः बदर हुने साथै बहुविवाह समेत स्वतः बदर हुने जस्ता ऐनको व्यवस्थाको सन्दर्भमा नेपाली नागरिकता जारी गर्दा २० वर्ष नपुगी पति वा पत्नीको नाम कायम गर्न आएमा वा बहुविवाह गरी पति वा पत्नीको नाम कायम गर्न आएमा नयाँ वा प्रतिलिपि नागरिकता जारी गर्न दुविधा परेको भनी जानकारी हुन आएको हुँदा तत् सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्न नेपाल सरकार (सचिवस्तर) को मिति २०७५।०५।१८ को निर्णयानुसार अनुरोध गरिन्छ ।

तपसील

१. मिति २०७५।०५।०१ भन्दा अगाडी भएका विवाहको हकमा तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम यस अघि जे जसरी नागरिकता वा प्रतिलिपि जारी गर्ने गरिन्थ्यो सोही अनुसार गर्ने ।
२. मिति २०७५।०५।०१ देखि पछि भएका विवाहको हकमा हाल प्रचलित कानून बमोजिम गर्ने ।

(गंगाप्रसाद न्यौपाने)
उप-सचिव

D:\Nagarikta Section\all nagarikata\letters of 2075.076.docx

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)

पत्र संख्याः- ना. तथा राप. व्या.०७५/०७६

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:- १५२

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः २०७५।०४।२४

विषयः निर्देशन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा कुनै समस्या परेको खण्डमा कतिपय जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई जानकारी नै नभई सिधै यस मन्त्रालयमा पत्राचार गरेको पाइयो । तसर्थ अब उप्रान्त मन्त्रालयमा कुनै विषयमा राय/आदेश/निर्देशन माग गर्दा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको राय निर्णय सहित वा दस्तखतको पत्र पठाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

(कल्पलता निरौला)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)

पत्र संख्याः- ना. तथा राप. व्या.०७५/०७६

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:- १२९

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

मितिः २०७५।०४।२०

विषयः जन्मको आधारमा नागरिकता प्राप्त नागरिकको सन्तानको नागरिकता सम्बन्धमा ।

श्री प्रदेश सरकार
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय
प्रदेश नं. २
जनकपुरधाम ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यलय,
सबै ।

नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ बमोजिम जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकता प्राप्त गरेका नागरिकका वालिग सन्तानले नेपालको नागरिकता प्राप्त गर्न नसकेको तथ्यप्रति नेपाल सरकार संवेदनशील छ ।नेपालको संविधानले दिएको नेपाली नागरिकलाई नागरिकता प्राप्त गर्ने हकको कार्यान्वयनमा नेपाल सरकार प्रतिबद्ध रहेको छ ।नेपालको नागरिकता सम्बन्धी विषय नेपालको संविधान बमोजिम संघीय कानूनले निर्धारण गरे बमोजिम हुने भएको हुँदा संविधानले दिएको अधिकार प्रयोगका लागि सम्बन्धित कानूनको आवश्यकता पर्ने भएकाले मौजुदा नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ मा समयानुकूल परिमार्जन एंव संशोधनका लागि मसौदा तयार भै संसदमा पेश गर्ने प्रयोजनको लागि नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदमा पेश भएको अवस्था रहेको छ । यसलाई छिट्टै संसदमा पठाउने प्रयत्न भइरहेको र संसदबाट संशोधन विधेयक पारित भै ऐन बने पश्चात संघीय कानून बमोजिम जन्मको आधारमा नागरिकता प्राप्त नागरिकका सन्तानलाई नागरिकता प्रदान गर्न सकिने व्यहोरा नेपाल सरकार(माननीय मन्त्रीस्तर)को मिति २०७५।०४।२० को निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

गंगाप्रसाद न्यौपाने
उपसचिव

D:\Nagarikta Section\all nagarikata\letters of 2075.076.docx

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
डडेल्धुरा

फोन नं. : ०९६-४२०१३३
ddaddeldhura133@gmail.com

६१
०७४ ५३ पत्र संख्या :- ०७५/०७६/प्र.
चलानी नं. :- ८१

मिति :- २०७५/०४/१४ .

विषय : आवश्यक निर्देशन सम्बन्धमा ।

श्री गृह मन्त्रालय
नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा
सिंहदरवार, काठमाण्डौं ।

उपरोक्त सम्बन्धमा डडेल्धुरा जिल्ला नवदुर्गा गा.पा वडा नं. ४ वस्ने संगीता नायकले जन्म मिति २०५७/२/४ उल्लेख गरी नेपाली नागरिकता प्रमाण पत्र पाउँ भनी शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र र वडा कार्यालयको सिफारिस सहित यस कार्यालयमा अनुसूची पेश गरेको हुँदा निजले अनुसूची साथ पेश गरेको वडा कार्यालयको सिफारिस अनुसार निजकी आमा पारमती देवी नायक विगतको देउकी प्रथा अनुसार देवीलाई देउकी चढाएकोले अरु कसै संग विवाह गरी घरवार गर्न नहुने भएकोले पति नभएको आमा पारमती देवी नायकको समेत मृत्यु भै सकेको छ । यस कार्यालयको नागरिकताको अभिलेख अनुसार पारमती देवी नायकको नागरिकता अभिलेखमा पतिको नाम उल्लेख नभएकोले निज संगीता नायकलाई नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने सन्दर्भमा निजले पेश गरेको अनुसूची फाराम, शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र, वडा कार्यालयको सिफारिस र आमाको ना.प्र.प.को कार्यालय अभिलेखको फोटोकपि यसै साथ सलग्न गरिएको हुँदा निज संगीता नायकलाई आमाको नामथर ना.प्र.प. उपलब्ध गराउने सन्दर्भमा आवश्यक निर्देशनका लागी अनुरोध गरिन्छ ।

०७५।४।१४
(करुणाकर अवस्थी)
सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी

श्रीमान्
प्रचलित कानून र यस मन्त्रालयबाट यस अघि जारी परिपत्र अनुसार गर्नु र मन्त्रालयमा कुनै विषयको निर्देशन माग गर्दा प्र.जि.अ.को राय निर्णय सहित पठाउनु भनि लेखी जि.प्र.का. डडेल्धुरालाई पठाउन उपयुक्त देखी पेश गरेको छु ।

०७५।४।२३
(गंगा प्रसाद ज्ञवाली)
उ.स.

४।२३

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरी समन्वय शाखा)

पत्र संख्या:-
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:- २९

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

मिति-२०७६।०४।१२

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै।

बिषय – संघ/ संस्था सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा काठमाडौं जिल्ला प्रशासन कार्यालयको च नं ११८३ मिति २०७६/०३/१७ को पत्रमार्फत् निर्देशन माग भएको सन्दर्भमा लेखिदैंछ।

कुनै संस्थाको नाम संशोधन गर्न, कुनै एक जिल्लामा संस्था दर्ता गरी अन्य जिल्लामा शाखा विस्तार भएको (राज्यभर कार्य क्षेत्र नभएका) संस्थाको केन्द्रीय कार्यालयको ठेगाना अन्यत्र जिल्लामा सार्न तथा कुनै एक जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा संस्था दर्ता भई, दर्ता भएको कार्यालयबाट उक्त जिल्लामा कुनै शाखा कार्यालय वा कुनै अस्तित्व नरहने गरी अन्य जिल्लामा उक्त संस्थाको दर्ता नम्बर र प्रमाण पत्र सहितको संस्थाको स्थानान्तरण गरी सार्ने लगायतका काम गर्न कानूनतः मिल्ने नदेखिएकोले सोही बमोजिम गर्न/गराउनु हुन मिति २०७६/०४/१० को निर्णय (सचिवस्तरीय) अनुसार अनुरोध छ।

२०७६।०४।१२

(नर्बदा घिमिरे)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

टेलिफोन/फ्याक्स
०१४२१११४६
Email: nagarikta@gmail.com
सिंहदरबार
काठमाण्डौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :-
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ६४६

मिति : २०६४/१/४

विषय : <u>निर्देशन सम्बन्धमा ।</u>

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

नेपाल सरकार (मन्त्रिस्तरिय) मिति २०६४।१।३ को निर्णयानुसार तपसिल बमोजिम गर्नु गराउनुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

तपसील

(क) विदेशी बाबुका छोराछोरीलाई नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ बमोजिम वंशज वा जन्मका आधारमा नेपाली नागरिकता दिन नमिल्ने ।

(ख) विदेशी नागरिकसंग विवाह गरेका नेपाली नागरिक महिलाबाट जन्मिएका छोराछोरीका हकमा निजको नेपालमा जन्म भई नेपालमा स्थायी बसोवास गरेको र बाबुको नागरिकताको आधारमा निजले विदेशी मुलुकको नागरिकता लिएको रहनेछ भने निजलाई नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ बमोजिम अङ्गीकृत नागरिकता प्रदान गर्ने ।

(ग) विदेशी पुरुषसँग विवाह भएकी नेपाली नागरिक महिलाले नेपालको नागरिकता कानून बमोजिम नत्यागे सम्म वा विदेशी नागरिकता नलिए सम्म निज नेपाली नागरिकताबाट वञ्चित हुने छैनन् । निज नेपाली नागरिक महिलाले विवाह गर्नु अघि नेपालको नागरिकताको प्रमाणपत्र नलिएको र पतिको मुलुकको नागरिकता समेत नलिएको अवस्थामा पतिको राष्ट्रियता खुलाई निज महिलालाई बाबुको नागरिकताको आधारमा नेपाली नागरिकता माग गरेमा नागरिकता प्रदान गर्न सकिने ।

(रेशम बहादुर पाण्डे)
शाखा अधिकृत

<u>बोधार्थ :</u>
श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(...नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

पत्र संख्या :-०६६।०६७
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च. नं. :-959

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल।

मिति:- ०६६।८।७

विषय :- **नागरिकता प्रमाणपत्रमा अन्य संकेत राख्न नहुने सम्बन्धमा।**

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै।

नागरिकताको प्रमाणपत्रमा विभिन्न निकायहरुले संकेत नम्बर, मिति आदि लेख्दा नागरिकताको प्रमाणपत्र कुरुप हुने र छिमेकी मुलुकको भ्रमणमा जाँदा Nepali Identity Show हुने उक्त Card को Authenticity मा समेत प्रश्न उठाउने गरेको देखिएकोले राष्ट्रिय परिचयपत्रको रुपमा रहने उक्त प्रमाणपत्रमा उल्लेख गरिएका विवरण बाहेक (राहदानीको नम्बर कम्प्युटर वा नागरिकताको कार्यालयप्रति रजिष्टरमा जनाउने) थप विवरणहरु उक्त नागरिकता प्रमाणपत्रमा उल्लेख नगर्न/नगराउन मिति २०६६।८।२ को (मन्त्रिस्तरीय) निर्णयानुसार अनुरोध छ।

२०६६।८।७

(कमलराज भण्डारी)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा हातहतियार........ शाखा)

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :- ०६७/६८
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ९५५

मिति:- ....२०६७।१०।११

विषय :- वादी जातिको नागरिकता सम्बन्धमा समेत ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

केही जिल्लाहरुबाट वादी जातिका व्यक्तिहरुलाई नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र वितरण कार्यमा जटीलता सृजना भएको र यी जातिहरुका अशोभनीय थरहरु संशोधन गर्न जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुमा जाँदा सरल रुपबाट काम हुन नसकेको भनी गुनासो प्राप्त भएको हुँदा वादी जातिका सन्तानहरुलाई प्रचलित ऐन नियम अनुसार सहज एवं सरल रुपबाट नागरिकताको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था र यी जातिका अशोभनीय थरहरु संशोधनका लागि यस अघि भएका परिपत्रहरु समेतका आधारमा सरल एवं सहज रुपमा थर संशोधन गरिदिने व्यवस्थाका लागि सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुलाई परिपत्र गरिदिने व्यवस्थाका लागि आदेशानुसार अनुरोध छ ।

वोधार्थ

श्री व्यवस्थापिका संसद ।
महिला बालबालिका र समाज कल्याण समिति,
संसद भवन, सिंहदरवार ।

२०६७।१०।११
(पुण्यराज भट्टराई)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह. २०६७/०६८

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- २१

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६८/४/३

विषय :- परिपत्र ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
सवै ।

फरक लैङ्गिक पहिचान र यौन अभिमुखिकरण भएका व्यक्तिहरुका सम्बन्धमा तेस्रो लिङ्ग जनाई नागरिकता दिनु भनी हालसम्म परिपत्र नभएको हुँदा नयाँ कानूनी व्यवस्था वा अन्य निर्देशन नभएसम्म "प्रचलित कानून बमोजिम गर्न" सवै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुलाई परिपत्र जारी गर्ने भनी मिति २०६८।३।२६ मा नेपाल सरकार (मा.उपप्रधान तथा गृहमन्त्री स्तरीय) को निर्णय भएकोले त्यस क्षेत्र अर्न्तगतका कार्यालयहरुलाई परिपत्र गरी दिने व्यवस्थाका लागि निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

२०६८।४।३

पुण्यराज भट्टराई
(शाखा अधिकृत)

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(..........नागरिकता तथा हातहतियार....... शाखा)

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६८/०६९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. - ९४८

सिंहदरबार,

काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६८।०५।०५

विषय :- आमाको नामबाट नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,

सबै ।

जिल्ला दोलखा, लाम्बोडाँडा गा.वि.स., वडा नं.२ घर भई ललितपुर जिल्ला, हरिसिद्धि गा.वि.स., वडा नं.९ बस्ने सबिना दमाई निवेदक एवं यस मन्त्रालय समेत विपक्षी भएको आमाको नामबाट सन्तानहरुलाई नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको सम्वत् २०६७ सालको रिट नं.-०६७-WO-०७०३, मिति २०६७।११।१५ को निर्देशात्मक आदेश कार्यन्वयन गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्न गराउन हुन नेपाल सरकार (माननीय उपप्रधानमन्त्री तथा गृहमन्त्रीस्तर) को मिति २०६८।०५।०५ को निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

१. नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा ३(१) मा कुनै व्यक्तिको जन्म हुँदा निजका बाबु वा आमा नेपालको नागरिक रहेछ भने त्यस्तो व्यक्ति वंशजको नाताले नेपाली नागरिक हुनेछ भन्ने व्यवस्था भएतापनि ऐनको दफा ३ (२) मा दफा ३(१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विदेशी नागरिकसँग विवाह गर्ने नेपाली नागरिकबाट जन्मिएका सन्तानको हकमा दफा ५(२) बमोजिम हुने भन्ने उल्लेख भएकोले विदेशी नागरिकसँग विवाह गरी नेपाली आमाबाट जन्मिएका सन्तानको हकमा ऐनको उक्त प्रावधान अनुसार गर्ने ।

२. आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा ऐनको दफा ३(१) बमोजिम नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र माग गर्न आउने १६ वर्ष उमेर पूरा भएका (बाबु नेपाली नागरिक रही नेपालमा नै जन्मिएका सन्तानहरुका हकमा) विभिन्न कारणले गर्दा बाबुको ठेगाना पत्ता लाग्न नसकि आवश्यक प्रमाण पेश गर्न नसक्नेहरुका हकमा नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३ को नियम ३(२) अनुरुपको आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी जो जे बुझ्नु पर्छ बुझी आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा आमाको थर, ठेगाना उल्लेख गरी नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने ।

३. आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा नागरिकता प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्तिहरुको पछि बाबु पत्ता लागेको अवस्थामा बाबुको नामथर र ठेगाना कायम गरी पाउँ भनी आवश्यक प्रमाणसहित निवेदन दिएमा बाबुको नागरिकताको प्रमाणपत्र राखी सोही व्यहोरा जनाई त्यस्ता नागरिकताको प्रमाणपत्र संशोधन गरिदिने ।

(माधबप्रसाद ढुंगाना)

शाखा अधिकृत

बोधार्थः

श्री सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशानालय, बार काउन्सिल भवन, ललितपुर ।

श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कानून शाखा, सिंहदरवार ।

श्री महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, रामशाहपथ ।

श्री कानून तथा न्याय मन्त्रालय, सिंहदरबार ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(.......नागरिकता तथा हातहतियार.....शाखा)

पत्र संख्याः- ना.तथा हा.ह २०६८/०६९

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च. नं.:- ५९८

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः २०६८/०९/२८

विषय :- नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा ।

श्री क्षेत्रिय प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

समाजमा अझै विद्यमान रहेको जातिगत संकिर्णताले गर्दा जातिय आधारमा आफूलाई हिनताबोध हुने एवं जातिगत संकिर्णता जनाउने थर भएका व्यक्तिले बाबुको भन्दा फरक थर राखी नागरिकता प्रमाणपत्र माग गरेमा छानविन गरी व्यहोरा मनासिव देखिएमा नागरिकताको प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी वा थर सच्याई नागरिकताको प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था गर्ने गरी तत्कालीन श्री ५ को सरकार (मं.प.) बाट मिति २०५२।०४।०४ मा निर्णय भई २०५२।०४।२१ मा सबै जिल्लामा परिपत्र गरिएको र मिति २०६३।०४।२२ मा पुनः सोही व्यहोरा उल्लेख गरी सो व्यवस्था कडाईका साथ लागू गर्न परिपत्र गरिएको व्यहोरा अवगतै छ । उक्त परिपत्र अनुसारको कार्यान्वयन कतिपय जिल्लाहरुबाट नभएको भन्ने गुनासाहरु आएकोले यस सम्बन्धमा भएको पूर्व परिपत्र अनुसारको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न गराउन पुनः निर्देशन पठाउने नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति २०६८।०९।२७ मा निर्णय भएकोले सो बमोजिम गर्न गराउन जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुलाई जानकारी गराइ दिन हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

(माधवप्रसाद ढुंगाना)
शाखा अधिकृत

बोधार्थः
श्री राष्ट्रिय दलित आयोग,
पो.ब.नं.१३७५८
मध्यबानेश्वर, काठमाडौं ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(...नागरिकता तथा राहदानी शाखा)

पत्र संख्या ना:तथा हा.ह २०६९/७०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :-९२६

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६९/०६/११

विषय :- नाम र लिंग परिवर्तन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
काठमाडौं ।

तहाँको च.नं. ६४१ मिति २०६८।०५।२२ को पत्रसाथ प्राप्त प्रतिक पन्तको लिंग परिवर्तन गर्ने सम्बन्धी फाइल कारवाहीको लागि पेश हुँदा नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६९।०५।१८ को निर्णय, नेपालको मेडिकल बोर्डको मिति २०६९।०६।०३ को सिफारिश समेतको आधारमा निजको नाम र लिंग परिवर्तन गरिदिने भनी नेपाल सरकार (मा.उपप्रधान एवं गृह मन्त्रीस्तर) बाट मिति २०६९।०६।११ मा निर्णय भएकोले नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०६९।०५।१८ को निर्णय र नेपालको मेडिकल बोर्डको मिति २०६९।०६।०३ को सिफारिश पत्र यसैसाथ संलग्न गरी आवश्यक कार्यार्थ निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

(सुरेन्द्रराज पौडेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(........नागरिकता तथा हातहतियार..............शाखा)

पत्र संख्याः- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च. नं.:- १४६

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६९/०९/१२

विषय :- खुलाई पठाइएको ।

श्री योजना तथा अनुगमन शाखा ,
गृह मन्त्रालय ।

तहाँ शाखाको प.सं.०६९/७० च.नं. ५३ मिति २०६९।०९।०८ को पत्र प्राप्त भै व्यहोरा अवतग भयो । पत्र मार्फत उठान गरेको विषयको सम्बन्धमा निम्नानुसार खुलाई पठाइएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ ।

निम्न

नागरिकता ऐन, २०६३ बमोजिम बाबुले जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकता प्राप्त गर्नु पूर्व जन्मेका सन्तानलाई नागरिकता प्रदान गर्ने सम्बन्धमा नागरिकता सम्बन्धी मौजुदा कानूनमा स्पष्ट व्यवस्था भएको नदेखिएको हुँदा नेपाल सरकार (मा.उपप्रधानमन्त्री तथा गृह मन्त्रीस्तर) को मिति २०६८।०९।२४ को निर्णयबाट त्यस्ता व्यक्तिका सन्तानलाई वंशजको आधारमा नेपाली नागरिकता प्रदान गर्ने भन्ने व्यहोराको परिपत्र सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुमा गरिएको ।

नेपाल सरकारको उक्त निर्णय विरुद्ध सम्मानित सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन परि सम्मानित सर्वोच्च अदालतको च.नं. ५७५४ मिति २०६८।११।०५ को पत्रबाट "संविधानमा उल्लेखित आधार र तोकिएका व्यक्ति वाहेक अन्य व्यक्तिलाई वंशजको आधारमा नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र दिन, दिलाउने विषयमा निर्णय गर्ने क्षेत्राधिकार तथा अख्तियारी नेपाल सरकार माननिय उपप्रधामन्त्री एवं गृहमन्त्रीमा नहुने हुँदा यस्तो क्षेत्राधिकार विहिन तथा अख्तियारी विहिन भएको मिति २०६८।०९।२४ को निर्णय र मिति २०६८।०९।२६ को परिपत्र कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु" भन्ने व्यहोराको अन्तरिम आदेश जारी भएको जानकारी प्राप्त भए पश्चात यस मन्त्रालयको च.नं. ४५४ मिति २०६८।११।१२ को पत्रबाट सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालय र क्षेत्रिय प्रशासन कार्यालयहरुलाई पूर्व परिपत्रको कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु भन्ने व्यहोराको परिपत्र गरिएको र यसको अलवा यस विषयमा अन्य कुनै आदेश वा परिपत्र मन्त्रालयबाट नभएको व्यहोरा उल्लेख गर्दै माथि उल्लेखित सन्दर्भमा भएका परिपत्र थान -३ यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोरा समेत अनुरोध गरेको छु ।

(सुरेन्द्रराज पौडेल)
शाखा अधिकृत

सिंहदरवार,
ाठमाडौं, नेपाल ।

२०६९/०९/१२

भवतग भयो । पत्र
नुरोध छ ।

जन्मेका सन्तानलाई
को नदेखिएको हुँदा
ट त्यस्ता व्यक्तिका
बै जिल्ला प्रशासन

सम्मानित सर्वोच्च
भएका व्यक्ति वाहेक
वषयमा निर्णय गर्ने
दा यस्तो क्षेत्राधिकार
।०९।२६ को परिपत्र
त भए पश्चात यस
र क्षेत्रिय प्रशासन
र यसको अलवा यस
खित सन्दर्भमा भएका

०९/१६

पौडेल)
धिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(.......नागरिकता [illegible]........... शाखा)

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- ३८६

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६९/०९/१७

विषय :-
यौनिक तथा लैङ्गिक समुदायका व्यक्तिहरुलाई नागरिकता जारी गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

यौनिक तथा लैगिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरुलाई पहिचान सहितको नागरिकता जारी गर्ने सम्वन्धमा नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३ का अनुसूचिहरु हेरफेर तथा थपघट गरी मिति २०६९।०३।०९ गतेको नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित भैसकेको व्यहोरा अवगत नै छ । सो समुदायका व्यक्तिहरुलाई नागरिकता विवरण गर्ने कार्यमा एकरुपता ल्याउन तयार भएको "यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरुलाई लिङ्गको महलमा 'अन्य' जनाई नागरिकता जारी गर्ने सम्वन्धि निर्देशिका, २०६९" लाई नेपाल सरकार (मा. उपप्रधानमन्त्री तथा गृहमन्त्रीस्तर) वाट मिति २०६९।०९।१६ मा स्वीकृति प्राप्त भएकाले सोको छाँयाप्रति संलग्न गरी मातहतका कार्यालयहरुमा जानकारी गराइदिनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

बोधार्थ/कार्यार्थ
श्री शिक्षा मन्त्रालय, सिंहदरवार ।
श्री संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय ।
बोधार्थ
श्री नील हिरा समाज, लाजिम्पाट ।

२०६९/०९/१७

(सुरेन्द्रराज पौडेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(......नागरिकता तथा हतियार.......... शाखा)

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ९८०

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६९/१०/०७

विषय :-

निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय सबै ।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय सबै ।

सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट विभिन्न मितिमा नागरिकताको विषयमा भएका आदेशहरुको कार्यान्वयन नभएको, कार्यान्वयनमा एकरुपता नभएको, सम्बन्धित ऐन नियमको कार्यान्वयन ठीक किसिमबाट हुन नसकेको, महिला अधिकारकर्मीहरुले सार्वजनिक रुपमा उठाएको सवालहरुमा सम्बोधन गर्न र नागरिकता वितरणको कार्यमा एकरुपता कायम गर्न वान्छनीय देखिएकोले नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ एवं नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३ को वर्खिलाप नहुने गरी देहायका अवस्थामा देहायानुसार सरल किसिमबाट नेपालको नागरिकता जारी गर्ने गरी सबै क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय र जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुमा परिपत्र गर्न नेपाल सरकार (माननिय उपप्रधान तथा गृहमन्त्रीस्तर) बाट मिति २०६९।१०।०५ मा निर्णय भएको हुँदा निर्णयानुसार गर्नु गराउनु हुन अनुरोध गर्दछु ।

देहाय

१. विवाहित महिलाले आफ्नो बाबुको नामबाट नागरिकता लिने सम्बन्धमा:
विवाहित महिलाले नागरिकताको लागि आवेदन गर्दा श्रीमानको नाम, थर, ठेगाना लगायत माइत तर्फका बाबु आमाको विवरण समेत आवेदनमा स्पष्ट रुपले उल्लेख गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेकोमा कुनै किसिमबाट निजले पतिको विवरण स्पष्ट गर्न नसकेको खण्डमा वंशज (बाबु आमाको नाताबाट) खुल्ने प्रमाणको आधारमा वंशजको नाताले नेपाली नागरिकता जारी गर्न सकिने ।

२. बाबु वा आमाको ठेगाना मध्ये कुनै ठाउँबाट नागरिकता लिन सक्ने:
बाबु आमाको अलग अलग वतन भएको कारणबाट नागरिकता लिन कठिनाई परेको अवस्थामा निवेदकको बाबु आमाको अलग अलग वतन भएपनि निजले रोजेको ठेगाना मध्ये कुनै एक स्थानमा सम्बन्धित निकायको सिफारिश साथ तोकिएको कार्यविधि पूरा गरी नागरिकताको प्रमाणपत्र माग्न आएमा निजले रोजेको बाबु वा आमाको ठेगाना मध्ये कुनै एक स्थानबाट नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने ।

३. आमाको नामबाट नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने:
बाबु पत्ता नलागेको वा बाबुको ठेगान नभएको तर नेपाली नागरिक आमाबाट नेपालमै जन्मेको बालवालिकाले आमाको नामबाट नागरिकता माग्न आएमा नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ र ऐ.नियमावलीको रित र कार्यविधि पूरा गरी

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(......नागरिकता तथा राहदानी परराष्ट्र...... शाखा)

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : ....

विषय :-

आमाको नामबाट सहज तरिकाले नागरिकताको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउन बाधा नपर्ने । तर बाबु विदेशी हुन् भन्ने यकिन भएको अवस्थामा भने अङ्गीकृत नागरिकता तर्फ कारवाही अगाडि बढाउनु पर्ने ।

४. मातृत्व वा पितृत्व ठेगान नलागेका सन्तानलाई नागरिकता जारी गर्ने:

नेपाल सरहदभित्र भेटिएका तर मातृत्व वा पितृत्व ठेगान नलागेका सन्तानलाई पछि मातृत्व पितृत्व ठेगान लागेको वखत सोही बमोजिम हुने गरी संरक्षकको सनाखतबाट नियमानुसार नागरिकता जारी गर्ने । यसरी ना.प्र.प. जारी गर्दा कार्यालयको अभिलेखमा मात्र अभिलेखीकरण गरी ना.प्र.पत्रको बाबु आमाको महलमा कुनै कुरा उल्लेख नगरी खाली (–) राख्ने ।

५. दलित जातीका नागरिकलाई नागरिकता प्रदान गर्ने:

दलित जातीका मानिसहरुलाई नागरिकता प्रदान गर्दा अन्य नागरिक सरह थर राखी नागरिकता जारी गर्न कुनै बाधा नपर्ने ।

६. पतिको सनाखतबाट नागरिकता दिने:

माइत पक्ष (बाबु आमा दाजुभाइ) यकिन गर्न नसकी अरुको सहारामा बसेका महिलाहरुलाई विवाह पश्चात कानूनले तोकेको रित पुऱ्याई पतिको सनाखतबाट नागरिकता जारी गर्ने ।

७. यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरुको नागरिकता:

लिङ्गको महलमा अन्य लेखी नागरिकताको लागि आवेदन गर्ने यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरुलाई यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरुलाई लिङ्गको महलमा "अन्य" जनाई नागरिकता जारी गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका, २०६९ अनुसार नागरिकता जारी गर्ने ।

(सुरेन्द्रराज पौडेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(........नागरिकता रेकर्ड हातहतियार............. शाखा)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०

पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- 806

सिंहदरबार,

काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०६९/१२/२३

विषय :- नागरिकता प्रमाणपत्रको अभिलेख कायम गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालयहरु,

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरु,

सबै ।

विगतको द्वन्दको क्रममा कार्यालयको अभिलेख नष्ट भएका नागरिकता प्रमाणपत्रको अभिलेख कायम गर्ने सम्बन्धमा पेश हुँदा देहाय अनुसार गर्ने गराउने गरी निर्देशन दिने भन्ने नेपाल सरकार (मा.मन्त्रिस्तर) को मिति २०६९।१२।२१ मा निर्णय भएको हुँदा सो अनुसार गर्नु गराउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

तपसिल

१. उपलब्ध भएसम्म व्यक्तिको सक्कल नागरिकता प्रमाण पत्र पेश गर्न लगाउने । सक्कल नागरिकता प्रमाणपत्र हराइसकेको वा अन्य कारणले नष्ट भइसकेको रहेछ भने निजले नागरिकता प्रमाणपत्र लिइसकेको थियो भन्ने व्यहोरा पुष्टि हुने उपलब्ध भएसम्मका अन्य कुनै प्रमाण (लालपूर्जा, ड्राइभिङ्ग लाइसेन्स, विधुत/खानेपानीको ग्राहक कार्ड आदि) पेश गर्न लगाउने ।

२. स्थानीय निकायको सिफारिश साथ नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र पाएको निजको परिवारभित्रको व्यक्तिबाट अनुसूचि फारममा सनाखत गर्न लगाउने ।

३. त्यसरी पेश भइसकेपछि अभिलेख रजिष्टरमा अभिलेख तयार पारी कार्यालयको अभिलेख नष्ट भएको कारण जनाई पुरानो नागरिकता नं.खुल्न सके नागरिकता कार्ड र कार्यालयप्रतिमा सो नं. समेत जनाई प्रमाणित गरी नागरिकता प्रमाणपत्र जारी गर्नु पर्दछ । पुरानो नं. खुल्न नसके पहिले नागरिकता प्रमाणपत्र जारी भएतापनि कार्यालयको अभिलेख नष्ट भएको कारणले नयाँ नागरिकता प्रमाणपत्र जारी गरिएको भन्ने व्यहोरा जनाई प्रमाणित गरी नागरिकता प्रमाणपत्र जारी गर्ने ।

४. त्यसरी नागरिकता प्रमाणपत्र जारी गर्न शंका लागेमा स्थानीय प्रहरी कार्यालयबाट रित पूर्वकको सर्जमिन गर्न लगाई पेश गर्न लगाउने ।

५. नागरिकता जारी गर्ने अधिकारीले नागरिकता प्रमाणपत्र जारी गर्दा उक्त व्यक्तिसँग अनिवार्य रुपमा आफैंले सोधपुछ गर्ने ।

६. विगतको द्वन्द्वको समयमा अभिलेख नष्ट भएका जिल्ला/इलाका प्रशासन कार्यालयबाट जारी भएका नागरिकता प्राप्त व्यक्तिले बसाई सराई गरी अर्को जिल्लाबाट नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि लिन वा आफ्ना परिवारका सदस्यको ना.प्र. लिने प्रयोजनका लागि माथि उल्लेख भएका प्रक्रिया पुरा गरी आएमा नयाँ अभिलेख हालको बसोबासबाटै कायम गरिदिने । सो को जानकारी सम्बन्धित नागरिकता जारी गर्ने कार्यालयलाई अनिवार्य रुपमा दिने ।

७. विगतको द्वन्द्वको क्रममा अभिलेख नष्ट भएको अवस्थामा बाहेक अन्य कारणले पुरानो अभिलेख नष्ट भै फेला पार्न नसकिएकोमा नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्यविधि निर्देशिका, २०६३ को परिच्छेद-९ दफा ४० को (५) बमोजिम गर्ने ।

(लक्ष्मणबहादुर खड्का)

शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(..........नागरिकता तथा हातहतियार........ शाखा)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ४२४

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०७०/०१/०३

विषय :- राउटे जातिलाई नागरिकता दिने सम्बन्धमा ।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
मध्यपश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र, सुर्खेत ।

त्यस क्षेत्र अन्तर्गत दैलेख, सुर्खेत, दाङ्ग, सल्यान र जाजरकोट जिल्लाका जंगलमा घुमन्ते जीवन विताउँदै आएका लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका अल्पसंख्यक राउटेहरुलाई हाल वसोवास रहेको जिल्लाबाट नेपाल नागरिकता ऐन २०६३ को दफा ८ को उपदफा ४ र ५ एवं नेपाल नागरिकता नियमावली २०६३ को नियम ३ को उपनियम (२) समेतको आधारमा उक्त जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरु संग समन्वय गरी उक्त जातिलाई सरल र सहज रुपमा नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन तहाँ कार्यालयलाई निर्देशन दिन भनी मिति २०६९।१२।३० मा निर्णय भएकोले निर्णयानुसार हुन अनुरोध गर्दछु ।

०७०।१।५

(राजेशप्रसाद पोखरेल)
शाखा अधिकृत

बोधार्थ
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
दैलेख, सुर्खेत, दाङ्ग, सल्यान र जाजरकोट :- सरल र सहजरुपमा नागरिकता वितरण गर्न हुन ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- ४६८

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०७०/०२/०१

विषय :- निर्णय कार्यान्वयन संबन्धमा

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
पाँचै विकास क्षेत्र ।

जन्मको आधारमा नेपालको नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेकी नेपाली महिला नागरिकबाट जन्मेका सन्तानले कस्तो नागरिकता प्राप्त गर्ने भन्ने संबन्धमा विभिन्न जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुबाट निर्देशन माग भई आएको सन्दर्भमा कारवाही हुंदा नेपालको अन्तरिम संविधान,२०६३ को धारा ८ को उप-धारा (७), नेपाल नागरिकता ऐन,२०६३ को दफा ५ को उपदफा (२) तथा नेपाल नागरिकता ऐन, पहिलो संशोधन अध्यादेश,२०६९ समेत लाई अध्ययन गर्दा निम्नानुसार गर्ने भनी नेपाल सरकार (सचिबस्तर) बाट मिति २०७०।०१।३० मा निर्णय भएकाले सो बमोजिम गर्न मातहतका सबै कार्यालयहरुलाई शिघ्र निर्देशन दिनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु।

निम्न

- जन्मको आधारमा नेपालको ना.प्र.पत्र प्राप्त गरेका ब्यक्तिको बावु नेपाली नागरिक रहेको प्रमाण पेश भई प्रमाणित भएमा बंशजको आधारमा त्यस्ता ब्यक्तिका सन्तानलाई ना.प्र.पत्र उपलब्ध गराउन सकिने,
- जन्मको आधारमा नेपालको नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेकी आमा जस्को पति विदेशी भएको अवस्थामा यस्ता ब्यक्तिका सन्तानलाई कानूनको प्रकृया पु-याई अंगिकृत ना.प्र.प. तर्फ कारवाही अघि बढाउने, बंशजको आधारमा ना.प्र.प. दिन नमिल्ने,
- जन्मको आधारमा ना.प्र.प. लिएका ब्यक्तिका दाजु भाइ तथा दिदी बहिनीहरुलाई बंशजको आधारमा ना.प्र.प. दिन नमिल्ने।

(सुरेन्द्रराज पौडेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(..........नागरिकता तथा हातहतियार.......... शाखा)

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६९/०७०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- ४९6

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०७०/०२/१४

विषय :- नागरिकता सिफारिस संबन्धमा

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
पाँचै विकास क्षेत्र ।

गा.वि.स.सचिव हकहित संरक्षण केन्द्र नेपालले श्रीमान सचिवज्यू, गृह मन्त्रालयलाई संबोधन गरी नागरिकताको अनुसूचीमा सिफारिश गरेको कारणबाट थुप्रै गा.वि.स.सचिवहरुले मुद्दा,जरिवाना र जेलसजाय समेत ब्यहोर्नु परेको, निजामती कर्मचारीलाई कुनै मुद्दा चलाउँदा निजामती सेवा ऐन,२०४९ को दफा ५७ को उपदफा (१) र (२) बमोजिम अख्तियारवालाको अनुमति प्राप्त भएको हुनु पर्ने र उपदफा (४) बमोजिम नेपाल सरकारबाटै प्रतिरक्षा गर्ने ब्यबस्था भएको तथा अन्य कुनै कानुन बमोजिम कारवाही हुने भएमा दफा ६१क को उपदफा (१) बमोजिम संबन्धित अख्तियारवालाबाटै विभागीय सजाय हुने ब्यबस्था हुँदा हुँदै गा.वि.स.सचिवहरुलाई नागरिकता संबन्धी मुद्दा चलाएको हुँदा नागरिकता वितरण टोलिमा उपस्थित हुन र नागरिकताको प्रमाणपत्रमा उल्लेख भए बमोजिम नचिनेको ब्यक्तिलाई चिन्दछु भनी नागरिकताको प्रमाणपत्रमा सिफारिश गर्न नसक्ने भन्ने ब्यहोरा उल्लेख गरी यस मन्त्रालयमा पेश गरेको ज्ञापनपत्र कारवाहीको लागि पेश हुँदा आरोपित कसुरमा गा.वि.स.सचिवको संलग्नता रहे नरहेको विस्तृत अनुसन्धान गरेर मात्र निजामती कर्मचारीहरुलाई निजामती सेवा ऐनको प्रावधान अनुसार कानुनी कारवाही हुने प्रक्रिया अघि बढाउन मातहतका कार्यालयहरुलाई शिघ्र निर्देशन हुन निर्देशानुसार अनुरोध गर्दछु।

२०७०/०२/१४

(सुरेन्द्रराज पौडेल)
शाखा अधिकृत

बोधार्थ/कार्यार्थ:
श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय,
नक्साल, काठमाण्डौं।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता, राष्ट्रिय [illegible] तथा हातहतियार व्यवस्थापन

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :- ना.राप.तथा हा.ह.व्य.०७०/७१
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- २५

मिति : २०७०/०४/१०

विषय :- परिपत्र ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा १७ (१) मा कुनै व्यक्तिले आफ्नो नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रमा उल्लेखित थर वा उमेर, शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र फरक पर्न गई वा नागरिकताको प्रमाणपत्रमा सानातिना त्रुटी भई सो सच्याउन चाहेमा आवश्यक प्रमाण सहित तोकिएको अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्ने छ भन्ने उल्लेख भएकोमा नागरिकताको प्रमाणपत्र वितरण कार्यविधि निर्देशिका, २०६३ को परिच्छेद -८, विवरण सच्याउने सम्बन्धी व्यवस्थाको ३७ (१) मा "नाम, थर, उमेर" वतन उल्लेख भई त्रुटि भएको देखिएकोले कार्यविधि निर्देशिकाको परिच्छेद -८ ३७ (१) मा रहेको "नाम" शब्द हटाई कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन मिति २०७०।०४।०८ को निर्णयअनुसार अनुरोध गर्दछु ।

(लक्ष्मणबहादुर खड्का)
शाखा अधिकृत

बोधार्थ
श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता, राहदानी, परिचयपत्र तथा अख्तियार व्यवस्थापन

पत्र संख्या :- ना.रा.प.तथा हा.ह २०७०/०७१

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- ४४

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति : २०७०/०४/१७

विषय :- नागरिकता सम्बन्धमा ।

श्री परराष्ट्र मन्त्रालय,
दक्षिण पूर्व एशिया तथा प्रशान्त महाशाखा, सिंहदरवार ।

तहाँको प.सं. SEAP/30/AUS/012 मिति २०७०/४/११ को पत्रसाथ प्राप्त अष्ट्रेलियन दूतावासको १९ जुलाई २०१३ को पत्रका सन्दर्भमा पेश हुँदा विदेशमा छोराछोरी जन्मेका व्यक्तिका आमाबाबु दुवै नेपाली नागरिक तथा बाबु नेपाली र आमा विदेशी भएको अवस्थामा नेपाल नागरिकता ऐन २०६३ को दफा १० को उपदफा (४) मा कुनै व्यक्तिलाई एकैसाथ नेपालको र विदेशी मुलुकको नागरिकता प्राप्त हुने अवस्था भएमा त्यस्तो व्यक्तिले सोह्र वर्ष उमेर पुगेको दुई वर्षभित्र कुनै एक मुलुकको नागरिकता रोज्नु पर्नेछ । त्यसरी नागरिकता नरोजेको अवस्थामा सो म्याद नाघेपछि निजको नेपाली नागरिकता कायम रहने छैन भन्ने व्यवस्था अनुरुप हुने । आमा नेपाली नागरिक र बाबु विदेशी भएको तथा आमा नेपाली नागरिक भएको र बाबुको राष्ट्रियता नखुलेका अवस्थाका वालकहरुलाई निजको जन्म नेपालमा नभई विदेशमा भएकाले नेपाल नागरिकता ऐन २०६३ को दफा ५ बमोजिम नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्न नसकिने व्यहोराको जानकारी सम्बन्धित निकायलाई उपलब्ध गराउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

(राजेशप्रसाद घिमिरे)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता,राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा हातहतियार व्यवस्थापन

पत्र संख्या ना.रा.प.तथा हा.ह २०७०/०७१
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ८४

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।
२०७०/०४/२९

मिति : ....

विषय :- **नागरिकता जारी गर्ने सम्बन्धमा ।**

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
कालिकोट।

तहाँको च.नं. १४१ मिति २०७०।४।११ को पत्र प्राप्त भै पेश हुँदा बाबुको नागरिकता प्रमाणपत्रमा उपाध्याय, जैसी, क्षेत्री, खत्री जस्ता जात जनाउने शब्द भै थर उल्लेख नभएको हकमा छोराछोरीको शैक्षिक प्रमाणपत्रमा बाबुको जात थरसँग फरक नपर्ने गरी थर वा जात मात्र उल्लेख भएकोमा नागरिकता लिने व्यक्तिको इच्छानुसार शैक्षिक प्रमाणपत्र अनुसार निजको नागरिकतामा जात वा थर मात्र र बाबुको नामको महलमा बाबुको नागरिकतामा उल्लेखित थर जात नै लेखी नागरिकता जारी गर्न वाधा नपर्ने तर एकै बाबुका छोराछोरीले फरक फरक जात थर राखी नागरिकता लिन भने नमिल्ने भनि नेपाल सरकार (सचिवस्तर) को मिति २०७०।४।२८ मा निर्णय भएकाले सोही अनुसार गर्न हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

२०७०।४।२९

(राजेशप्रसाद पोखरेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता राहदानी परिचयपत्र तथा हातहतियार व्यवस्थापन)

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :- ना.रा.प.तथा हा.ह २०७०/०७१

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च.नं. :- १५६

मिति : २०७०/५/३१

विषय :- निर्देशन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
कपिलवस्तु ।

तहाँ कार्यालयको च.नं. ३२३ मिति २०७०/४/२४ को पत्र प्राप्त भयो । सो सम्बन्धमा बाबुआमाको मृत्य भै सकेको र एकाघरका व्यक्ति सनाखत गर्ने कोही नभएको अवस्थाका अंगिकृत नागरिकता लिनु अघि जन्मिएका सन्तानलाई अंगिकृत नागरिकताको प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउँदा देहाय वमोजिमको प्रक्रिया पुर्‍याई अंगिकृत नागरिकता जारी गर्न हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

१. नागरिकता वितरण कार्यविधि निर्देशिका २०६३ को परिच्छेद -४ को दफा २८ मा व्यवस्था भए वमोजिमको कार्यविधि पुरा गर्न लगाउने ।

२. अंगिकृत नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र पाएको बाबुआमाको मृत्यु भै सकेको भए बाबुआमाको नागरिकताको प्रमाणपत्र, बाबुआमाको मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र पेश गर्न लगाउने ।

३. बाबुले अंगिकृत नागरिकताको प्रमाणपत्र पाएको तर बाबुआमा दुवैको मृत्यु भै सकेको भए प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सो सम्बन्धमा प्रहरी तथा गाउँ विकास समितिबाट सर्जमिन वुझ्ने, गोप्यरुपमा स्थानीयस्तरमा वुझी थप छानविन गरी नागरिकता प्रमाणपत्र दिन सक्ने ।

४. आवेदक वसोवास गर्ने स्थानका व्यक्तिहरु मध्ये सर्जमिनमा बसेका व्यक्ति वाहेकका ३ जना नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्तिबाट सनाखत गराई नागरिकता प्रमाणपत्र दिन सक्ने ।

२०७०/५/३१

(राजेशप्रसाद पोखरेल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा हातहतियार ....शाखा)

पत्र संख्या तथा हा.ह. ०६९/७०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च. नं. :- ४४४

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः- २०७०।११।२५

विषय :-

परिपत्र ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
बाँके ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको प.सं. ०७०/७१ च.नं. ७०२८ मिति २०७०।१०।२७ को पत्र प्राप्त भइ कारवाहीको लागि पेश हुँदा विदेशी पुरुषसँग विवाह भएको नेपाली नागरिक महिलाले नेपालको नागरिकता कानून बमोजिम नत्यागेसम्म वा विदेशी नागरिकता नलिएसम्म निज नेपाली नागरिकताबाट वञ्चित हुने छैनन् । निज नेपाली नागरिक महिलाले विवाह गर्नु अघि नेपालको नागरिकताको प्रमाणपत्र नलिएको र पतिको मुलुकको नागरिकता समेत नलिएको अवस्थामा पतिको राष्ट्रियता खुलाई निज महिलालाई बाबुको नागरिकताको आधारमा नेपाली नागरिकता माग गरेमा नागरिकता प्रदान गर्न सकिने" गरी च.नं. ७५६ मिति २०६४।०१।०४ मा यस मन्त्रालयबाट परिपत्र गरिएको देखिएको हुँदा सो बमोजिम हुन र नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा ११ मा उल्लेखित "निस्सा" भन्नाले नेपालस्थित सम्बन्धित देशको कुटनीतिक नियोगको आधिकारिक पत्रलाई आधार मान्ने गरी मिति २०७०।११।२३ को नेपाल सरकार (सचिवस्तर) को निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

२०७०।११।२५

(सहदेव महत)
शाखा अधिकृत

बोधार्थ तथा कार्यार्थः-
श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै ।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरु, सबै ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)

पत्र संख्या तथा राप.व्य. ०७०/७१

प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-

च. नं. :- ४४८

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

विषय :-

मिति:- २०७०।११।२७

राय उपलव्ध गराइको सम्बन्धमा

श्री शिक्षा मन्त्रालय
विद्यालय शिक्षा शाखा, सिंहदरवार ।

तहाँ मन्त्रालयको प.सं. ०७०/७१ च.नं. १६४ मिति २०७०/०५/१८ को पत्र प्राप्त भयो । सो सम्बन्धमा श्री रत्नराज्य उ.मा.वि. तौलिहवा, कपिलवस्तुका मा.वि.द्वितीय शिक्षक अनिल कुमार श्रीवास्तवको जन्ममिति यकिन गर्न दुविधा भएको, निजले नेपाली नागारिकता प्राप्त गर्दा निजको उमेर १४ वर्ष भएको र तत्कालिन समयमा १४ वर्षमा नागारिकता प्राप्त गर्न सकिने अवस्था रहे नरहेको भन्ने सम्बन्धमा कारवहीको लागि पेश हुँदा नेपाल नागारिकता ऐन, २०६३ र नेपाल नागारिकता नियमावली, २०६३ जारी हुनु पूर्व तत्कालीन नागरिकता सम्बन्धी कानूनमा नागरिकता प्राप्तिका लागि १६ वर्ष उमेर पुग्नुपर्ने प्रावधान अनिवार्य नदेखिएको हुँदा कतिपय जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुबाट १६ वर्ष भन्दा कम उमेरका व्यक्तिका नाममा नेपाली नागारिकताको प्रमाणपत्र जारी भएको व्यहोराको राय पठाउन नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति २०७०/११/२५ मा निर्णय भएकोले निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु

2070/11/26

(सहदेव महत)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(....नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन

पत्र संख्याः- ना. तथा राप. व्या. ०७०/७१

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च. नं.:- 859

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति२०७०।१२।२०.......

विषय :-

परिपत्र ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

नेपाल नागरिकता (पहिलो संशोधन) अध्यादेश, २०६९ द्वारा नेपाल नागरिकता ऐन २०६३ को दफा ३ को उपदफा ४ मा उल्लेखित व्यवस्था नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा ८८ उपधारा २ को प्रतिवन्धात्मक बाक्यांशको खण्ड ग बमोजिम मिति २०७०।१२।१२ गतेदेखि निस्क्रिय हुने भएकोले सो व्यवस्था बमोजिम सोही मितिदेखि नागरिकता जारी नगर्ने भनी नेपाल सरकार (मा.उप.प्र.म. तथा गृहमन्त्रीस्तर) बाट मिति २०७०।१२।११ मा निर्णय भएकोले निर्णय अनुसार अनुरोध गर्दछु ।

२०७०।१२।२०

(सहदेव महत)
शाखा अधिकृत

बोधार्थः
श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)

पत्र संख्या :- ना. तथा राप. व्या.
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :- ०७०/७१
च. नं. :- ५०८

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति२०७१।०१।०४

विषय :-

निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

भारतीय र बृटिश सेना, प्रहरीमा नोकरी गरी सेवा निवृत्त भएका व्यक्तिहरुको नागरिकताको प्रमाणपत्र र नोकरीको पारिवारिक विवरणमा नामथर, जन्ममिति लगायतको विवरण फरक परी निवृत्तिभरण लगायतका सुविधा पाउन कठिन परेको भनी विभिन्न जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुबाट निर्देशन माग भई आएको सम्बन्धमा कारवाहीको लागि पेश हुँदा दुरुपयोग हुन नपाउनेतर्फ प्रमुख जिल्ला अधिकारीले विशेष सतर्कता अपनाउने गरी देहाय बमोजिम गर्ने गराउने गरी सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुमा परिपत्र गर्ने भनी नेपाल सरकार (माननीय उपप्रधान तथा गृहमन्त्रीस्तर) बाट मिति २०७१।०१।०३ मा निर्णय भएकोले सोही बमोजिम कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध गर्दछु ।

देहाय

"भारतीय र बृटिश सेना, प्रहरीमा नोकरी गरी सेवा निवृत्त भएका व्यक्तिहरुको नागरिकताको प्रमाणपत्र र नोकरीको पारिवारिक विवरणमा नामथर, जन्ममिति लगायतको विवरण फरक परी निवृत्तिभरण लगायतका सुविधा पाउन कठिनाई परेमा त्यस्ता पेन्सनरहरु र निजका श्रीमतीको हकमा मात्र निजहरुको पेन्सन पट्टामा भएको विवरण अनुसार नागरिकताको प्रमाणपत्रमा फलानो भन्ने फलानो भनी संशोधन गरिदिई रेकर्डमा कारण जनाई पुरानो नागरिकताको प्रमाणपत्र खिची प्रतिलिपि जारी गर्ने।"

२०७१।०१।०४

(सहदेव महत)
शाखा अधिकृत

बोधार्थ:-
श्री क्षेत्रिय प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(..........नागरिकता तथा हातहतियार....... शाखा)

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :- ना.तथा हा.ह २०६८/०६९
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ९४७

मिति : २०६८।०५।०५

विषय :- आमाको नामबाट नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

जिल्ला दोलखा, लाभौडाँडा गा.वि.स., वडा नं.२ घर भई ललितपुर जिल्ला, हरिसिद्धि गा.वि.स., वडा नं.९ वस्ने सबिना दमाई निवेदक एवं यस मन्त्रालय समेत विपक्षी भएको आमाको नामबाट सन्तानहरुलाई नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने सम्बन्धमा सम्मानीत सर्वोच्च अदालतको सम्वत् २०६७ सालको रिट नं.-०६७-WO-०७०३, मिति २०६७।११।१५ को निर्देशात्मक आदेश कार्यन्वयन गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्ने गराउन हुन नेपाल सरकार (माननीय उपप्रधानमन्त्री तथा गृहमन्त्रीस्तर) को मिति २०६८।०५।०५ को निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

१. नेपाल नागरिकता ऐन, २०६३ को दफा ३(१) मा कुनै व्यक्तिको जन्म हुँदा निजका बाबु वा आमा नेपालको नागरिक रहेछ भने त्यस्तो व्यक्ति वंशजको नाताले नेपाली नागरिक हुनेछ भन्ने व्यवस्था भएतापनि ऐनको दफा ३ (२) मा दफा ३(१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विदेशी नागरिकसँग विवाह गर्ने नेपाली नागरिकबाट जन्मिएका सन्तानको हकमा दफा ५(२) बमोजिम हुने भन्ने उल्लेख भएकोले विदेशी नागरिकसँग विवाह गरी नेपाली आमाबाट जन्मिएका सन्तानको हकमा ऐनको उक्त प्रावधान अनुसार गर्ने ।

२. आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा ऐनको दफा ३(१) बमोजिम नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र माग गर्न आउने १६ वर्ष उमेर पूरा भएका (बाबु नेपाली नागरिक रही नेपालमा नै जन्मिएका सन्तानहरुका हकमा) विभिन्न कारणले गर्दा बाबुको ठेगाना पता लाग्न नसकि आवश्यक प्रमाण पेश गर्न नसक्नेहरुका हकमा नेपाल नागरिकता नियमावली, २०६३ को नियम ३(२) अनुरुपको आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी जो जे बुझ्नु पर्छ बुझी आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा आमाको थर, ठेगाना उल्लेख गरी नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने ।

३. आमाको नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा नागरिकता प्रमाणपत्र प्राप्त व्यक्तिहरुको पछि बाबु पता लागेको अवस्थामा बाबुको नामथर र ठेगाना कायम गरी पाउँ भनी आवश्यक प्रमाणसहित निवेदन दिएमा बाबुको नागरिकताको प्रमाणपत्र राखी सोही व्यहोरा जनाई त्यस्ता नागरिकताको प्रमाणपत्र संशोधन गरिदिने ।

(माधवप्रसाद ढुंगाना)
शाखा अधिकृत

बोधार्थः
श्री सर्वोच्च अदालत फैसला कार्यान्वयन निर्देशानालय, बार काउन्सिल भवन, ललितपुर ।
श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कानून शाखा, सिंहदरवार ।
श्री महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, रामशाहपथ ।
श्री कानून तथा न्याय मन्त्रालय, सिंहदरबार ।
श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा हातहतियार .... शाखा)

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- ०६३।६४

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च. नं.:- ५३

मितिः- २०६३/०४/२२......

विषयः नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्याविधि निर्देशिकाको परिच्छेद ६(क) मा समाजमा अझै विद्यमान रहेको जातिगत संकिर्णता र हिनताबोधले गरी फरक थर राखी नागरिकता प्रमाणपत्र माग गरी नागरिकता प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी वा थर सच्याई नागरिकता प्रमाणपत्र दिने र त्यस्तै महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुका व्यक्तिले अशोभनीय थर, ठग, ढाँट, चोर, भूल आदि राखी लिएको नागरिकतामा थर सच्यान चाहेमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याइदिने भन्ने व्यहोराको प्रावधान रहेको स्पष्टै छ ।

यति हुँदा हुदै पनि कतिपय प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले सो बमोजिम नगरेको गुनासाहरु बारम्बार आउने गरेको र जिल्ला प्रशासन कार्यालय, म्याग्दीबाट हिनताबोध हुने थरको सट्टामा राष्ट्रिय दलित आयोगले निर्दिष्ट गरेका थरहरु राखी नागरिकता प्रमाणपत्र संशोधन गरी प्रतिलिपी दिन मिल्ने-नमिल्ने सम्बन्धमा लिखित निर्देशन समेत माग भई आएको सन्दर्भमा निर्देशिकाको ६(क) मा उल्लेख भए अनुसार महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुको हकमा नागरिकतामा थर सच्याउन सकिने भनी राखिएको प्रावधान अन्य जिल्लाहरुको हकमा समेत लागू गर्न र हिनताबोध हुने थरहरु संशोधन गर्न चाहनेहरुका सम्बन्धमा निर्देशिका एवम् यस अधिका परिपत्रहरुमा भएका व्यवस्थाहरु कडाईका साथ लागू गर्न सबै जिल्लामा परिपत्र गर्न नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति २०६३।०४।२१ मा निर्णय भएकोले सो निर्णय अनुसार गर्न गराउनुहुन अनुरोध छ ।

(सुनील खनाल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

सिंहदरबार
काठमाण्डौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :- ०६३/६४
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- १८४

मिति :- २०६३/०७/१४

विषय :- **थर राखी नागरिकता उपलब्ध गराउने बारे ।**

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
......सबै...... ।

सम्मानित सर्वोच्च अदालतको मिति २०६३।०२।०१ मा भएको परमादेश आदेशको फैसलामा "दलित जातिका मानिसहरुलाई नागरिकता प्रदान गर्दा, नागरिकता सच्याईदिंदा अथवा नागरिकता सिफारिश गर्दा समेत अन्य नागरिक सरह थर राखी सिफरिश दिने, थर राखी नागरिकता दिने व्यवस्था मिलाउनुको साथै थर राखी नागरिकता सच्याउने समेतको कार्य कानून बमोजिम गर्नु गराउनु भनी विपक्षी निकायहरुका नाममा परमादेश जारी हुने ठहर्छ" भनी निर्णय भएकोले तदनुरुप गर्नु गराउनुहुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

०६३/०७/१४
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(कर्मचारी प्रशासन शाखा)

सिंहदरबार,
काठमाण्डौं, नेपाल ।

पत्र संख्या :- ०६४।६५
प्राप्त पत्र संख्या र मिति :-
च.नं. :- ४४१

मिति: २०६३।९।३०

विषय : निर्देशन सम्बन्धमा

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
........सर्व.......................।

उपर्युक्त सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय सिन्धुलीबाट नागरिकता नियमावली २०६३ मा नागरिकता प्राप्तीका लागि पेश गर्ने अनुसूचि फारममा कुन दर्जाको पदाधिकारीले सिफारिस गर्ने भन्ने निर्देशन माग भएको सम्बन्धमा हाल स्थानिय निकायमा निर्वाचित पदाधिकारी नभएको स्थितिमा स्थानिय निकायको कार्य सञ्चालनका लागि गरिएको बैकल्पिक व्यवस्था बमोजिम गाँउ विकास समितिको अध्यक्ष र नगरपालीकाको प्रमुखको काम जस्ले गर्ने गरि व्यवस्था गरिएको छ, सोही पदाधिकारीबाट सिफारिश गराउनु पर्ने र स्थलगत सर्जमिन गराउने सम्बन्धमा नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण गर्ने अधिकार पाएको अधिकारीले आफु वा आफु मातहतका कर्मचारीबाट स्थलगत सर्जमिन गर्ने भनि यस मन्त्रालयको मिति २०६३।९।२८ मा (सचिवस्तरिय) निर्णय भएको हुदाँ सोही बमोजिम आ-आफ्नो क्षेत्र भित्रका जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुमा जानकारी गराउनु हुन निर्देशानुसार अनुरोध छ ।

शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(ना. वि. अ. का. सं. के. इकाई शाखा)

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

पत्र संख्या:- २०६३/०६४

मिति:- २०६३।९।३०

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च. नं.:- ३२६

विषय: जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र संबन्धमा।

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय,
सबै।

"नेपालमा रहेका शरणार्थी र तिनका सन्तानहरुका साथै कुटनैतिक नियोगहरुमा कार्यरत बिदेशीहरुबाट नेपालमा नै जन्मेका सन्तानहरु लाई जन्मको आधारमा नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र दिन नमिल्ने" ब्यहोरा सबै प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुलाई निर्देशन दिने भनि नेपाल सरकार (सचिव स्तर) को मिति :- २०६३।९।२८ मा निर्णय भएकोले निर्णयानुसार आफ्ना क्षेत्र भित्रका प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुलाई जानकारी गराउनु हुन अनुरोध गरिन्छ।

२०६३।९।३०
(शम्भु प्रसाद घिमिरे)
उप सचिव

फोन नं.: ०१-४२११२६७
०१-४२११२७०
०१-४२११२६३
फ्याक्स: ०१-४२११२४४

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(निजामती कर्मचारी प्रशासन शाखा)

पत्र संख्याः- नि.क.प्र. ०७५/७६

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:- २२८२

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः-२०७६।०३।१९

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारीज्यू
जिल्ला प्रशासन कार्यालय,सबै

विषयः- निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा आफ्नो जिल्ला भित्र शान्ति, सुरक्षा अमनचयन कायम गर्दै अपराध नियन्त्रण गर्नुको साथै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुबाट हुने सार्वजानिक सेवा प्रवाहलाइ प्रभावकारी वनाउने सन्दर्भमा यस मन्त्रालयबाट विभिन्न मितिमा ३७ बुदे, १९ बुदे, ८ बुदे, २५ बुदे लगायत विभिन्न निर्देशन/परिपत्रहरु जारी हुदै आएका छन् । गृह प्रशासन सुधार कार्ययोजना २०७४ अनुसार २०७५ माघ महिनादेखि सबै प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुसंग कार्यसम्पादन सम्झौता समेत भइ सार्वजानिक सेवा प्रवाह भैरहेको छ । विभिन्न मितिमा भएका प्रदेश सुरक्षा गोष्ठीको सन्दर्भमा माननीय गृहमन्त्रीज्यू, श्रीमान् सचिवज्यूबाट समेत विभिन्न निर्देशनहरु गरिएको छ । मन्त्रालयबाट समय समयमा वेरुजु फछ्र्यौट लगायत विभिन्न मितिमा दिइएका निर्देशनहरुको प्रगतिको बारेमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुसँग मौखिक जानकारी माग्दा उक्त विषय एवं निर्देशनको बारेमा अनभिज्ञता प्रकट गर्ने गरेको पाइएकोले सो सन्दर्भमा सबै प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले निम्नानुसार गर्नु गराउनुहुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

१. मन्त्रालयबाट विभिन्न मितिमा जारी भएका निर्देशनहरु तथा सुरक्षा गोष्ठीका क्रममा मा.मन्त्रीज्यू तथा श्रीमान् सचिवज्यूबाट प्राप्त निर्देशनका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन गरी/जानकारी लिइ एकिकृत संगालोको रुपमा राख्नुहुन र सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्नु गराउनुहुन ।
२. कार्यसम्पादन सम्झौतामा उल्लेख भएका सबै क्रियाकलापहरु तोकिएको समयमानै कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन ।
३. कार्यसम्पादन सम्झौतामा उल्लेखित क्रियाकलापहरु तथा विभिन्न मितिमा जारी गरिएका निर्देशनहरुको कार्यान्वयन अवस्था तयार गरी जुनसुकै अवस्थामा त्यस सम्बन्धमा जानकारी दिन सकिने गरी अद्यावधिक गर्नुहुन ।

केदारनाथ शर्मा
सहसचिव

"नतिजामूखी प्रशासनः समृद्धि र सुशासन"

dropbox:/विविध पत्र/मनुमायच २०७५ M.doc

(९३)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

पत्र संख्याः- शा.सु. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ३११०

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।
मिति: २०७६/०३/१८

विषयः- निर्देशन ।

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारी,
सबै ।

जिल्लामा शान्ति सुरक्षा, अमनचयन तथा सुशासन कायम राख्ने कार्यमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अहम् भूमिका रहेको व्यहोरा विदितै छ । समय समयमा यस मन्त्रालयबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई महत्वपूर्ण तथा संवेदनशील विषयमा ध्यानाकर्षण गराउँदै थप सशक्त र चनाखो भै कार्यसम्पादन गर्न यसअघि ३७ बुँदे, १९ बुँदे ८ बुँदे र अन्य विभिन्न निर्देशनहरु प्राप्त भई निर्देशन व्यहोरा अवगत भएकै होला । शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने गराउने सन्दर्भमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तपशील वमोजिमका अन्य थप कार्यहरु समेत गर्नु गराउनुहुन निर्णयानुसार पुनः अनुरोध छ ।

तपशिल

१. सबै प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले शान्ति सुरक्षा, विपद् लगायत अन्य विषयसंग सम्बन्धित जिल्लाको बारेमा मन्त्रालयमा Daily Reporting अनिवार्य गर्ने र Reporting गर्नुपर्ने उल्लेख्य विषय नभए पनि नभएको जानकारी गराउने ।
२. प्रमुख जिल्ला अधिकारीले अन्तर जिल्ला समन्वय नियमित गर्ने (फोनबाट भएपनि) र प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहसँग समेत नियमित समन्वयमा काम गर्ने । प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मन्त्रालयको सम्बन्धित महाशाखा प्रमुख वा सचिवज्यूसँग समेत महत्वपूर्ण विषय भएमा मौखिक रुपमा जानकारी गराउने ।
३. कार्यालय व्यवस्थापनलाई समेत प्रमुख जिल्ला अधिकारीले ध्यान दिने र आफ्नो कार्यालयको पूर्वाधार लगायतका अभिलेख व्यवस्थापनलाई ध्यान दिई सुधारको लागि आवश्यक पर्ने स्रोत साधन मन्त्रालयमा माग गर्ने ।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्सः ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्याः- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

४. जिल्लामा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने सिलसिलामा सुरक्षाकर्मी परिचालनलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन स्थानीय जनता र जनप्रतिनिधिहरुसंग समन्वय गरी अपराध नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सहकार्य गर्ने तथा सुशासन कायम गर्ने विषयमा उपलब्ध कर्मचारीतन्त्रको अधिकतम उपयोग गरी लक्षित उद्देश्य हासिल गर्न अग्रसर हुने ।

५. समाजमा घटनसक्ने सामाजिक अपराधका घटनाहरुलाई न्यूनीकरण गर्न नियमित रुपमा जिल्ला सुरक्षा समितिको बैठक बसी सुक्ष्म अध्ययन गर्दै भयरहित समाजको निर्माण गर्न ठोस कदम चाल्ने तथा ने.क.पा.(विप्लव समूह) को गतिविधिलाई गम्भीरतापूर्वक विश्लेषण गरी आवश्यक कानूनी प्रक्रिया अवलम्बन गर्दै समयमै सोको रिपोर्ट मन्त्रालयमा पठाउने ।

६. गृह प्रशासन सुधार कार्ययोजना २०७४ र पटक-पटक मन्त्रालयबाट जिल्लामा पठाइएका निर्देशनहरुलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै यहाँबाट माग भएका नियमित विवरण र अन्य गोप्य रिपोर्टहरु समयसीमा भित्रै पठाउने ।

७. उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतहरुबाट निरीक्षणका क्रममा दिइएका निर्देशनहरु पालना गर्ने। सार्वजनिक अपराध, सवारी ज्यान क्षतिपूर्ति लगायत प्र.जि.अ.ले हेर्ने मुद्दाहरु प्रचलित कानूनले तोकेको म्याद भित्रै फैसला गर्ने र भएका फैसलाहरु अविलम्व कार्यान्वयन गर्ने ।

८. अधिग्रहण गरी वा अन्य कुनै तरीकाले व्यक्तिको सम्पत्ती राज्यले लिएकोमा क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने भए समयमै क्षतिपूर्ति दिने । क्षतिपूर्ति दिइएको/सोधभर्ना दिइएको वा क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने गरी सम्पति धनीसँग सम्झौता भएको भए तत्सम्बन्धी प्रमाण वा सम्झौता सुरक्षित साथ राख्ने र १ प्रति अभिलेखका लागि गृह मन्त्रालयमा पठाउने ।

९. पत्राचार गर्दा अभिलेखको रुपमा दस्तखत गर्ने व्यक्तिको नाम, थर, दर्जा र मिति अनिवार्य खुलाउने, सम्भव भएसम्म शाखा प्रमुखले नै दस्तखत गरेर पत्राचार गर्ने र सम्भव नभएमा मात्र निर्णयस्तर खुलाएर पत्राचार गर्ने । जुन शाखा/महाशाखाबाट पत्राचार भएको हो सो उल्लेख गरी सोही शाखामा/महाशाखामा पत्राचार गर्ने ।

१०. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग लगायतका नियमनकारी निकायहरुबाट प्रास विषयलाई कार्यान्वयन गर्न पहिलो प्राथमिकता दिने, जवाफ माग भएमा तोकिएको समयमै जवाफ पठाउने, काबु बाहिरको परिस्थिति भएमा तोकिएको समयभित्र जवाफ पठाउन नसक्ने अवस्था खुलाई समयभित्रै जवाफ दिने ।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्सः ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्याः- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

११. कार्यसम्पादन मुल्याङ्कन तोकिएको समयसीमा भित्र नै गर्ने । तोकिएको रङको नै का.स.मु. फारम प्रयोग गर्ने । फारममा उल्लेखित सवै विवरण भर्ने, नाम, थर, दस्तखत, संकेत नम्बर, मिति आदि स्पष्ट लेख्नुपर्ने । तोकिएको समयभित्रै सम्पति विवरण बुझाउने र नबुझाउने कर्मचारीको विवरण प्रशासन महाशाखामा पठाउने । सवै कर्मचारीहरु कार्यालय सहयोगीहरुलाई समेत सम्पत्ति विवरण भर्न लगाउने, भर्न नजानेको भए सिकाउने ।

१२. पुरानो नागरिकताको विवरण प्रविष्ट गर्ने सम्बन्धमा सूचना प्रविधि शाखाबाट प्रेषित निर्देशनको पूर्ण कार्यान्वयन गर्ने । यस आ.व. भित्रै सवै पुराना नागरिकताको विवरण प्रविष्ट गरिसक्ने ।

१३. सुशासन कायम गर्ने, कार्यालयको कार्य वातावरण सेवाग्राही मैत्री बनाउने, सेवा प्रवाहलाई सहज, सुलभ र प्रभावकारी बनाई नागरिकलाई परिवर्तनको अनुभूति दिलाउने कार्यहरु गर्ने गराउने ।

१४. आगामी आ.व.को लागि कार्यालयलाई प्राप्त कार्यक्रम र पूँजीगत बजेट समयमा नै जानकारी लिई ढिलोमा साउन पहिलो हप्ताभित्र खरिद योजना लगायतका पूर्वतयारी सम्पन्न गरी वार्षिक कार्यान्वयन योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने । कार्यालयको भौतिक र वित्तिय प्रगति मासिक रुपमा मन्त्रालयमा पठाउने र दैनिक प्रतिवेदन प्रणालीमा अपलोड गर्ने ।

१५. कार्यसम्पादन करार सम्झौताका सूचकहरुको स्वःमूल्यांकन गरी त्रैमासिक, अर्धबार्षिक र बार्षिक प्रगति विवरण मन्त्रालयमा नियमित रुपमा पठाउने ।

१६. मातहतका निकायहरुको नियमित अनुगमन गरी सुशासन कायम गर्न मासिक कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।

१७. लागू औषध दुर्व्यसन र अवैध कारोबारको रोकथाम एवं नियन्त्रण र मदिराजन्य पदार्थको उत्पादन, विक्रि वितरण र हानिकारक सेवनका कारण शान्ति सुरक्षा र अपराध नियन्त्रण कार्यमा पर्ने नकारात्मक असरको विश्लेषण, अनुगमन र नियमन एवं नियन्त्रणको विषयलाई कम्तिमा हरेक महिनाको सुरक्षा समिति बैठक र कार्यालय प्रमुख बैठकको एजेण्डा बनाई परिणाममुखी पहल लिने।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

१८. लागू औषध नियन्त्रण कार्ययोजना २०७५, स्थानीय सरकारहरुलाई अनुरोध गरि हालै पठाइएको लागू औषध दुर्व्यसन रोकथाम कार्यक्रम सम्बन्धी मार्गदर्शन कार्यान्वयनमा प्रभावकारी समन्वय गर्ने र जिल्लागत प्रगति विवरण, समस्या र समाधानको उपायहरु समेतको मासिक प्रतिवेदन अनिवार्य रुपमा पठाउने ।

१९. कार्यालयबाट जारी हुने नागरिकता र अन्य विषय अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको भएतापनि प्रमुख जिल्ला अधिकारी स्वयंले साप्ताहिक रुपमा अनुगमन र छडके जाँच गरी गैर कानूनी कामकारवाहीको बेलैमा नियन्त्रण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

२०. नागरिकता बदर र अंगिकृत नागरिकताको सिफारिस गर्दा नागरिकता ऐन, नियमावली, कार्यविधि निर्देशिका र परिपत्र एवं सान्दर्भिक अदालती फैसलाहरुको मसिनो अध्ययन गरी सबै प्रक्रिया पुरा गरेर मात्र पठाउने ।

२१. तहाँ कार्यालयले आफु र अन्तर्गतका निकायहरुमा रहेका सरकारी जग्गा, भवन र सवारी साधनको विवरण आफ्नो आफ्नो कार्यालयमा एकप्रति सक्कल अभिलेख सुरक्षित राख्ने र एक प्रति प्रतिलिपी आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह शाखालाई उपलब्ध गराउने ।

२२. सशस्त्र द्वन्दका क्रममा मृत्यु भएका, बेपत्ता पारिएका, घाइते/अपांङ्ग भएका, अपहरणमा परेका, विस्थापित भएका, टुहरा बालबालिका, सम्पत्ति क्षति लगायतका घटनामा परी नेपाल सरकारद्वारा गठित कार्यदलको प्रतिवेदनमा नाम समावेश भएका द्वन्द्व पीडितहरुको विवरण अध्यावधिक गर्ने। निजहरुलाई हालसम्म वितरण गरिएको राहतको विवरण समेत अध्यावधिक गरी अभिलेख राख्ने र एक प्रति विवरण मन्त्रालयमा पठाउने ।

२३. सशस्त्र द्वन्द्वको क्रममा घाइते/अपांङ्ग भई थप उपचार आवश्यक भएका तर कार्यदलको प्रतिवेदनमा नाम समावेश नभएका व्यक्तिहरुले त्यस कार्यालयमा द्वन्द्वकालीन घाइते/अपाङ्ग भएको प्रमाण सहित निवेदन पेश गरेको खण्डमा उक्त निवेदनहरु सिफारिश सहित मन्त्रालयमा पठाउने ।

२४. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) बमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा हुने जिंल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले मुलतः विपद्

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

व्यवस्थापन समितिको क्रियाशिलतामा सघाउने र ती समितिहरुबाट स्थानीय स्तरको विपद् जोखिम न्यूनीकरणको कार्य गर्न, गराउन विपद्को प्रकृति र मात्रा अनुसार विपद् प्रतिकार्य र पुर्न:स्थापना तत्काल प्रारम्भ गर्न, गराउन जिल्ला तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई गतिशिलता दिने ।

२५. प्रमुख जिल्ला अधिकारी लगायत जिल्ला सुरक्षा समितिले नियमित रुपमा कारागारको अनुगमन निरीक्षण गरी गराई सोको प्रतिवेदन नियमित रुपमा पठाउने ।

२०७६।०३।१८

(उमाकान्त अधिकारी)
उपसचिव

अवगतार्थ/बोधार्थ:

श्रीमान् सचिवज्यूको सचिवालय, गृह मन्त्रालय ।
श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल ।
श्री सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, प्रधान कार्यालय, हलचोक ।
श्री प्रवक्ताज्यू, गृह मन्त्रालय ।
श्री सवै महाशाखा, गृह मन्त्रालय ।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.स. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:- 2694

मिति: २०७६/०२/१९

विषय:- निर्देशन ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

मन्त्रालयबाट यस पूर्व ३७ बुँदे, ८ बुँदे, १९ बुँदे र समय समयमा पठाइएका विभिन्न निर्देशनहरु प्राप्त भएकै छ । जिल्लामा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने सन्दर्भमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले तपसिल बमोजिमका कार्यहरु गर्नु गराउनु हुन निर्देशानुसार अनुरोध छ ।

तपसिल

१. प्रमुख जिल्ला अधिकारीले कार्यालयको काम बाहेक असम्बन्धित काममा बढी प्रचारमुखी (**Celebrity**) भई सामाजिक संजालमा देखा पर्ने गरेको जनगुनासो प्राप्त भएकोले सो कार्य नगर्नु हुन।
२. शान्ति सुरक्षा र सो संग सम्वन्धित कार्य बाहेक अन्य कार्यक्रममा प्र.जि.अ. सहभागी नहुन र प्रतिनिधि समेत सहभागी नगराउनु हुन ।
३. जिल्लामा सुरक्षासंग सम्वन्धित नव प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु स्वयं जिल्ला प्रशासन कार्यालयको नियमित बजेटबाट व्यवस्थापन हुने गरी मात्र संचालन गर्नु गराउनु हुन ।
४. **Daily Reporting System** मा नियमित विवरण प्रविष्ट गर्ने व्यवस्था अनिवार्य लागू गर्नु हुन ।
५. मन्त्रालयबाट माग भएका विवरण समयसीमा भित्रै पठाउने व्यवस्था गर्नु हुन ।

(दीपक पौडेल)
शाखा अधिकृत

२११५ ३२६०/३१९

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय, धनुषा

कार्यालय :-०४१-४२००७५
फयाक्स :- ०४१-४२०४५०
E-mail : daodhanusha20@gmail.com

पत्र संख्या : ०७५/७६
चलानी नं. : १८९६३

जनकपुरधाम
मितिः- २०७६/०२/२०

विषयः- निर्देशन कार्यान्वयन भएको ।

श्री गृह मन्त्रालय,
शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा
सिंहदरबार, काठमाडौं ।

त्यहाँको २०७६/२/१९ च.नं. २७९४ को पत्रबाट उल्लेखित विषयको निर्देशन देहाय अनुरुप कार्यान्वयन भएको व्यहोरा जाहेर गरेको छु ;

१. प्र.जि.अ. कार्यालयसँग असम्बन्धित काममा नजाने गरेको ।

शान्ति सुरक्षा समेतमा सहयोग पुग्ने र नागरिकका गुनासा स्थलगत रुपमा बुझी संवद्ध विषय समाधान हुने विषयगत/क्षेत्रगत कार्यक्रममा जानु पर्ने अवस्था रहेको । जस्तै : जिल्ला सरसफाई समन्वय समितिमा प्र.जि.अ.लाई राखिएकोमा खुल्ला दिशामुक्त कार्यक्रम सुफल तुल्याउन कतिपय स्थानमा पुग्नै पर्ने स्थिति सिर्जना हुने गरेको ।

सार्वजनिक खरिद ऐन लगायतका नीतिगत व्यवस्था, जस्तै-मुआव्जा निर्धारण, घरभाडा निर्धारण, जिल्ला ज्याला दररेट निर्धारण लगायतका कैयौं नीतिगत प्रावधानबाट प्र.जि.अ. वा निजको प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेकोमा बाहेक अन्यत्र प्रतिनिधित्व गर्ने वा प्रतिनिधि तोक्ने काम नभएको ।

३. कार्यालयको नियमित सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तुल्याउन/नागरिक मैत्री सेवा संरचना प्रवर्धन गर्न सरकारी बाहेकका कुनै पनि निकायसँग आर्थिक सहयोग/अनुदान वा नगद रकम नलिइएको । व्यवशायिक सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गर्ने स्वेच्छिक निकायबाट हुने संस्थागत सहयोगलाई आम्दानी बाँधी सेवा प्रवाहमा आवद्ध गरिएको ।

४. नियमित प्रतिवेदन जाहेर भैरहेको ।

५. मन्त्रालयबाट माग भएका केही विवरण पठाउन कठीनाई हुँदा सोको कारण समेत खोली जाहेर गर्ने गरिएको । मन्त्रालयको निर्देशन समयमै फर्छ्यौट भैरहेको ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२११
फ्याक्स: ०१-४२११२८८
०१-४२११२५८
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:- २४२३

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।
मिति: २०७६।०१।१९

विषय:- प्रदेश सरकारसंग समन्वय गर्नुहुन ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
७७ सबै ।

प्रस्तुत विषयमा यस मन्त्रालयको प.सं. शा.सु. ०७४/०७५ च.नं. १२११, मिति २०७५/०१/०७ र प.सं. शा.सु. ०७५/०७६/१.६ च.नं. २६, मिति २०७५/०४/०६ गतेका पत्रहरु र निर्देशन समेत प्राप्त भई व्यहोरा अवगत भएकै छ ।

नेपालको संविधानको धारा २३२ को उपधारा (१) मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुनेछ भनी उल्लेख गरिएको छ। संघीय संरचना अनुरूप हाल तीनै तहका सरकार संविधानको उल्लिखित सिद्धान्त र भावना अनुरुप शासकीय अभ्यासमा क्रियाशील भएको अवस्था छ ।

मुलुकमा अपराध नियन्त्रण गरी शान्ति, सुरक्षा तथा अमनचयन बनाईराख्न, सुशासन कायम गर्न, जनमानसमा कानूनी शासन र मानव अधिकारको प्रत्याभूती दिन, विपद् व्यवस्थापन गर्न, प्रभावकारी सेवा प्रबाह मार्फत जनतालाई सेवामा पहुँचको प्रत्याभूती दिन निरन्तर ध्यान दिई दैनिक कार्यसम्पादनमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले प्रदेश सरकारसंग समन्वय गर्ने, उत्तरदायी हुने र जिल्लाभित्र घटेका शान्ति सुरक्षा, विपद् व्यवस्थापन लगायतका घटनाहरु र विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यमा समन्वय गर्ने, सूचना एवं जानकारीहरु प्रदेश सरकारलाई समयमै उपलब्ध गराउने तथा प्रतिवेदन गर्ने विषयमा मन्त्रालयका उल्लिखित पत्रहरुबाट निर्देशन भएकै छ ।

नेपाल सरकार, सम्माननीय प्रधानमन्त्री स्तरबाट मिति २०७६/०१/०४ मा स्वीकृत भएको नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका बीच समन्वय र सम्पर्क गर्ने सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७६ अनुरुप कार्य गर्न गराउन र हालै सम्पन्न सुरक्षा गोष्ठीहरुमा भएका निर्देशन एवं पृष्ठपोषणहरुलाई मध्यनजर गर्दै तहाँ प्राप्त सूचना/जानकारीहरु एवं कार्यप्रगतिका सम्बन्धमा गृह

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२११
फ्याक्स: ०१-४२११२८१
०१-४२११२५८
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्याः- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मन्त्रालयका साथै सम्बन्धित प्रदेशका मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयमा समेत कार्यसम्पादनका क्रममा अनिवार्य रुपमा समन्वय गर्न र प्रतिवेदन गर्ने गराउने व्यवस्था हुन मिति २०७६/०१/१९ को माननीय मन्त्रीस्तरीय निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

२०७६।०१।१९
(उमाकान्त अधिकारी)
उप-सचिव

<u>बोधार्थ तथा कार्यार्थः</u>

श्री प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय,
(प्रादेशिक समन्वय तथा योजना महाशाखा), सिंहदरबार ।

-सातै प्रदेशका मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय र आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयमा जानकारी गराईदिने व्यवस्था हुन ।

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

सम्माननीय प्रधानमन्त्रीबाट स्वीकृत मिति [illegible]

नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका बीच समन्वय र सम्पर्क गर्ने सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७६

नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार बीच समन्वय र सम्पर्क गर्ने कार्यलाई छिटो, प्रभावकारी [illegible] गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपाल सरकार सम्माननीय प्रधानमन्त्रीस्तरको निर्णयले यो मार्गदर्शन जारी गरिएको छ।

१. <u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:</u> (१) यस निर्देशिकाको नाम "नेपाल सरकार र प्रदेश [illegible] सम्पर्क गर्ने सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७६" रहेको छ।

(२) यो मार्गदर्शन तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. <u>नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार बीच समन्वय, सम्पर्क र सहजीकरण:-</u>

(१) देहायका विषयहरूमा नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरूले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत र प्रदेश मन्त्रालयहरूले मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय [illegible] सम्पर्क र पत्राचार गर्नु पर्नेछ:-

क. नीतिगत विषय,

ख. राष्ट्रिय सुरक्षा, परराष्ट्र तथा कूटनीतिक मामिला सम्बन्धी विषय,

ग. प्रचलित कानूनबमोजिम नेपाल सरकारको परामर्श, स्वीकृति, सहमति लिनु पर्ने [illegible]

घ. बजेट र वार्षिक कार्यक्रममा परेका त्रिपक्षीय वित्तीय [illegible]

ङ. नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरूले केन्द्रीयस्तरमा आयोजना गर्ने कार्यक्रममा प्रदेशका माननीय मुख्यमन्त्री, माननीय मन्त्री, माननीय राज्यमन्त्री [illegible] सहभागी गराई कार्यक्रम गर्नु पर्दा आमन्त्रण गर्नुपर्ने [illegible] भ्रमणको लागि मनोनयन तथा राहदानी र भिसा सम्बन्धी विषय

च. अन्तर प्रदेश परिषद्सँग सम्बन्धित विषय,

छ. प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबाटै समन्वय हुनु पर्ने भनी [illegible] मार्फत समन्वय गर्न निर्देशन दिइएका विषय ।

(२) नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरूले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम [illegible] कार्यक्रमहरूका विषयमा कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सम्बन्धित [illegible] मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत । सिधै समन्वय, सम्पर्क र पत्राचार गरी [illegible] प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।

(३) प्रदेशका मन्त्रालयहरूले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रममा परेका विषयहरूमा [illegible] मन्त्रालयहरूको प्रतिनिधित्व वा सहभागिता वा समन्वय वा सहजीकरणका लागि अनुरोध [illegible] सम्बन्धित प्रदेश सरकार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत सोझै नेपाल सरकारका सम्बन्धित मन्त्रालयहरूमा अनुरोध गरी सोको जानकारी (बोधार्थ) प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रि[illegible] कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।

(४) खण्ड (२) को सम्बन्धमा नेपाल सरकारका मन्त्रालयबाट गरिने [illegible] सम्पर्क, [illegible] र पत्राचार [illegible] गर्दा सम्बन्धित प्रदेश सरकार, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय [illegible] जानकारी (बोधार्थ) प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरूले प्रदेशस्तरमा आयोजना गर्ने कार्यक्रममा प्रदेशका माननीय मुख्यमन्त्री, माननीय मन्त्री, माननीय राज्यमन्त्री, प्रमुख सचिव तथा प्रदेशमा कार्यरत [illegible] सहभागी गराई कार्यक्रम गर्नु पर्दा आमन्त्रण गर्नुपर्ने विषयमा समन्वय, सम्पर्क [illegible] सम्बन्धित प्रदेश सरकार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत सोझै अनुरोध गरी सोको जानकारी (बोधार्थ) प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) प्रदेश सरकारको बजेट कार्यक्रम[illegible] कार्यक्रम सम्पादन गर्ने [illegible] प्रदेश सरकारको निकाय/कार्यालयहरू स्थापना भइ नसकेको कारण नेपाल सरकार मातहतका निकाय/कार्यालयहरू [illegible] कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने (अख्तियारी दिने विषय समेत) विषयमा समन्वय, सम्पर्क र पत्राचार गर्दा सम्बन्धित प्रदेश सरकार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत सोझै [illegible] को जानकारी (बोधार्थ) प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई दिनु [illegible]

(७) नेपाल सरकारका माननीय [illegible] प्रदेश र स्थानीय तहमा हुने [illegible] विषयको जानकारी लिने [illegible] सम्बन्धित प्रदेश सरकार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय मार्फत सोझै अनुरो[illegible] जानकारी (बोधार्थ) [illegible] कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ ।

(८) माथि बुदाँ नं. (१) देखि (७) मा उल्लेख गरिएका बाहेक अन्य विषयहरूमा नेपाल सरकार [illegible] सरकारका मन्त्रालयहरूले सम्बन्धित निकायमा सोझै पत्राचार गरी सोको जानकारी [illegible] प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ।

३. <u>बाधा अड्काउ फुकाउने</u>: यस मार्गदर्शन कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ [illegible] मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयले आवश्यक निर्णय गरी बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा

पत्र संख्याः- ~~०७६/७७~~

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः- ०७८/०७९

च.नं.:- १४८३

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः २०७५।९।२४

विषयः परिपत्र

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सवै ।

विप्लव समूह लगायत विभिन्न समूहले चन्दा संकलन गर्ने उद्बेश्यले स्थानीय तह र पदाधिकारीहरु एवम विकास निर्माण तथा पूर्वाधार सम्वन्धी कार्य गर्ने योजना आयोजनाका पदाधिकारीहरुलाई रकम तोकी पत्र पठाउने गरेको, विभिन्न डर, त्रास देखाई वा धम्क्याई अवैधरुपमा चन्दा संकलन गर्ने कार्य गरेको भन्ने बुझिएको हुँदा यस प्रकृतिका कार्य आपराधिक कार्य भएकोले पूर्व सकृयताकासाथ कार्य गरी गराई यस्ता कार्यमा संलग्न जो सुकै व्यक्ति वा समूहलाई अविलम्व नियन्त्रणमा लिई कानुनी कारवाहीको दायरामा ल्याउनु हुन र आगामी दिनमा यस्ता गैरकानुनी कार्य प्रभावकारी रुपमा नियन्त्रण गर्ने गरी आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ।

साथै कसैलाई पनि कानुन बमोजिम बाहेक चन्दा वा आर्थिक सहायता संकलन नगर्न नगराउन र सो भए गरेको पाईए कानुन अनुसार चन्दा दिने र लिने समेतलाई कारवाही गर्ने व्यवस्था मिलाउन हुन अनुरोध छ।

२०७५।९।२४

एकदेव अधिकारी
(उपसचिव)

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा

पत्र संख्याः-

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:- १४८३

सिंहदरवार,

काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः २०७५।९।२४

विषयः परिपत्र

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,

सबै ।

विप्लव समूह लगायत विभिन्न समूहले चन्दा संकलन गर्ने उद्देश्यले स्थानीय तह र पदाधिकारीहरु एवम विकास निर्माण तथा पूर्वाधार सम्वन्धी कार्य गर्ने योजना आयोजनाका पदाधिकारीहरुलाई रकम तोकी पत्र पठाउने गरेको, विभिन्न डर, त्रास देखाई वा धम्क्याई अवैधरुपमा चन्दा संकलन गर्ने कार्य गरेको भन्ने बुझिएको हुँदा यस प्रकृतिका कार्य आपराधिक कार्य भएकोले पूर्व सक्रियताकासाथ कार्य गरी गराई यस्ता कार्यमा संलग्न जो सुकै व्यक्ति वा समूहलाई अविलम्व नियन्त्रणमा लिई कानुनी कारवाहीको दायरामा ल्याउनु हुन र आगामी दिनमा यस्ता गैरकानुनी कार्य प्रभावकारी रुपमा नियन्त्रण गर्ने गरी आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ।

साथै कसैलाई पनि कानुन बमोजिम बाहेक चन्दा वा आर्थिक सहायता संकलन नगर्न नगराउन र सो भए गरेको पाईए कानुन अनुसार चन्दा दिने र लिने समेतलाई कारवाही गर्ने व्यवस्था मिलाउन हुन अनुरोध छ।

....

एकदेव अधिकारी

(उपसचिव)

श्रीमान् ... यसै अनुसार पत्राचार हुन आवश्यक ... अनुरोध गर्दछु।

... पेश गरेको छु।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२९३
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/१
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ६४४

मितिः २०७५/०६/१०

विषयः-परिपत्र ।

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारी
जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

जिल्लाको सुरक्षा व्यवस्था तथा सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई प्रचलित कानूनले सुम्पिएको जिम्मेवारीका अतिरिक्त गृह मन्त्रालयबाट विभिन्न मितिमा निर्देशनहरु भएको व्यहोरा विदितै छ । संघीय संरचनामा समेत केन्द्र सरकारको प्रतिनिधि संस्थाको रुपमा स्थानीय स्तरमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयको भूमिका अझ सशक्त र प्रभावकारी हुनुपर्ने अवस्था विद्यमान रहेको छ । यस सन्दर्भमा यस अगाडि गरिएका निर्देशनका अतिरिक्त देहायका निर्देशनहरुलाई गम्भीरतापूर्वक लिई कार्यान्वयन गर्ने गराउनु हुन र सो को प्रगति प्रत्येक महिना मन्त्रालयमा नियमित पठाउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

१. शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रणः

(क) जिल्ला भित्र सुरक्षा वस्तुस्थितिको सुक्ष्म विश्लेषण गरी घट्नसक्ने सम्भाव्य घटनाहरुको पुर्वानुमान गर्ने, सूचना सकलनलाई नतिजामुखी बनाउने, आवश्यक पूर्व तयारी गर्ने, सुरक्षा संयन्त्रहरुसँग व्यवसायिक समन्वय बनाई प्रभावकारी परिचालन गर्ने, सुरक्षा संवेदनशील घटनाहरुमा तत्काल सुरक्षा निकायको उपस्थिति देखाइ व्यवस्थापनमा पूर्व सक्रियता साथ कार्य गर्ने एवं अपराधजन्य घटनाहरुमा कोही कसैसँग प्रभावित नभई शुन्य सहनशीलताको रणनीति अख्तियार गरी कानून कार्यान्वयन (Law Enforcement) लाई सुदृढ गर्ने ।

(ख) सुरक्षा निकायमा खटिएका राष्ट्रसेवकहरुले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिताको पूर्ण पालना भए नभएको समय समयमा निरीक्षण, अनुगमन गरी व्यवसायिकता अभिवृद्धि गर्न अग्रसरता लिने । संगठन भित्र गलत प्रवृति वा संस्कार विकास हुन सक्ने कुरालाई दृष्टिगत गरी त्यस्ता प्रवृत्ति नियन्त्रण गर्न समयमा नै ध्यान पु-याउने।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२५६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:-

ग) गृह प्रशासनको प्रथम अनिवार्य दायित्व जनताको जीउ, धन र स्वतन्त्रताको संरक्षण गर्ने रहेको र सो को नेतृत्व तथा जिम्मेवारी कानूनी एवं व्यवहारगत रुपमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई नै तोकिएको सन्दर्भमा आफ्नो भूमिकालाई सुरक्षा सवालहरु (Security Issues)मा केन्द्रीत गरी आफ्नो क्षेत्र भित्र रहेका सुरक्षा जोखिमहरु (खुला सीमाना, आतंककारी वा विद्रोही समूहको उपस्थिति, गैरकानूनी कामकारवाहीको शंकास्पद क्षेत्र ईलाका आदि) पहिचान गरी त्यसको न्यूनीकरणमा तहगत सरकार वा सरोकार निकायसँगको सहयोगमा मन्त्रालयसँग समन्वय गरी उपयुक्त सुरक्षा रणनीति अख्तियार गर्ने ।

घ) पछिल्ला दिनहरुमा घटेका महिला बालबालिका विरुद्धका हिंसा, यौनजन्य हिंसा, अपहरण, आर्थिक तथा संगठित अपराध, सीमा क्षेत्रमा हुने अपराध न्यूनीकरण तथा नियन्त्रणमा विशेष सुरक्षा योजना निर्माण गरी निरोधात्मक ~~तथा [illegible]~~ उपायहरु समेत अवलम्बन गर्ने ।

ङ) लागूऔषधको उत्पादन, विक्री वितरण र दुर्व्यसन निषेध गर्न आपूर्ति नियन्त्रण (Supply Control) का कार्यवाही प्रभावकारी तुल्याउने । फरार सूचीमा रहेका र कारोवार नेटवर्क निस्तेज पार्ने गरी सुरक्षाकर्मी परिचालन गरी नियमित प्रगति लिने ।

च) धुम्रपान, मद्यपान र लागूऔषध दुर्व्यसन विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि हुने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न स्थानीय सरकार र सरोकारवाला निकायहरुलाई प्रोत्साहन हुने गरी सहयोग र समन्वय गर्ने ।

२. प्रभावकारी सेवा प्रवाह र नियन्त्रण:

क) जिल्ला प्रशासन कार्यालय, संघीय सरकारको प्रतिनिधि कार्यालय भएको साथै हरेक नागरिक बालिग हुने बित्तिकै पहिलो पटक नागरिकता प्राप्तिका लागि आउनु पर्ने र धेरै स्वदेशी तथा विदेशी समेतले सम्पर्क गर्ने कार्यालय भएको हुँदा नमुना कार्यालय (Model Office) को रुपमा विकास गर्न कार्यालय सुधारको मार्गचित्र, योजना निर्माण गरी कार्यालय भवन, परिसर, कार्यकक्षको सरसफाई, फूलबारी, बगैंचा, आगन्तुक

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५३
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

कक्ष, प्रतिक्षालय, शौचालय, खानेपानी, सूचना कक्ष र अन्य विन्यासलाई आवश्यक भए प्राविधिक र विज्ञ समेतको परामर्श लिई कार्यान्वयन गर्ने गराउने, प्रस्तावित सुधार योजना कार्यान्वयनमा भौतिक तथा आर्थिक स्रोतकोलागि औचित्यपूर्ण आधारमा मन्त्रालयसँग समन्वय गर्ने ।

ख) कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवाहरुको प्रभावकारिता अभिबृद्धि गर्न सेवा-नक्साङ्कन (**Service Mapping**) गरी अनावश्यक प्रक्रियाहरु कटौती गर्ने, हाल प्रदत्त सेवाहरु सूचना प्रविधिमा आधारित भई प्रवाह गर्न अध्ययन गरी कार्यान्वयनका लागि पेश गर्ने, तत्काल गर्न सकिने **E-attendence, E-token/Queue, group SMS** सामाजिक सञ्जालको प्रयोग, **Websites Update,** आदि कार्य अविलम्ब गर्ने ।

ग) कार्यालय सम्पत्ति तथा अभिलेख सुरक्षा, पुराना सामानहरुको लिलाम बिक्री, बेरुजु फर्छ्यौट, आगन्तुक व्यवस्थापन, कार्य जिम्मेवारी फेरबदल (**Job Rotation**) का कार्यहरु नियमित रुपमा गर्ने ।

घ) कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवाहरु सम्बन्धी प्रक्रियागत कुराहरु, आवश्यक कागजात, प्रमाण,सम्पर्क राख्नुपर्ने अधिकारी, कार्य फछ्र्यौट गर्न आवश्यक दस्तुर एवं समय लगायतका विषयमा प्रष्ट र बुझिने गरी सेवा बडापत्र राख्ने, सम्पादित कार्यहरु तथा आर्थिक कारोबारहरुको सार्वजनिकीकरण, गुनासाहरुको प्रभावकारी सम्बोधन साथै सूचना माग भएका विषयमा सूचना उपलब्ध गराउने कार्य, बढी सोधिने प्रश्नहरु (**Frequently Asked Questions-FAQ**) को निर्माण एवम नियमित सञ्चारकर्मीहरुसँगको भेटघाटबाट कार्यालयको सार्वजनिक उत्तरदायित्व तथा पारदर्शिता प्रवर्द्धन हुने भएकोले सो अनुसार गर्ने गराउने।

ङ) खुल्ला सिमानाको कारण हुन सक्ने चोरी, निकासी पैठारी, मानव बेचबिखन, लागूऔषध र मदिरा तथा हातहतियारको अवैध ओसारपसार, बिक्री वितरण, राजस्व छली तथा अन्य आपराधिक घटनाहरुको न्यूनिकरण तथा नियन्त्रणका लागि जिल्लागत रुपमा विशेष योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने गराउने, सीमामा खटिएका।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२११
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१ ४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

राष्ट्रसेवकहरुमाथि समेत निगरानी बढाई संलग्नता भए नभएको यकिन गर्ने, संलग्नता भएमा कारवाही गर्ने ।

च। सेवा प्रवाहमा ढिलासुस्ती, सरकारी सम्पत्तिको अपचलन, विकास आयोजनामा हुने लापरवाही तथा भ्रष्टाचार, सार्वजनिक जग्गाको अतिक्रमण एवं राष्ट्रलाई नोक्सान पर्न जाने कुनै कार्य भईरहेको, हुन सक्ने वा भएको अवस्था विद्यमान भएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई प्राप्त कानूनी अधिकार प्रयोग गरी र सो पर्याप्त नभएमा सम्बन्धित अधिकार प्राप्त अधिकारीको पूर्व सहमती लिई सूचना दिने, आवश्यक अनुसन्धान गर्ने र सो नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्य गर्ने र यस सम्बन्धी प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पठाउने ।

छ) अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति सहज हुने गरी आलोपालो र वैकल्पिक व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने ।

३. चाडपर्व लक्षित सुरक्षा व्यवस्था तथा आपूर्ति व्यवस्थापन:

नजिकिदै आईरहेको चाडपर्व र लामो बिदाको समयमा सरकारी कार्यालयहरु र कारागारको भरपर्दो एवं विश्वसनीय सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन, राजमार्ग/सहायक राजमार्गमा हुन सक्ने अवाञ्छित गतिविधिको कडाइका साथ नियन्त्रण गर्न तथा अत्यावश्क बस्तुहरुको सहज आपूर्ति व्यवस्थाको लागि देहाय बमोजिमको व्यवस्थाका साथै आ-आफ्नो क्षेत्र र जिल्लाभित्र शान्ति सुरक्षा लगायतका विषयमा निम्नानुसारको व्यवस्था गर्नुहुन अनुरोध छ ।

क। चाडपर्वको समयमा काठमाण्डौ उपत्यका लगायत देशका विभिन्न शहरी क्षेत्रबाट सर्वसाधारण व्यक्तिहरुको आवागमनका क्रममा राजमार्गमा हुन सक्ने चोरी लुटपाट डकैती तथा तस्करी जस्ता कुनै पनि अवाञ्छित काम हुन/गर्न नदिन यात्रुहरुको भरपर्दो सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने। जिल्ला सदरमुकामहरुमा हुन सक्ने चोरी तथा लुटपाटका सम्भावित घटनाहरुलाई दृष्टिगत गरी विशेष सुरक्षा योजना बनाई

पृष्ठ-४

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

सुरक्षाकर्मीको परिचालन एवं गस्ती पट्रोलिङ गरी त्यस्ता घटना हुन नदिन नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बलको समन्वयात्मक एवं प्रभावकारी रुपमा संचालन गरी आवश्यक सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउने ।

ख) काठमाण्डौं उपत्यका तथा सघन वस्ती र शहरी ईलाकामा विशेष सुरक्षा योजना बनाई मुख्य मुख्य स्थान बैंक, व्यापारिक केन्द्र बसपार्क तथा सुपर मार्केट, मनोरन्जन स्थलहरु लगायत चक्रपथ बाहिर हुन सक्ने चोरी लुटपाट र अन्य अपराधिक गतिविधिलाई प्रभावकारी नियन्त्रणको व्यवस्था मिलाउने।

ग) बजारमा खाद्यान्न, पेट्रोलियम पदार्थ लगायत अत्यावश्यक उपभोग्य वस्तुहरुको बिक्री वितरणलाई सहज बनाई राख्न सरोकारवालासँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

घ) कृत्रिम अभाव, कालोबजारी अस्वाभाविक मूल्यबृद्धि जस्ता कार्य हुन नदिन प्रभावकारी रुपमा अनुगमनको व्यवस्था मिलाउने र सबै उद्यमी, व्यापारीहरुलाई अनिवार्य मूल्यसूची राख्न लगाउने ।

ङ) विभिन्न बहाना बनाई लामो/छोटो दूरीका भाडाका सवारी साधनले यात्रुसँग बढी पैसा असुल गर्ने, दुर्व्यवहार गर्ने, क्षमताभन्दा बढी यात्रु राख्ने आदि हुन सक्ने भएकोले यात्रुको सुरक्षालाई दृष्टिगत गरी राजमार्ग/सहायक राजमार्गहरुमा चेकजाँचको भरपर्दो व्यवस्था मिलाउने ।

च) देशका सहरी क्षेत्र/शहर उन्मुख क्षेत्र तथा अन्य जुनसुकै स्थानमा अवैध मदिरा उत्पादन तथा बिक्री वितरण, जुवातास जस्ता गतिविधिलाई कडाईकासाथ नियन्त्रण गर्ने तथा राजमार्ग छेउछाउमा खुला रुपमा दुषित खाद्य पदार्थलाई बिक्रि वितरण हुन/गर्न नदिन नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने ।

छ) चाडपर्वको बेलामा पटका आतिशबाजी लगायतका विष्फोटक पदार्थको आयात ओसारपसार तथा प्रयोग हुन नदिने व्यवस्था कडाईका साथ लागू गर्ने ।

ज) तराई र अन्य सीमाक्षेत्रमा तस्कर लुटपाट हुन सक्ने भएकोले त्यस्ता घटना हुन नदिने र नेपाल भारत सीमा क्षेत्रमा विशेष सुरक्षा सतर्कता अपनाउने ।

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१ ४२११२१३
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:-

झ) जिल्लास्थित कार्यालयहरू र कारागारको आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने साथै सरकारी सवारी साधनको दुरुपयोग वा अनुचित प्रयोग हुन नदिन आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।

ञ) वडादशैं दीपावली तथा छठपर्व जस्ता लामो बिदाको समयमा प्र.जि.अ.र सुरक्षा निकायका प्रमुखहरुले जिल्ला नछाड्ने र सबै सरकारी कार्यालयमा भरपर्दो पालो पहराको व्यवस्था मिलाउने ।

ट) वडादशैं, दीपावली तथा छठपर्व जस्ता चाड पर्वको समयमा आम उपभोक्ता माथि हुनसक्ने ठगीलाई प्रभावकारीरुपमा नियन्त्रण गर्न सुरक्षा निकाय, स्थानीय तह, उपभोक्ता अधिकारकर्मी लगायतको प्रतिनिधित्वमा तत्काल र २४ सै घण्टा गुनासो सुन्ने संयन्त्र बनाई कार्यान्वयन गराउने, निशुल्क टेलिफोन Toll Free number वा अन्य उपयुक्त व्यवस्था मिलाउने ।

ठ) चाडबाडको समयमा आपूर्ति तथा आपतकालीन अवस्थाको व्यवस्थापन गर्न जिल्लामा उपलब्ध स्रोत साधन र जनशक्ति (एम्बुलेन्स, स्वास्थ्यकर्मी, स्काभेटर, सवारी साधन, क्रेन, त्यसका चालक, इन्धन आदि) को सूची तयार गरी तम्तयार हालतमा राख्ने ।

ड) धार्मिक स्थल, मेला, जात्रा लाग्ने स्थानहरुमा उच्च सुरक्षा सतर्कता अपनाउने ।

ढ) राष्ट्र र संविधान विरोधी समूह एवं धार्मिक, साम्प्रदायिक सद्भाव खल्बल्याउन सक्ने समूह उपर कडा निगरानी राखी आवश्यक कानूनी कारबाही गर्ने ।

(महादेव पन्त)
सहसचिव

बोधार्थ तथा कार्यार्थ

श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल ।

श्री सशस्त्र प्रहरी बल प्रधान कार्यालय, हल्चोक ।

श्री राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, बरफबाग ।

पृष्ठ-६

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्सः ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:- ६१९

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल।

मितिः २०७५/०६/०४

विषयः निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै।

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय (सचिवालय शाखा)को च.नं. सचिवालय/२६ मिति २०७५/०५/२० गतेको पत्रबाट प्राप्त मुलुकी फौजदारी कार्यविधि(संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १९४ बमोजिमको समन्वय समितिको मिति २०७५/०५/०६ गते बसेको बैठकको निर्णयहरुको छायाँप्रति थान ७ (सात) यसैसाथ संलग्न राखी निर्णय कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन निर्देशानुसार अनुरोध छ ।

२०७५/०६/०४

(रञ्जना राई)
शाखा अधिकृत

(मेल पठाएको छ्वी)

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय

(.................... शाखा)

रामशाहपथ, काठमाडौं

पत्र संख्या :- ०७५/०७६

चलानी नं. :- सचिवालय/२६

मिति :-.....२०७५।०५।२०

श्री गृह मन्त्रालय
सिंहदरवार, काठमाडौं ।

विषयः आवश्यक कार्यार्थ सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि(संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १९४ बमोजिमको समन्वय समितिको मिति २०७५।०५।०६ मा बसेको बैठकका निर्णयहरुको प्रतिलिपि थान -७(सात) आवश्यक कार्यार्थ यसै पत्र साथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोरा आदेशानुसार अनुरोध छ ।

ज्ञानप्रसाद भुसाल
(उपन्यायाधिवक्ता)

☎: ४२००८००, ४२००८०१, ४२००८१६, ४२००८१४, ४२००८१८
फ्याक्स :- ४२००८२७, एक्सचेन्ज :- ४२००८२४, ४२००८२५
इमेल: info@attorneygeneral.gov.np, वेबसाइट: www.attorneygeneral.gov.np

आज मिति २०७५।०५।०६ मा माननीय महान्यायाधिवक्ता श्री अग्नि प्रसाद खरेलज्यूको अध्यक्षतामा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १९४ बमोजिमको समन्वय समितिको बैठक देहाय बमोजिमको उपस्थितिमा बसी देहाय बमोजिमको निर्णय गरियो ।

समितिका पदाधिकारी

क.सं.	नाम, थर	पद	कार्यालय	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	श्री अग्नि प्रसाद खरेल	अध्यक्ष	महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय		
२	श्री राजिव गौतम	सदस्य	सचिव,कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय		
३	श्री प्रेमकुमार राई	सदस्य	सचिव, गृह मन्त्रालय		
४	श्री सर्वेन्द्र खनाल	सदस्य	प्रहरी महानिरिक्षक प्रहरी प्रधान कार्यालय		
५	श्री बद्री प्रसाद गौतम	सदस्य-सचिव	नायब, महान्यायाधिवकता, महान्यायावक्ताको कार्यालय		

आमन्त्रित

क.सं.	नाम, थर	कार्यालय	सम्पर्क नं.	हस्ताक्षर
१	श्री राजन प्रसाद भट्टराई	मुख्य रजिष्ट्रार, सर्वोच्च अदालत		
२	श्री विश्वनाथ ओली	सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय		
३	श्री खगराज पौडेल	नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय		
४	श्री किरण पौडेल	नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय		
५	श्री पद्मप्रसाद पाण्डेय	का.मु. नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय		
६	श्री नारायणप्रसाद पौडेल	सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय		
७	श्री श्यामकुमार भट्टराई	सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	९८४१-२४४६४०	
८	श्री गीता प्रसासद तिम्सिना	सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	९८५१०७८३४	
९	अर्जुन राज अधिकारी	उप महानिर्देशक वन तथा भू-संरक्षण कार्यालय	९८४९३२२६८४	
१०	डा. राजेन्द्र के.सी.	उप महानिर्देशक, वन तथा भू संरक्षण विभाग	[illegible]	
११	डा. सिन्धु प्र. ढुंगाना	सह-सचिव, वन तथा वातावरण मं.	९८६०३३०२१७	
१२	कोमल प्र. [illegible]	उ.म. (प्र.) वन तथा वातावरण	९८५१०९१३८३	
१३	मन बी. खड्का	म.नि., राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु संरक्षण विभाग	९८५१२४४२५०	
१४	धीरु बस्नेत	प्र.[illegible].प्र.नि.-१४	९८४९०९४००८	

१५	सूर्यप्रसाद उपाध्याय	प्रदेश कार्यसमिति उपस्थित	प्र.प्रदेश कार्यालय	[signature]
१६	डा. गणेश रेग्मी	प्रदेश उपस्थित	प्र.प्र.का	[signature]
१७				
१८				
१९				
२०				
२१				
२२				
२३				
२४				

निर्णयहरुः

१. **प्रस्ताव र निर्णय नं. एक :**

सरकारवादी फौजदारी मुद्दाको पुनरावेदन सम्बन्धी कारवाहीको क्रममा अनुसन्धानबाट संकलित प्रमाणबाट निर्दोष देखिएका व्यक्ति उपर मुद्दा चलाउने राय पेश भएको र सरकारी वकीलले मुद्दा दायर गरेको सम्बन्धमा यस समितिको ध्यानाकर्षण भएको छ । कुनै व्यक्तिले कसूर गरेमा सजायभागी हुन्छ भन्ने फौजदारी विधिशास्त्रको सामान्य सिद्धान्त रहेको छ । कुनै व्यक्तिको कार्यलाई कानूनले कसूरको रुपमा परिभाषा गरी सजायको व्यवस्था गरेकोमा मात्र त्यस्तो व्यक्तिले कानूनी दायित्व निर्वाह गर्नु पर्ने हुन्छ । तर, अदालत वा न्यायिक निकायबाट कसूरदार ठहर नभएसम्म त्यस्तो व्यक्ति निर्दोष नै मानिन्छ । कसूरको अनुसन्धानबाट कुनै व्यक्ति निर्दोष देखिएको छ भने सो व्यक्ति उपर मुद्दा चलाउनु फौजदारी न्यायको सिद्धान्त प्रतिकूल हुने निश्चित छ । तसर्थ, अनुसन्धानबाट निर्दोषिताको अनुमान अन्यथा पुष्टि हुदैन भने सो व्यक्ति उपर कानूनी कारबाही हुन गएमा व्यक्तिको मौलिक तथा मानव अधिकारको प्रचलनमा बाधा पर्न जाने र गलत अनुसन्धान र अभियोजन हुने हुँदा सो तर्फ सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृत र सरकारी वकीललाई सजग र सचेत रहन निर्देशन दिने ।

२. **प्रस्ताव र निर्णय नं. दुई :**

प्रचलित कानूनले निर्धारण गरेको हदम्याद भित्र संभव भएसम्म छिटो अनुसन्धान गरी अनुसन्धान अधिकृतले राय सहित निर्णयका लागि सरकारी वकील समक्ष मिशिल पेश गर्नु पर्नेमा सो बमोजिम नगरी हदम्यादको अन्तिम अवस्थामा मिशिल पेश गरेको भन्ने विषयका सम्बन्धमा समितिमा छलफल भयो । अपराधको अनुसन्धान निरन्तर गरिएको कार्यहरुको संयोजन भएको हुँदा अपराधको सूचना प्राप्त भए पछि कानूनले निर्धारित गरेको हदम्याद भित्र सो अपराध सम्बन्धमा निरन्तर अनुसन्धान गरी अनुसन्धानको निष्कर्षको रुपमा राय साथ मिशिल अभियोजनकर्ता समक्ष पेश गर्नु पर्ने अनुसन्धानकर्ता प्रहरीको जिम्मेवारी रहेको छ । अनुसन्धानको क्रममा मिसिलबाट निरन्तर अनुसन्धान गरेको देखिदैन र हदम्याद समाप्त हुनु भन्दा केही दिन अगाडि मात्र मिशिल सरकारी वकील समक्ष पेश गरिन्छ भने सो कार्यलाई प्रभावकारी अनुसन्धान मान्न मिल्ने हुदैन । "प्रभावकारी अनुसन्धान र अभियोजन, सुदृढ फौजदारी न्याय प्रशासन" भन्ने नारा सहित अनुसन्धानकर्ता प्रहरी र अभियोजनकर्ता सरकारी वकीलले कार्य गरी रहेको सन्दर्भमा यस प्रकृतिका कार्यहरुले फौजदारी न्याय प्रशासनको अभिष्ट पूरा हुन नसक्ने हुँदा निरन्तर र प्रभावकारी अनुसन्धानतर्फ कार्य गर्न प्रहरी प्रधान कार्यालय मार्फत मातहतका अनुसन्धान इकाईहरुलाई निर्देशन दिने । साथै, अपराधको प्रतिवेदन प्राप्त भई सकेपछि सरकारी वकीलले गर्नु पर्ने कार्यहरुको सम्बन्धमा अभिलेख व्यवस्थित बनाई सोही अनुसार समयमा अनुसन्धान भए नभएको विषयमा अनुगमन गरी समयमा कार्य सम्पादन गर्न मातहतका सरकारी वकील कार्यालयहरुलाई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले निर्देशन दिने ।

३. **प्रस्ताव र निर्णय नं. तिन :**

सरकारी वकीलको निर्णय बमोजिम अनुसूची बाहिरका सरकारवादी मुद्दा अभियोजन हुने अवस्थामा सरकारी वकीलले निर्णय गरे भन्दा बढी व्यक्तिलाई प्रतिवादी कायम गरी अभियोजन गरेको भन्ने विषयमा छलफल भयो । सरकारी वकीलबाट मुद्दा चलाउने निर्णय गरे भन्दा अधिक व्यक्तिलाई अभियोगदावी लिइएको र सरकारी वकीलले गरेको निर्णय भन्दा अन्यथा गरी सजायको मागदावी लिई अभियोजन गरेको देखिन आयो । यस किसिमका मुद्दाहरुको प्रतिरक्षा तथा सफलतामा समेत असर परेको देखियो । संविधान बमोजिम महान्यायाधिवक्ताबाट प्रत्यायोजित अधिकार अन्तर्गत सरकारी वकीलबाट अभियोजन गर्ने अधिकार प्रयोग गरी मुद्दा चलाउने निर्णय गर्दा जुन कानूनको उल्लेख भएको छ र जे जुन व्यक्तिहरुलाई प्रतिवादी कायम गरी मुद्दा चलाउने निर्णय भएको छ सोको सीमाभित्र रहेर अभियोग पत्र पेश गर्नु पर्ने सम्बन्धित अधिकारीको कार्य जिम्मेवारी रहेकोमा सो अनुसार नगरेको कारणले मुद्दाको प्रतिरक्षा र सो मुद्दाको परिणाममा समेत असर परेको सम्बन्धमा अभियोग पत्र पेश गर्ने सम्बन्धित अधिकारी नै जिम्मेवार हुने हुँदा प्रस्तुत मुद्दामा सरकारी वकीलको निर्णय भन्दा बाहिर गई अभियोग पत्र पेश गर्ने अधिकारीलाई आवश्यक कारवाही गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा लेखी पठाउने ।

४. **प्रस्ताव र निर्णय नं. चार :**

सरकारवादी फौजदारी मुद्दामा प्रहरी प्रतिवेदक र सरकारी पक्षका साक्षीहरुको बकपत्र हुन नसक्दा मुद्दाको सफलता प्रभावित भएको छ । सो विषयका सम्बन्धमा छलफल हुँदा वादी पक्षका साक्षी उपस्थित गराउनु पर्ने मुख्य जिम्मेवारी अनुसन्धानकर्ता प्रहरीको हो । यस प्रकृतिका मुद्दामा स्वयं प्रहरी प्रतिवेदक समेत बकपत्रका लागि उपस्थित हुन नआएको अवस्था देखिन्छ । यसबाट मुद्दाको परिणाममा असर पर्ने हुँदा सो तर्फ अनुसन्धानकर्ता प्रहरी र अभियोजनकर्ता सरकारी वकील सजग रहनु पर्ने हुन्छ । कुनै चिज वस्तु बरामद गरी पेश गर्ने प्रतिवेदक तथा घटना विवरण कागजका मानिसहरु उपस्थित नभएकोमा प्रतिवादीले सफाई पाई नेपाल सरकारको अभियोजन सफल हुन सकेको अवस्था छैन । नबुझी नहुने साक्षी अदालतले तोकेको दिन उपस्थित नभएमा समाह्वान तथा पक्राउ पूर्जी जारी हुने, अदालतले दुई हजार रुपैंयासम्म जरिवाना गर्ने साथै पक्राउ परेका बखत सजाय कार्यान्वयन गर्ने गरी पैतालिस दिनसम्म कैद हुने समेतको व्यवस्था प्रचलित मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा ११२ मा रहेको छ । साक्षी परीक्षणको प्रक्रिया शुरु नभए पनि तत्काल उपस्थित नगराएमा पछि उपस्थित गराउन नसकिने कारण देखाई त्यस्ता साक्षीहरु तत्कालै उपस्थित गराई बकपत्र गराउन अदालतमा अनुरोध गरेमा अदालतले साक्षीको बकपत्र गराउने प्रमाण परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था सोही कार्याविधिको दफा १०१ मा रहेको छ । तसर्थ, उल्लिखित व्यवस्थाहरुको अधिनमा रही तोकिएको दिन साक्षी उपस्थित गरी गराई प्रमाण परीक्षण गर्ने

गराउने कार्य गर्नु गराउनु हुन प्रहरी प्रधान कार्यालय मार्फत मातहतका प्रहरी कार्यालय र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय मार्फत जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयमा लेखी पठाउने ।

५. **प्रस्ताव र निर्णय नं.पाँच :**

मुद्दाको मिसिलमा रहेका विभिन्न कागजमा फरक फरक वारदात तथा मुद्दाको तथ्य र मिति लेखाएबाट सरकारी मुद्दाको अनुसन्धान लगायतका काम कारवाहीमा असर परेको सम्बन्धमा यस समितिमा छलफल भयो । अपराधको सूचनाको रुपमा रहेको जाहेरी दरखास्तलाई अन्यथा हुने गरी अनुसन्धान भएको देखिँदा मुद्दाको अवस्था र हदम्यादमा समेत असर परी मुद्दा चल्न नसक्ने अवस्था हुन गएको विषयलाई मध्यनजर गरी यस किसिमको अनुसन्धानलाई निरुत्साहित गर्न र अनुसन्धानलाई एकरुपता कायम गर्न सम्बन्धित अनुसन्धान अधिकृतलाई ध्यानाकर्षण गर्न प्रहरी प्रधान कार्यालयमा लेखी पठाउने ।

६. **प्रस्ताव र निर्णय नं. छः**

प्रचलित कानूनले कुनै कसूरको परिभाषा गरी सजाय गरेको अवस्थामा सो कानून बमोजिम नगरी अन्यथा गरेको सम्बन्धमा यस समन्वय समितिमा पेश हुन आएको छ । खातामा रकम छैन भनी जानी जानी चेक खिची हस्तान्तरण गर्ने कार्यलाई बैंङ्किङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को प्रथम संशोधन (२०७३) ले समेत समेटेको देखिन्छ । वारदातको प्रकृतिले ठगी वारदातमा नभई बैंङ्किङ्ग कसूरतर्फ अनुसन्धान गरी कारवाही हुन सक्ने अवस्था देखिएकोमा ठगी मुद्दामा अनुसन्धान भएको र अन्तिम निकासाका लागि पेश हुँदा हदम्याद समेत समाप्त हुने गरी मिशिल पेश भएको देखिन्छ । तसर्थ, अनुसन्धानकर्ता र अभियोजनकर्ता वीच समन्वयको अभावको कारण यसो हुन गएको देखिन्छ । अपराधको सूचना प्राप्त हुँदा सो अपराधको कारवाही सम्बन्धमा अनुसन्धानकर्ता प्रहरी र अभियोजनकर्ता सरकारी वकील वीच आवश्यक समन्वय गरी कार्य भएमा अनुसन्धान र अभियोजन प्रभावकारी हुने हुँदा सो अनुसार गर्न गराउन निर्देशन दिने । साथै, अनुसन्धानकर्ता र अभियोजनकर्ताको उक्त कार्यले प्रस्तुत मुद्दा सरकारवादी भई चल्न नसक्ने अवस्था भएको हुँदा सम्बन्धित प्रहरी कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयलाई सजग गराउन महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र प्रहरी प्रधान कार्यालयमा लेखी पठाउने ।

७. **प्रस्ताव र निर्णय नं. सात :**

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयसँग समन्वय गरी नेपाल प्रहरीको आयोजनामा सम्पन्न अनुसन्धानकर्ता नेपाल प्रहरी र अभियोजनकर्ता सरकारी वकीलहरुको प्रदेशस्तरीय सम्मेलनबाट मुलुकी अपराध (संहिता) समेतका नयाँ कानूनको कार्यान्वयनका लागि प्रतिबद्धता सहित विभिन्न प्रस्तावहरु पारित भएको जानकारी हुन आयो । प्रादेशिक सम्मेलनको आयोजना गरी सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेकोमा नेपाल प्रहरीलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं । ती

सम्मेलनबाट पारित प्रस्तावको कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना सहित आगामी बैठकमा पेश गर्न समन्वय सचिवालयलाई जिम्मेवारी दिने ।

८. **प्रस्ताव र निर्णय नं. आठ :**

मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १९४ को उपदफा (३) मा व्यवस्थ भए बमोजिम यस समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै नियमित गर्नेछ भन्ने व्यवस्था गरेको हुँदा सो कार्यविधिको मस्यौदा तयार गरी अर्को बैठकमा पेश गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमको मस्यौदा समिति गठन गर्ने निर्णय गरियो :

१)	नायब महान्यायाधिवक्ता श्री बद्री प्रसाद गौतम :	संयोजक
२)	सहन्यायाधिवक्ता श्री श्याम कुमार भट्टराई :	सदस्य
३)	प्रहरी उपरीक्षक श्री गणेश रेग्मी:	सदस्य

९. **प्रस्ताव र निर्णय नं. नौ :**

मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४, मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता), ऐन, २०७४ तथा फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४ मिति २०७५ भाद्र १ गते देखि लागू भई सकेको छ । यी कानूनहरुले कारागार प्रशासनको सम्बन्धमा पनि सारभूत व्यवस्था गरेको अवस्था छ । यी कानूनहरु कारागार प्रशासनका अधिकारीहरुसँग पनि सम्बन्धित हुँदा निजहरुलाई प्रशिक्षण मार्फत सुसूचित गराई कारागार प्रशासनमा प्रभावकारिता ल्याउन आवश्यक देखिएको हुँदा उल्लिखित नयाँ कानूनहरुले गरेको कारागार प्रशासनसँग सम्बन्धित व्यवस्थाहरुको बारेमा प्रशिक्षण आयोजना गर्न नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाउने । साथै, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय र कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयले सो प्रशिक्षण कार्यक्रममा सहयोग गर्ने ।

१०. **प्रस्ताव र निर्णय नं. दश :**

मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को अनुसूची १ र २ अन्तर्गतका कसूर सम्वन्धी मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजनसँग संलग्न निकायहरुका बीचमा आवश्यकता अनुसार समन्वय कायम गरी अनुसन्धान तथा अभियोजन सम्बन्धी कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउन दफा १९४ ले यस समितिको व्यवस्था गरेको छ । त्यस्तै, उच्च सरकारी वकील कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय तहमा समेत समन्वय समितिको स्थापना गरी समस्यामूलक विषयमा छलफल गर्ने भन्ने महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको दोस्रो पञ्चवर्षिय रणनीतिक योजनाको

रणनीति रहेको र नयाँ कानूनहरु लागू भई सकेको सन्दर्भमा उच्च सरकारी वकील कार्यालय, विशेष सरकारी वकील कार्यालय तथा जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय तहमा समेत समन्वय समितिको स्थापना गरी अनुसन्धान र अभियोजनलाई सुदृढ र प्रभावकारी बनाउने प्रयोजनार्थ देहाय बमोजिमको समन्वय समितिको गठन गरी कार्यादेश समेत तोक्ने ।

१. **उच्च सरकारी वकील कार्यालय तहमा :**

(क) सहन्यायाधिवक्ता, उच्च सरकारी वकील कार्यालय : संयोजक

(ख) प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा निजले तोकेको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी : सदस्य

(ग) सम्वन्धित संघीय प्रहरी इकाई कार्यालयको प्रमुख वा निजले तोकेको प्रहरी अधिकृत : सदस्य

(घ) सहन्यायाधिवक्ताले तोकेको अधिकृतस्तरको सरकारी वकील, उच्च सरकारी वकील कार्यालय: सदस्य सचिव

कार्यादेश :

(१) अपराध अनुसन्धान, अभियोजन र नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको बहस पैरवी र सरकारी पक्षको प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन उच्च सरकारी वकील कार्यालय र सरोकारवाला अन्य सरकारी निकायहरुसँग समन्वय कायम गर्ने,

(२) फौजदारी न्याय प्रशासनसँग सम्वन्धित नयाँ कानूनी व्यवस्थाको बारेमा सरोकारवाला निकायहरुलाई सूचना तथा जानकारी प्रवाह गर्ने,

(३) जिल्ला तहमा रहेको समन्वय समितिलाई मार्ग निर्देशन गर्ने,

(४) केन्द्रीय तहको समन्वय समितिले दिएको निर्देशन बमोजिमको कार्य गर्ने ।

(५) समितिले नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजन तथा न्याय सम्पादनसँग सम्वन्धित निकायका प्रतिनिधिहरुलाई सो बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्ने ।

(६) समितिले गरेका निर्णयहरुको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गृह मन्त्रालय र प्रहरी प्रधान कार्यालयमा पठाउनु पर्ने ।

(७) सम्बन्धित सरकारी वकील कार्यालयले वार्षिक प्रतिवेदन पठाउँदा समन्वय समितिको काम कारवाही र निर्णयको बारेमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(८) अन्य विषयमा समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(९) समितिको वैठक प्रत्येक दुई महिनामा एक पटक बस्नु पर्नेछ ।

२. विशेष सरकारी वकील कार्यालय तहमा :

(क) सहन्यायाधिवक्ता, विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौं : संयोजक

(ख) सम्पत्ति शुद्धीकरण अनुसन्धान विभागको महानिर्देशक वा निजले तोकेको वरिष्ठ अधिकृत : सदस्य

(ग) नेपाल राष्ट्र बैंक, वित्तीय जानकारी इकाईको प्रमुख : सदस्य

(घ) वैदेशिक रोजगार विभागको महानिर्देशक वा निजले तोकेको बरिष्ठ अधिकृत : सदस्य

(ङ) आन्तरिक राजस्व कार्यालयको महानिर्देशक वा निजले तोकेको बरिष्ठ अधिकृत : सदस्य

(च) अपराध अनुसन्धान व्यूरो (CIB) का प्रमुख वा निजले तोकेको सो व्यूरोका अधिकृत : सदस्य

(छ) संयोजकले तोकेको अधिकृतस्तरको सरकारी वकील, विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौं : सदस्य सचिव

कार्यादेश :

(१) अपराध अनुसन्धान, अभियोजन र नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको बहस पैरवी र सरकारी पक्षको प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन विशेष सरकारी वकील कार्यालय र सरोकारवाला अन्य सरकारी निकायहरुसँग समन्वय कायम गर्ने,

(२) फौजदारी न्याय प्रशासनसँग सम्बन्धित नयाँ कानूनी व्यवस्थाको बारेमा सरोकारवाला निकायलाई सूचना तथा जानकारी प्रवाह गर्ने,

(३) केन्द्रीय तहको समन्वय समितिले दिएको निर्देशन बमोजिमको कार्य गर्ने ।

(४) समितिले विशेष सरकारी वकील कार्यालयको कार्यक्षेत्रमा परेका नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजन तथा न्याय सम्पादनसँग सम्बन्धित निकायका प्रतिनिधिहरुलाई सो बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(५) समितिले गरेका निर्णयहरुको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गृह मन्त्रालय र प्रहरी प्रधान कार्यालयका साथै सरोकारवाला निकायहरुमा पठाउनु पर्नेछ ।

(६) विशेष सरकारी कार्यालयले वार्षिक प्रतिवेदन पठाउदा समन्वय समितिको काम कारवाही र निर्णयको बारेमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(७) अन्य विषयमा समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(८) समितिको वैठक प्रत्येक दुई महिनामा एक पटक बस्नु पर्नेछ ।

३. जिल्ला तहमा :

(क) प्रमुख, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय : संयोजक

(ख) सम्वन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा निजले तोकेको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी : सदस्य

(ग) जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रमुख वा निजले तोकेको सो कार्यालयको अधिकृत : सदस्य

(घ) जिल्लामा रहेका अपराध अनुसन्धान गर्ने निकायका प्रमुख वा निजले तोकेको अधिकृत : सदस्य

(ङ) संयोजकले तोकेको अधिकृतस्तरको सरकारी वकील, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय : सदस्य सचिव

<u>कार्यादेश :</u>

(१) अपराध अनुसन्धान, अभियोजन र नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको बहस पैरवी र सरकारी पक्षको प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय र सरोकारवाला अन्य सरकारी निकायहरुसँग समन्वय कायम गर्ने,

(२) फौजदारी न्याय प्रशासनसँग सम्वन्धित नयाँ कानूनी व्यवस्थाको बारेमा सरोकारवाला निकायलाई सूचना तथा जानकारी प्रवाह गर्ने,

(३) केन्द्रीय तहको समन्वय समितिले दिएको निर्देशन बमोजिमको कार्य गर्ने ।

(४) समितिले नेपाल सरकार वादी हुने मुद्दाको अनुसन्धान र अभियोजन तथा न्याय सम्पादनसँग सम्वन्धित निकायका प्रतिनिधिहरुलाई सो बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्ने ।

(५) समितिले गरेका निर्णयहरुको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गृह मन्त्रालय, प्रहरी प्रधान कार्यालय र सम्बन्धित उच्च सरकारी वकील कार्यालयमा पठाउनु पर्ने ।

(६) सम्बन्धित सरकारी वकील कार्यालयले वार्षिक प्रतिवेदन पठाउदा समन्वय समितिको काम कारवाही र निर्णयको बारेमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(७) अन्य विषयमा समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(८) समितिको वैठक प्रत्येक दुई महिनामा एक पटक बस्नु पर्नेछ ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/२०
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:-३४२

मिति: २०७५/०५/०७

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

विषयः हातहतियारको नामसारी सम्बन्धमा ।

हातहतियार खरखजाना सम्बन्धी व्यवस्थाको लागि हातहतियार खरखजाना ऐन, २०१९ तथा नियमावली, २०२८ कार्यान्वयनमा रहेको व्यहोरा विदितै छ । हाल विभिन्न जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुवाट हातहतियारको नामसारीका सम्बन्धमा निर्देशनका लागि अनुरोध भई आएकोमा प्रचलित ऐन तथा नियमावलीमा व्यवस्था भएका तपशिलका प्रावधानको अधीनमा रही कार्य गर्नु गराउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

<u>हातहतियार तथा खरखजाना नियमावली, २०२८(नवौं संशोधन नियमावली, २०७१) मा भएका व्यवस्थाहरु:</u>

<u>नियम १७ हातहतियारको नामसारी:</u> (१) कुनै इजाजत प्राप्त (लाइसेन्स) प्राप्त व्यक्तिले आफ्नो कुनै हातहतियार अरु कसैलाई बिक्री गरी वा अरु कुनै तरिकाले हक छाडी दिन चाहेमा त्यस्तो हक छाडी दिने र लिने दुवै थरिले क्रमशः अनुसूची १३ र १४ मा तोकिएको ढाँचामा प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्छ । त्यस्ता हक पाउने व्यक्तिलाई खरिद गर्ने इजाजतपत्र (लाईसेन्स) भइराखेको भए वा त्यस्तो व्यक्तिको सम्बन्धमा जाँचबुझ गर्दा इजाजतपत्र (लाईसेन्स) दिन हुने ठहरिएमा एक हजार रुपैयाँ नामसारी दस्तुर लिई प्रमुख जिल्ला अधिकारीले बिक्री गर्ने वा हक छाड्न स्वीकृति दिनेछ ।

तर कुटनैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिले भने परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत गृह मन्त्रालयको स्वीकृति लिई मात्र बिक्री गरी वा हक छाडी दिन सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै इजाजतपत्र (लाइसेन्स) प्राप्त व्यक्ति मरी निजको हातहतियारको नामसारी गराउन निजको सबभन्दा नजिकको उमेर पुगेका हकवालाले प्रमुख जिल्ला अधिकारी समक्ष निवेदन दिएमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले दिन नहुने ठहराइएमा बाहेक एकहजार रुपैयाँ नामसारी दस्तुर लिई त्यस्तो हकवालाको नाममा यस नियमावली बमोजिम नामसारी गरी दिनु पर्छ ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।

(३) हातहतियारको इजाजत प्राप्त व्यक्तिले नियम ३ को उपनियम (१) मा उल्लेखित हातहतियार बाहेक अरु हातहियार कसैलाई बेचविखन वा नामसारी गर्न पाउने छैन ।

(४) हातहियारको इजाजत प्राप्त व्यक्तिले उपनियम ३ बमोजिम मनाही नगरिएका हातहतियारहरु पनि इजाजतपत्र पाएको मितिले पाँच वर्ष भुक्तान नभएसम्म बेचविखन वा नामसारी गर्न पाउने छैन ।

(५) उपनियम (२) बमोजिम निवेदन दिँदा इजाजतपत्र प्राप्त व्यक्तिको मृत्यु भएको मितिले ६ महिनाभित्र सम्बन्धित हकवालाले वा वारिस मार्फत निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(५क) उपनियम (५) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यो नियम प्रारम्भ हुँदाका बखत (नवौं संशोधन, २०७१/०९/१४) कुनै हातहतियार खरखजानाको नामसारी गराउन छुट भएको भए यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले ६ महिनाभित्र मनासिव कारण देखाई निवेदन दिएमा प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि दुई हजार रुपैंया नामसारी दस्तूर लिई नामसारी गरिनेछ ।

(५ख) उपनियम (५क) मा तोकिएको म्याद भित्र पनि कसैले इजाजतपत्र नवीकरण नगराएमा वा हातहतियार खरखजानाको नामसारी नगरेमा त्यस्तो इजाजतपत्र स्वतः खारेज हुनेछ र सम्बन्धित हातहतियार खरखजाना जफत हुनेछ ।

(६) इजाजत प्राप्त व्यक्तिले नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई आफूसँग भएको जुनसुकै किसिमको हातहतियार पनि विदेशी नागरिकलाई बेचविखन गर्न यो नियमले बाधा पु-याएको मानिने छैन ।

2075/05/06

(मान बहादुर बुढा)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्याः- शा.सु. ०७५/०७६/१
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ५९०

मितिः २०७५/०४/२६

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै (७७)।

विषयः- सुरक्षा सर्तकता अपनाउने सम्बन्धमा ।

आ- आफ्नो जिल्लाभित्र विप्लव समूहका गतिविधिहरुबाट सार्वजनिक सुरक्षामा पर्न सक्ने अवाञ्छित प्रभावलाई समयमा नै आंकलन गरी भरपर्दो र त्रुटिरहित सुरक्षा व्यवस्थापन गर्न जिल्ला सुरक्षा समितिको वैठक बसी देहाय अनुसार गर्न गराउन अनुरोध छ ।

१. सुरक्षा संवेदनशील क्षेत्रहरुको (महत्वपूर्ण व्यक्तिहरु,कार्यालयहरु ,प्रतिष्ठान ,जनप्रतिनिधिहरु , विमानस्थल, दुरसञ्चार,विद्युत ,विद्यालय, अस्पताल,राजमार्ग,पुलका संरचनाहरु लगायत) पहिचान गरी जोखिमको आधारमा सुरक्षा परिचालन तथा निगरानी केन्द्रित गर्ने ।
२. सुरक्षा संवेदनशील सूचना तथा जानकारीहरु संकलनमा तिव्रता दिई समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउने ।
३. राजमार्ग, सीमानाकाहरु, जनसम्पर्क र मानिसहरुको बढी उपस्थिति हुने स्थानहरुमा आकस्मिक तथा नियमित सुरक्षा जाँचलाई बढाउने ।
४. स्थानीय तथा प्रादेशिक सरकारका पदाधिकारीहरु तथा अन्य सार्वजनिक जिम्मेवारीमा रहेका विशिष्ट व्यक्तिहरुको सार्वजनिक एवम निजी कार्यक्रमहरु र आवागमनको नियमित जानकारी लिने, सुरक्षा सर्तकर्ता अपनाउन जानकारी गराउने तथा आवश्यकता अनुसार सुरक्षा उपलब्ध गराउने ।
५. सार्वजनिक तथा निजी प्रतिष्ठानहरु, उद्योग कलकारखाना, व्यवसायिक क्षेत्रमा सुरक्षा व्यवस्था भरपर्दो बनाउन यस्ता संरचनाहरुमा खटिने निजी एवम कार्यालय सुरक्षामा खटिने कर्मचारीहरु र व्यवस्थापनलाई सुरक्षा निकायसँग नियमित समन्वय गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
६. दैनिक अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको नियमित आपूर्ती सुनिश्चित गर्न आवश्यक समन्वय गरी सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ।

प्रेम कुमार राई
सचिव

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.:०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल:control@moha.gov.np

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:- ५५०

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल।

च.नं.:-

(७) गैर कानुनी गतिविधीमा संलग्न शंकास्पद व्यक्तिहरुको नियमितनिगरानी गर्ने र यस प्रकारका कृयाकलाप गरे गराएमा तत्काल नियन्त्रणमा लिई कानुन अनुसार आवश्यक कारवाही गर्ने ।

(८) जिल्ला भित्र भरपर्दो र त्रुटिरहित सुरक्षा व्यवस्था बनाउन जिल्ला सुरक्षा समितिको नियमित बैठक गरी आवश्यक सुरक्षा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने तथा सुरक्षा संवेदनशील घटनाहरु हुनु पूर्व र भईसकेपछि तत्काल गृह मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने व्यवस्था समेत मिलाउने ।

प्रेम कुमार राई
सचिव

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.: ०१-४२११२०८
०१-४२११२१३
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल: control@moha.gov.np

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:- ११६

मिति:२०७५/०४/१८

विषय: निर्णय कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री नेपाली सेना, जंगी अड्डा, भद्रकाली ।
श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल ।
श्री सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, हलचोक ।
श्री राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, बरफबाग ।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै ।

गृह प्रशासन सुधार कार्ययोजना, २०७४ को बुँदा नं. ४० मा "साना हातहतियारको अवैध ओसारपसार र प्रयोग नियन्त्रण गर्न विशेष कार्यदल बनाई परिचालन गर्ने भनी उल्लेख गरिएको छ। समाजमा घटित अधिकांश आपराधिक घटनाहरुमा साना हतियारको प्रयोग भएको पाइने तथा साना हातहतियारहरुको ओसारपसार सहज हुनु, खुल्ला सिमाना हुनु र मूल्य समेत उल्लेख्य बढी नहुनु जस्ता कारणहरुले गर्दा यसको कारोबार अझ बढ्न सक्ने र त्यसबाट समाजमा दिगो शान्ति स्थापना गर्ने कार्य चुनौतीपूर्ण हुने भएकाले समयमा नै यस सम्बन्धी उपयुक्त रणनीति अख्तियार गरी नियन्त्रण गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

राजनैतिक आवरणमा क्रियाशील संविधान विरोधी समूह तथा अन्य उग्र जातीय, धार्मिक वा साम्प्रदायिक, भूमिगत तथा अर्धभूमिगत समूहहरुले समेत साना हातहतियारको अवैध ओसारपसार गर्न सक्ने अवस्था हाल विद्यमान रहेको छ । यसकारण अपराध नियन्त्रणलाई प्रभावकारी बनाई शान्ति सुरक्षा व्यवस्थालाई अक्षुण्ण रुपमा कायम राख्न साना हातहतियारको अवैध ओसारपसार र प्रयोगलाई कुनै पनि सर्तमा प्रभावकारी रुपमा नियन्त्रण गर्नु पर्ने देखिएको छ । यस सम्बन्धी विद्यमान कानुनी व्यवस्था हेर्दा हातहियार तथा खरखजाना ऐन, २०१९, हातहतियार खरखजना नियमावली, २०२८, हातहतियार खरखजना एवं विस्फोटक पदार्थ व्यवस्थापन निर्देशिका, २०६९ कायम रहेका छन ।

देशैभरी हाल साना हातहतियारको अवस्था के कस्तो रहेको छ, इजाजत प्राप्त हातहतियारहरु कहाँ कहाँ रहेका छन, तिनको प्रयोग के कस्तो अवस्थामा रहेको छ लगायतका विषयहरुमा सधैं अद्यावधिक जानकारी हुनु अपरिहार्य छ । हातहतियार तथा खरखजना नियन्त्रण ऐन, २०१९ तथा नियमावली, २०२८ समेतले स्थानीय प्रशासनलाई सो जिम्मेवारी प्रदान गरेको हुँदा हातहतियारको अवैध ओसारपसार र प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्ने कार्य प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न जिल्ला तह,

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.: ०१-४२११२०८
०१-४२११११८
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल: control@moha.gov.np

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/१
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:-

प्रदेश तह र केन्द्रीय तहमा देहाय अनुसार विशेष कार्यदल (Special Taskforce) गठन गरी कार्यजिम्मेवारी समेत तोक्ने मा. गृहमन्त्रीस्तर बाट मिति २०७५/०४/०८ मा निर्णय भएकोले निर्णयानुसार कार्यान्वियन गर्न गराउनु हुन अनुरोध छ ।

क) जिल्ला स्तरमा हातहतियार तथा खरखजना प्रयोग, नियमन र नियन्त्रण गर्न देहाय अनुसारको विशेष कार्यदल (Special Task Force) रहनेछ ।

१.	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	- संयोजक
२.	सह-सेनानी, नेपाली सेना	- सदस्य
३.	प्रहरी निरीक्षक, नेपाल प्रहरी	- सदस्य
४.	सशस्त्र प्रहरी निरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	- सदस्य
५.	अनुसन्धान अधिकृत, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	- सदस्य
६.	प्रशासकीय अधिकृत/प्र.जि.अ. ले तोकेको जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी	- सदस्य सचिव

<u>जिल्लास्तरिय विशेष कार्यदलको कार्य जिम्मेवारी:</u>

१. जिल्लामा इजाजत प्राप्त हातहतियारको विवरण स्थानीय तह समेतको समन्वयमा अद्यावधिक गरी राख्ने,
२. साना हातहतियारहरुको आयात वा ओसारपसार र अवैध प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्न आवश्यक योजना तथा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वियन गर्ने गराउने,
३. साना हातहतियारहरु अवैधरुपमा प्रवेश हुन सक्ने सीमा नाकाहरु, बजार क्षेत्र, शंकास्पद व्यक्ति, समूहहरुको नियमित निगरानी राख्ने, अनुगमन गर्ने, कानुन अनुसार खानतलासी लिने, प्रकृया पुर्याई जफत गर्ने तथा नियमानुसार कारवाहीको लागि पेश गर्ने,
४. अवैध ओसारपसार नियन्त्रण र रोकथाम प्रयोजनार्थ सीमावर्ती क्षेत्रका समकक्षीसंग नियमित समन्वय एवं बैठक गर्ने,
५. हातहतियार सम्बन्धी प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिकाको सामयिक सुधारको लागि पृष्ठपोषण दिने,
६. कार्यदलबाट हातहतियार खरखजना सम्बन्धी सम्पादित कामहरु तथा आफ्नो ईलाका भित्रको अद्यावधिक विवरण सहितको प्रतिवेदन प्रत्येक ३/३ महिनामा जिल्ला सुरक्षा समिति समक्ष पेश गर्ने।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.: ०१-४२११२०८
०१-४२११२१८
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२४३
इमेल: control@mona.gov.np

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:-

ख) प्रदेश स्तरमा हातहतियार तथा खरखजना प्रयोग, नियमन/ नियन्त्रण गर्ने देहाय अनुसारको विशेषकार्यदल (Special Task Force) रहनेछ ।

१. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सहसचिव - संयोजक
२. सम्बन्धित जिल्ला रहेको प्रदेशको स.प्र.जि.अ. - सदस्य
३. प्रमुख सेनानी, नेपाली सेना (प्रदेश/क्षेत्रीय स्तरको कार्यालय) -सदस्य
४. प्रहरी उपरीक्षक, नेपाल प्रहरी (प्रदेश/क्षेत्रीय स्तरको कार्यालय) -सदस्य
५. सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल (प्रदेश/क्षेत्रीय स्तरको कार्यालय) -सदस्य
६. उप-अनुसन्धान निर्देशक, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग(प्रदेश/क्षेत्रीय स्तरको कार्यालय) -सदस्य
७. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका उपसचिव - सदस्य सचिव

प्रदेशस्तरिय विशेष कार्यदलको कार्यजिम्मेवारी:

१. प्रदेशमा इजाजत प्राप्त हातहतियारको विवरण अद्यावधिक गरी अभिलेख राख्ने,
२. साना हातहतियारहरुको आयात वा ओसारपसार र अवैध प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्न प्रदेशस्तरीय योजना तथा कार्यक्रम तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
३. साना हातहतियारहरु, अवैध रुपमा प्रवेश हुन सक्ने प्रदेश भित्रका सीमा नाकाहरु, बजार क्षेत्र, संकास्पद व्यक्ति, समूहहरुको नियमित निगरानी वा अनुगमन गर्ने गराउने,
४. जिल्ला स्तरको कार्यदलहरुसँग अन्तर जिल्ला समन्वय गरी आवश्यक निर्देशन गर्ने तथा प्रदेशस्तरीय कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने, हातहतियार खरखजना सम्बन्धी ऐन, नियमावली र निर्देशिकाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको सुपरिवेक्षण, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने,
५. प्रत्येक ३/३ महिनामा हातहतियार सम्बन्धी सम्पादित कामको प्रतिवेदन गर्ने ।

ग) केन्द्रीयस्तरमा हातहतियार तथा खरखजना प्रयोग, नियमन र नियन्त्रण गर्ने देहाय अनुसारको विशेष कार्यदल (Special Task Force) रहनेछ ।

१. सहसचिव, सुरक्षा समन्वय महाशाखा, गृह मन्त्रालय - संयोजक
२. महा सेनानी, नेपाली सेना, जंगी अड्डा - सदस्य
३. प्रहरी नायब महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी - सदस्य
४. सशस्त्र प्रहरी नायब महानिरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल - सदस्य
५. अनुसन्धान निर्देशक, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग - सदस्य
६. उपसचिव, शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा - सदस्य सचिव

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

फोन नं.: ०१-४२११२०८
०१-४२११२१४
फ्याक्स: ०१-४२११२८६
०१-४२११२५७
इमेल: control@moha.gov.np

पत्र संख्या: शा.सु. ०७५/०७६/९
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:-

सिंहदरबार,
काठमाडौँ, नेपाल ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

केन्द्रिय विशेष कार्यदलको कार्य जिम्मेवारीः

१. मुलुकभर ईजाजत प्राप्त हातहतियारको विवरण अद्यावधिक गरी राख्ने,
२. साना हातहतियारहरुको आयात वा ओसारपसार र अवैध प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्न केन्द्रिय योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
३. प्रदेश तथा जिल्लास्तरमा समन्वय र निर्देशन गर्ने,
४. मुलुकभर साना हातहतियारहरु अवैध रुपमा प्रवेश हुन सक्ने सीमा नाकाहरु, बजार क्षेत्र, संकास्पद व्यक्ति, समूहहरुको गतिविधिहरुमा नियमित निगरानी अनुगमन गर्ने गराउने, केन्द्रस्तरबाट मुलुकको कुनै क्षेत्रमा यस सम्बन्धी कारवाही गर्नु परेमा विशेष कार्यसमूह गठन गरी परिचालन गर्ने,
५. हातहतियार सम्वन्धी प्रचलित ऐन, नियम र निर्देशिकाको सामयिक सुधार सम्वन्धी कार्य गर्ने ।
६. प्रत्येक ३/३ महिनामा हातहतियार सम्वन्धी केन्द्रिय प्रतिवेदन र कार्यदलबाट सम्पादित कार्यहरु केन्द्रिय सुरक्षा समिति समक्ष पेश गर्ने ।

उपरोक्त अनुसारका संरचनात्मक व्यवस्थाका अतिरिक्त जिल्ला भित्र जिल्ला सुरक्षा समिति, प्रदेशमा प्रदेशिक सुरक्षा समिति र केन्द्रमा केन्द्रीय सुरक्षा समितिले कुनै विशेष कार्यक्षेत्र, अवधि र काम तोकी साना हातहतियार नियन्त्रण गर्न कार्यसमूह वा यसै प्रकृतिको कार्यसंरचना निर्माण गरी कार्य जिम्मेवारी तोक्न सक्नेछ ।

(रामकृष्ण सुवेदी)
सहसचिव/प्रवक्ता

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

गोप्य

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्याः- शा.सु. ०७४/०७५

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:- १४०७

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः २०७५/०२/०४

विषयः निर्देशन ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै (७७) ।

गृह मन्त्रालयले जारी गरेको गृह प्रशासन सुधार कार्ययोजना २०७४ एवं ३७ बुँदे निर्देशन तथा समय समयमा गृह मन्त्रालयबाट भएका परिपत्र अनुसारका कार्यहरु कार्यान्वयन भएकै होलान्। सो का अतिरिक्त माननीय गृहमन्त्रीज्यूबाट भएका देहाय अनुसारका निर्देशनहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरी सो को प्रगति सप्ताहिक रुपमा यस मन्त्रालयमा पठाउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

१. गुण्डागर्दी, तस्करी, कमिशनखोरी तथा यसै प्रकृतिका अन्य आपराधिक गतिविधिमा संलग्न भई आम सर्वसाधारणमा त्रासको वातावरण सिर्जना गर्ने, बल प्रयोग वा अन्य अवाञ्छित प्रभाव र दवाब उत्पन्न गरी शान्ति सुरक्षामा समेत खलल पु-याउने व्यक्ति, समूहहरुको पहिचान गरी क्षेत्रगत (व्यवसायिक, भौगोलिक) रुपमा कालो सूची **(Black List)** तयार गर्ने तथा त्यस्ता व्यक्ति/समूहको गैरकानूनी गतिविधिहरुलाई पूर्णतया निस्तेज गर्न ३ (तीन) महिनाको अल्पकालीन कार्ययोजना वनाई कानूनी कारवाही गर्ने र यसै अनुरुप गर्न आफ्नो मातहत इलाका, कार्यक्षेत्रमा समेत निर्देशन गर्ने ।
२. कानून विपरीतका कार्यमा संलग्न जो कोहीलाई पनि तत्काल नियन्त्रणमा लिई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्ने, कानून कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता अभिवृद्दि गर्दै दण्डहिनताको अन्त्य गरी नागरिकमा सुरक्षा निकाय प्रतिको भरोसा र सुरक्षा प्रत्याभूतिको अवस्था सुदृढ गर्ने ।
३. राजनैतिक, सामाजिक-सांस्कृतिक वा धार्मिक आवरणमा हुने अतिवाद, अपराधीको संरक्षण गर्ने प्रवृत्तिलाई दुरुत्साहन गर्दै यस प्रकृतिका अपराधहरुको नियन्त्रणमा सक्रियता साथ अगाडी आउने (**Proactive Policing**),प्रमाणमा आधारित अनुसन्धान (**Evidence and Research Based Investigation**) गरी घटना घट्नु पूर्व नै सम्भावित जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्ने ।
४. प्राकृतिक स्रोत साधनको अनधिकृत र अनुचित दोहन भए नभएको बरोबर निगरानी राखी अविलम्ब नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्य गर्ने ।
५. नेपाल सरकारको जुनसुकै सार्वजनिक कोषको स्रोत प्रयोग गरी गरिएका खर्चको दुरुपयोग, नोक्सानी वा भ्रष्टाचार भए नभएको सूचना संकलन गरी यसमा संलग्न संदिग्ध व्यक्तिहरुको गोप्य विवरण तयार गरी थप अनुसन्धान र कारवाहीका लागि सम्बद्ध निकायसंग समन्वय गर्ने, भ्रष्टाचारजन्य कसुरसँग सम्बन्धित उजुरी, गुनासो तथा मुद्दाहरुको छुट्टै विवरण तयार गरी सो सम्वन्धमा भए गरेका छानविन तथा प्रतिवेदनको एकिकृत विवरण मन्त्रालयमा मासिकरुपमा समेत अनिवार्य रुपमा पठाउने।
६. आफ्नो ईलाका-क्षेत्रमा सडक पहुँच, वस्तु तथा सेवाको उपलब्धता, ढुवानी लागत, व्यवस्थापकीय खर्चहरु र प्रतिस्पर्धाका आधारमा वस्तु तथा सेवाको तुलनात्मक मूल्यसूची तयार गर्ने गराउने, सान्दर्भिक मूल्य (**Rational Price**) भन्दा बढी मूल्य निर्धारण भई बजारलाई नियन्त्रित गर्ने, स्वच्छ प्रतिस्पर्धालाई अवरोध गर्ने गैरव्यवसायिक कृयाकलापहरु, कालोबजारी, वा कार्टेलिङ्ग नियन्त्रण गर्न विषयगत क्षेत्र अनुसार निकायगत जिम्मेवारी बाँडफाट गरी नियमित रुपमा बजार अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन गर्ने ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७४/०७५

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

र सम्मानमा नोक्सान पुग्ने गरी अभिव्यक्ति दिने, अश्लिलता प्रर्वधन गर्ने जस्ता कार्यहरु नियन्त्रण गरी दोषीलाई कारवाही गर्न जिल्ला प्रहरी कार्यालय र जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा एक/एक जना अधिकृत स्तरको कर्मचारी खटाई डेस्क सन्चालन गर्ने एवम यस प्रकारका कार्यमा संलग्न उपर प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही गरी सो को सार्वजनिकरण गर्ने ।

२. लैङ्गिक हिंसा तथा अन्य प्रकृतिका हिंसाजन्य अपराधको अन्त्य गर्न स्थानीय तहहरुसंगको सहकार्यमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सन्चालन गर्ने गराउने ।

३. सरकारी कार्यालय वा सार्वजनिक जिम्मेवारीमा रहेको राष्ट्र सेवकबाट आयोजित कुनै पनि कार्यक्रमका अवसरमा मदिराको प्रयोग नगर्ने नगराउने ।कार्यालय समयमा मदिरा सेवन गर्ने राष्ट्रसेवकहरुको विवरण तयार गरी आवश्यक कानुनी कारवाही गर्ने ।

४. शान्ति सुरक्षा,अपराध नियन्त्रण, सेवा प्रवाह वा शुशासन कायम गर्ने जिम्मेवारीमा संलग्न सबै तहका राष्ट्रसेवकहरु एवं विशेषतः इकाई प्रमुख, शाखा प्रमुख वा सुरक्षा प्रमुख समेतको कार्यशैली र व्यवहार पीडितमैत्री हुनुपर्ने ।यस्तो जिम्मेवारीमा रहेका राष्ट्रसेवकहरु तथा जिम्मेवार अधिकृतहरुले पालना गर्नुपर्ने सार्वजनिक जीवनका आदर्शहरुः तटस्थता, निस्पक्षता, पारदर्शिता,जवाफदेहिता र निर्भिकता का अतिरिक्त पदीय आचारण पालनाको अनुसरण कार्यसम्पादनमा प्रतिविम्वित भए नभएको निरन्तर निगरानी गर्ने गराउने ।

५. अवाञ्छित प्रभाव पार्ने विचौलियाहरु,तस्करहरु, अपराधीहरु वा संदिग्ध व्यक्तिहरुसंग बरोवर सम्पर्क,उठबस वा निजहरुको साथमा समय विताउने शंकास्पद राष्ट्रसेवकहरु/प्रमुखहरुको विवरण तयार गरी निजहरुको चालचलन तथा नेकिवेदी बुझी तथ्यपूर्ण र वस्तुगत प्रतिवेदन गोप्यरुपमा गृह मन्त्रालयमा पठाउने ।

६. देहायका अवैध कारोवारमा निगरानी बढाउने र प्रचलित कानून अनुरुप कारवाही गर्ने गराउने ।

- लागू पदार्थको कारोवार, जुवातास, अवैध मुद्रा, हुण्डी, संरक्षित वनजन्यवस्तुहरुको अवैध ओसापसार,अनधिकृत वैदेशिक रोजगारी सम्वन्धी कार्यहरु,Networking व्यवसाय आदि ।
- मानव वेचविखन, बालश्रम, बालविवाह, छुवाछुत तथा अन्य भेदभाव, बोक्सी जस्ता सामाजिक दुस्कृतिहरु

७. नियमित अनुगमन गरी र प्रतिवेदन गर्नेः

- सरकारी सम्पति, पुरातात्विक वा सांस्कृतिक महत्वका सम्पदाहरु, सार्वजनिक वा पर्ति जग्गाको उपयोग र संरक्षण सम्वन्धी विषयहरु
- आफ्नो क्षेत्र भित्रका निर्माणाधीन विकास आयोजनाहरु (राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरु, प्राथमिकता प्राप्त राष्ट्रिय आयोजनाहरु, प्रादेशिक वा स्थानीय स्तरका आयोजनाहरु) को निर्माणको अवस्था, निर्माण कार्यमा अनावश्यक ढिलाई भएको भए सो को कारण र त्यसमा भएको कारवाही र सम्वन्धित फर्म, कम्पनी वा व्यवसायीहरुको नाम, ठेगाना, कारोवार वा अन्य सान्दर्भिक विवरण अध्यावधिक तयार गरी आवश्यक कानुनी कारवाहीका लागि निकायगत समन्वय गर्ने र सो को विवरण नियमितरुपमा पठाउने ।
- वेरुजु र फछ्यौटको अवस्था, आर्थिक अनुशासन
- पुराना सवारी साधनहरु/कार्यालय सामानहरु, कागजातहरुको धुल्याउने वा लिलामीको अवस्था,
- कार्यालय परिसर सरसफाई, भवन मर्मत सम्भारको अवस्था, कार्यालय अनुगमन, कर्मचारी नियमितता, समयपालना तथा पोशाकको नियमितता र समग्र आचार संहिताको परिपालना ।

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

शा.सु. ०७४/०७५

पत्र संख्याः-

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

- स्थानीय कृषि उपज र अन्य वस्तु तथा सेवाको मूल्यको नियमित सार्वजनिकीकरण गर्ने गराउने
- उत्पादन लागत र बजारमा पुगेका बस्तु तथा सेवाको **End Price** (उपभोक्ता मूल्य) को भिन्नता एकीन गरी सापेक्षिक/सान्दर्भिक मूल्य सुनिश्चित गर्ने ।
- निश्चित व्यक्ति समूहलाई मात्र प्रवेश/सहभागिता अनुकूल हुने गरी गरिने एकाधिकार पूर्ण बजार व्यवसायहरुको पहिचान गरी अन्त्य गर्न आवश्यक कार्य गर्ने ।
- सीमा नाकाबाट हुने अवैध कारोवारको नियन्त्रण गर्न खटिएका राष्ट्रसेवकहरु माथि समेत निगरानी गरी गराई अवैध धन्धाको पूर्णरुपमा नियन्त्रण गर्ने ।
- अत्यावश्यक बस्तु तथा सेवाको उपलब्धता, गुणस्तर मूल्य र सहजतालाई सुनिश्चित गर्ने र आपूर्ति व्यवस्था पूर्वानुमान योग्य बनाउने ।

७. सेवा प्रवाह तथा शुशासन प्रर्वद्धनः

- अत्यावश्यक सेवाहरुः सडक, सञ्चार, विद्युत, खानेपानी, स्वास्थ्य उपचार, रक्त सञ्चार सेवा, सार्वजनिक यातायात, दमकल, एम्बुलेन्स आदि कहिल्यै सेवा अवरुद्ध नहुने सुनिश्चित गर्न निरन्तर समन्वय गर्ने,सेवा अवरुद्ध गर्ने विरुद्ध तत्काल कडा कारवाही गर्ने ।
- सार्वजनिक वा निजि क्षेत्रबाट प्रदान गरिने सेवाको प्रकृया नक्सांङकन (**Process Mapping**) गरी, कार्यविधिगत सुधारका नविनतम उपागमहरु (**Innovation in Service Delivery**) अबलम्बन गर्ने,अनावश्यक प्रकृया भए सो हटाउन राय सुझाव सहित लेखि पठाउने ।
- सेवाग्राहीको सेवा प्राप्त गर्ने अधिकार सुनिश्चित गर्न सेवाग्राही सम्पर्क अधिकृत (**Service delivery Liaison Officer**) तोक्ने व्यवस्था गर्ने तथा सहयोग कक्षको व्यवस्थापन लाई प्रभावकारी बनाउने
- सबै सेवाग्राहीले प्रयोग गर्न सक्ने गरी जिल्लामा अवस्थित सबै कार्यालयहरुलाई **Free Wi-Fi Zone** बनाउन सुरुवात गर्ने ।
- विचौलियाहरुको कार्यालय परिसरमा प्रवेशलाई पूर्णतया निषेध गर्ने ।
- स्थानीय तह संग समन्वय गरी **Office automation, Networking, e-service, application Base Service** को क्रमशः पूर्वाधारहरु तयार गर्न सेवा क्षेत्र पहिचान गर्ने।
- सेवा प्रवाहमा प्रभाकारीता बढाउन कार्यविधिगत विषयहरु सामाजिक सञ्जाल (**Facebook, Twitter, website**) वा अन्य उपयुक्त माध्यमबाट नियमितरुपमा सम्प्रेषण गर्ने ।
- सूचनाको हक सुशासन कायम गर्ने महत्वपूर्ण औजार भएकोले यसको निकायगत कार्यान्वयनको अवस्था नियमित अनुगमन गर्ने साथै ताँहा कार्यालयबाट सम्प्रेषण गर्नु पर्ने सूचनाहरु नियमित रुपमा सम्प्रेषण हुने व्यवस्था मिलाउने।

८. विविध :

१. Online News Sites, Facebook, Twitter लगायतका सामाजिक सञ्जाल र छापा माध्यमबाट अर्नगल, आधारहीन, भ्रामक सन्देशहरु प्रचार प्रसार गर्ने, जातीय सांस्कृतिक भावना भड्काउने, राष्ट्रिय एकता, अखण्डता, सार्वभौमिकतामा आँच आउने सामाग्री राख्ने, कुनै व्यक्तिको गोपनीयताको हक अतिक्रमण गर्ने, सार्वजनिक प्रतिष्ठा

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७४/०७५

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

- पूर्ववत् निर्देशन, समयसमयमा दिइएका SMS मार्फतका गोप्य निर्देशनको पूर्णत् परिपालना गर्ने र प्रमुख जिल्ला अधिकारी स्वयंले अनुकरणीय कार्यसंस्कृति प्रदर्शन गर्ने र अन्तर्गतका सबैलाई सुशासन प्रवर्द्धन गर्न र आम जनताले परिवर्तनका अनुभूती गर्न सक्ने वातावरण सिर्जना गर्ने गराउने ।

०७४।१।१४

(रामकृष्ण सुवेदी)
सहसचिव/प्रवक्ता

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

पत्र संख्या:- शा.सु. ०७४/०७५ | सिंहदरवार,
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:- | काठमाडौं, नेपाल ।
च.नं.:- ९३०० | मिति: २०७५/०१/२१

विषय: निर्देशन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

सार्वजनिक सवारी साधन संचालन गर्न अनुमति पाएका व्यवसायीहरु तथा साविकका यातायात समितिहरुले सिन्डिकेट अन्त्यको विरोधमा सवारी साधनहरु संचालन नगर्ने, सडक अवरोध र विरोधका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरेकोबाट आम जनसाधारणमा पर्न सक्ने असुविधालाई समेत मध्यनजर गर्दै सो सम्बन्धमा यस पूर्व दिइएका निर्देशनका अतिरिक्त देहाय अनुसारका निर्णयहरु कार्यान्वयनका लागि अनुरोध छ ।

१. सार्वजनिक भाडाका सवारीहरु संचालन गर्ने व्यवसायीहरुलाई सुरक्षाको प्रत्याभूति दिन आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ।
२. सार्वजनिक सवारी संचालनमा अन्तर जिल्ला समन्वय गरी त्रुटिरहित सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ।
३. भाडाका सवारी संचालन अनुमति पाएका साविकका यातायात समितिका सवारी साधन संचालन नगर्ने, अवरोध गर्ने समितिका पदाधिकारीहरुलाई कानून बमोजिम तत्काल नियन्त्रणमा लिई आवश्यक कानूनी कारवाही गर्ने ।
४. सार्वजनिक सवारी संचालन नगर्ने/ नगराउने साविकका यातायात समितिहरु अर्न्तगत रहेका सवारीहरुको विवरण तयार गरी यातायात व्यवस्था विभाग/यातायात कार्यालयहरुमा सडक ईजाजत (Route Permit) रद्द गर्न शिफारिस गरी पठाई सोको जानकारी गृह मन्त्रालयलाई दिने ।
५. ने.क.पा. (विप्लव) समूहबाट हुन सक्ने संम्भावित वन्द, हडताल र सुरक्षा चुनौतीहरुको सम्बन्धमा यस पूर्वका निर्देशनहरुको कार्यान्वयन गर्दै उक्त समूहबाट हुन सक्ने कानून विपरितका कार्यहरु नियन्त्रणका लागि भरपर्दो सुरक्षा व्यवस्था मिलाउनु हुन, घटना हुनुपूर्व नै त्यस प्रकृतिका घटना गराउने संदिग्ध व्यक्तिहरुलाई नियन्त्रणमा लिई कानूनी कारवाही गर्ने, जनप्रतिनिधि तथा अन्य सार्वजनिक जिम्मेवारीमा रहेका पदाधिकारीहरु एवं महत्वपूर्ण स्थलहरु/कार्यालयहरुको त्रुटिरहित सुरक्षा प्रवन्धका लागि अनुरोध छ ।

श्रीमान्, यसै बमोजिम पत्राचार गर्ने मनासिब देखिए निर्णयार्थ पेश गरेको छु।
०७५/०१/२१
राम प्रसाद ज्ञवाली (प्र.अ.)

(राम प्रसाद ज्ञवाली)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

पत्र संख्या:-

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:- १०८५

सिंहदरबार,

काठमाडौं, नेपाल ।

मिति: २०७४/१२/०५

विषय:- निर्देशन ।

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारी,
जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

देशमा संविधान अनुरुप संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भैसकेको हालको अवस्थामा नेपालको आर्थिक विकास, समृद्धि र नेपाली जनताको सुखलाई हासिल गर्न शान्ति र सुव्यवस्था कायम गर्ने कार्य झनै महत्वपूर्ण हुने विषय अवगत नै छ। सरकार गठनसँगै राजनीतिक स्थिरतासहित आम जनताका अपेक्षा र आकांक्षा अनुरुप मुलुकका सामाजिक समस्याको समाधान र अवसरहरुको उपयोग गर्दै विकास र समृद्धिमार्फत् आम जनता खास गरी गरिब र सीमान्तीकृत वर्गको जीवनमा गुणस्तरीय परिवर्तन ल्याउनु आवश्यक भएको छ । यसका लागि नेपालको संविधान अनुरुप नेपाल सरकारले गृह मन्त्रालयलाई आम जनताको जीउधनको सुरक्षा, विधिको शासनको पालना, मानव अधिकारको संरक्षण र खुल्ला बजारको नियमन गर्दै सामाजिक स्थायित्व कायम गर्ने महत्वपूर्ण जिम्मेवारी सुम्पिएको छ । यस सम्बन्धमा शान्ति सुव्यवस्था एवं अमनचयन कायम गर्ने, कानून र व्यवस्था कायम गर्ने र कम्तिमा पनि भएका कानुनहरुको अक्षरश पालन गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउनु आवश्यक हुन्छ । सुरक्षा र विकास एक अर्कामा अन्तरसम्बन्धित भएको हुँदा विकास निर्माणका काममार्फत मुलुकको आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने र जनतामा विकास प्रवाहबाट समाजमा शान्ति र सुव्यवस्था कायम गर्ने कुरा अहिलेको महत्वपूर्ण आवश्यकता हो । नेपाल सरकारको प्रतिनिधिको रुपमा यी सबै कार्यहरुमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुको इमान्दारीपूर्ण प्रयास आवश्यक हुन्छ ।

कतिपय अवस्थामा राजनीतिक आवरणमा सशस्त्र समूहहरुले आपराधिक गतिविधि एवम् जातीय/क्षेत्रीय समूहका गतिविधिले शान्ति सुरक्षामा असर पु-याउन सक्छन्। सुदृढ शान्ति सुरक्षाको अभावमा राजस्व अपचलन गर्ने, अपहरण गरी फिरौती असुली गर्ने, मानव बेचबिखन, अवैध चन्दा असुली, ठेक्का पट्टामा हस्तक्षेप, बालुवा खानी, जग्गा प्लटिङ्ग लगायत क्षेत्रमा गुण्डा तथा डनहरुको हस्तक्षेपले शान्ति सुरक्षामा गम्भीर असर पु-याउने गर्दछ। जिल्लामा शान्ति सुरक्षा कायम गरी जनसमुदायले परिवर्तन एवं राहतको अनुभूति गर्ने गरी सेवा प्रवाह गर्ने कार्यलाई निर्भिकताका साथ इमान्दारीपूर्वक प्राथमिकता दिनुपर्ने हुन्छ । सरकारले परिलक्षित गरेका सुशासन, स्थिरता र समृद्ध नेपाल निर्माणको लक्ष्य प्राप्तिका लागि प्रमुख जिल्ला अधिकारीको भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ ।

उपरोक्त विषयलाई गम्भीरताका साथ लिई मौजुदा ऐन, नियम, कानूनलाई पूर्ण पालना गरी देहायका ३७ बुँदे कार्यहरुलाई प्राथमिकतामा राखी तत्परताका साथ आ-आफ्नो पदीय भूमिका निर्वाह गर्नु हुन विशेष ध्यानाकर्षणका साथ यो निर्देशन दिईएको छ ।

सह सचिव

४

१. सम्माननीय प्रधानमन्त्री, माननीय गृहमन्त्री तथा सरकारले पारित गरेका निर्णय एवम् निर्देशनहरु कार्यान्वयनको लागि स्थानीय स्तरमा सक्रियताका साथ समन्वय, सहकार्य गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

२. प्रमुख जिल्ला अधिकारी जिल्लामा नेपाल सरकारको प्रतिनिधिको रुपमा काम गर्ने भएकोले प्रचलित ऐन, नियम र निर्देशिका प्रदत्त अधिकार प्रयोग गरी पूर्ण सक्रियताका साथ कार्यसम्पादन गर्ने ।

३. विधिको शासन स्थापित गर्न र मुलुकमा दण्डहीनताको अन्त्य गर्न प्रमुख जिल्ला अधिकारी वार्ताकार र सम्झौताकारको रुपमा होइन एउटा कुशल प्रशासकको रुपमा सर्वसाधारणले चिन्ने गरी हैसियत कायम गर्ने। आफ्नो कार्य क्षेत्रमा घट्ने कुनै पनि घटनाको निरुपण, पीडितलाई न्याय र दोषीलाई कानूनको दायरामा ल्याउने गरी कार्य सम्पादन गर्ने।

४. डर, त्रासको वातावरण सिर्जना गर्ने, धम्क्याउने, अपहरण गरी फिरौती असुल गर्ने जस्ता गम्भीर प्रकृतिका अपराधलाई पूर्ण नियन्त्रण गरी रेकर्ड समेत राख्ने र हरेक महिना सो त्यस्तो रेकर्डको तुलनात्मक विश्लेषण गरी मन्त्रालयमा पठाउने। यस्ता अपराधीहरु माथि निगरानी राखी कानून बमोजिम कारवाही गर्ने गराउने ।

५. अधिकांश अपराधहरुमा साना हातहतियार प्रयोग हुने गरेकोले शान्ति सुरक्षा, अमनचयन कायम गर्ने कार्यमा ठूलो चुनौती सिर्जना गरेको छ। साना हतियार नियन्त्रण कार्य योजना अनुसार हतियारको ओसार पसार, भण्डारण, बिक्री वितरण र प्रयोगलाई नियन्त्रण गर्न विशेष अभियानको रुपमा कार्यक्रम बनाई अवैध हतियार रहित जिल्ला बनाउने।

६. सशस्त्र समूहका आपराधिक गतिविधिलाई नजिकबाट निगरानी गर्ने, ठोस सूचनाका आधारमा सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने, कानूनी एंव प्रशासनिक कारवाही गरी अराजक गतिविधिलाई निर्मुल गर्ने।

७. सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा गठित सूचना संकलन तथा विश्लेषण एकाईलाई सक्रिय बनाई ठोस र भरपर्दो सूचना संयन्त्र बनाउने र त्यसका आधारमा जिल्ला सुरक्षा समितिले नतिजामूलक कार्य तालिका बनाई शान्ति सुरक्षा कायम गर्नुका साथै र अपराध नियन्त्रण गर्ने।

८. अपराध बहुल क्षेत्र (Crime Prone Area) को पहिचान, घेराउ, खानतलासी, आकस्मिक जाँच, रिर्पोटिङ्ग, सुरक्षा निकायको समन्वयात्मक गस्ती जस्ता सुरक्षा कारबाही तीव्र गर्ने।

९. अपराधीको वर्गीकरण गरी सोही अनुरुप अभिलेखीकरण गराउने र कानूनको दायरामा ल्याउन सुरक्षा निकायलाई निर्देशन गर्ने।

१०. जिल्लाका कुनै पनि रुटमा सिण्डिकेट हुने गरी सवारी साधन चलाउन नदिने, सिन्डिकेट गरी कानून विपरित बन्द चक्काजाम गर्ने कार्य गरेमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्ने। सडकको प्रकृति र सवारीको प्रकार हेरी नियमानुसार अस्थायी रुट अनुमति दिने । अनुमति प्रदान नगरेको रुटमा सवारी साधन सञ्चालन हुन नदिने ।

११. ठेक्का पट्टा, बालुवा खानी, राजमार्गमा अवैध कर (चन्दा) असुली, मानव वेचविखन लगायत तस्करी र सीमा क्षेत्रमा हुने अवैध गतिविधिले राजस्व अपचलन हुन गई आर्थिक अराजकता र शान्ति सुरक्षामा समेत गम्भीर असर पु-याउने हुँदा यस प्रकारका संगठित अपराधलाई कठोरतापूर्वक कानूनी कारवाही गरी गुण्डागर्दी तथा डन प्रवृत्तिलाई निर्मूल पार्ने।

१२. राजनीतिक पार्टी र तिनका भातृ संगठनहरुलाई समदुरीको व्यवहार गर्ने। सरकारको नीति कार्यावन्यनमा प्रतिवद्ध र सेवा प्रवाहमा तटस्थ रही प्रशासनिक मर्यादा कायम राख्ने। कुनैपनि संगठनका अराजक गतिविधिहरुलाई छुट नदिने। कुनै पनि अवस्थामा विरोधका नाममा लाठी, भाला, खुकुरी जस्ता घरेलु हतियार लिएर हिंड्न नदिने र मसाल जुलुस जस्ता अवाञ्छित गतिविधि हुन नदिने र नियन्त्रण गर्ने।

१३. जिल्ला प्रशासन कार्यालयले भ्रष्टाचार नियन्त्रण सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता, शान्ति सुरक्षा व्यवस्थापन र अन्य विषयमा जनताले परिवर्तनको महसुस गर्न सक्ने खालका कार्यक्रम सहितको एक वर्ष ठोस कार्यान्वयन योजना

सहितको कार्ययोजना निर्माण गरी प्रतिफल प्राप्त हुने गरी कार्यान्वयन गर्ने । सामान्यतः आन्दोलन गरेर मात्रै सबै समस्याको समाधान हुँदैने भन्ने अनुभूत गराउने ।

१४. गृह मन्त्रालयको पूर्व स्वीकृति विना शान्ति सुरक्षा सम्वन्धित विषयमा बाहेक कुनै NGO/INGO को निमन्त्रणामा प्र.जि.अ. र अन्य पदाधिकारी देश भित्र वा बाहिर हुने भ्रमण, गोष्ठी, सेमिनारमा सहभागी नहुने।

१५. संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अनुरुप दर्ता भएका संस्थाको कार्यसम्पादनको नियमित प्रगति लिने र आवश्यकता अनुसार निर्देशन दिने । यातायातसँग सम्बन्धित संघ संस्थाहरुको दर्ता नवीकरण यस ऐन बमोजिम नगर्ने ।

१६. नियमित रुपमा बजार अनुगमन गर्ने, कालोबजारी र अनुचित मुनाफाखोरीलाई कानूनको दायरामा ल्याई जनताले अनुभूत गर्ने गरी कार्यसम्पादन गर्ने।

१७. सुशासनको कार्यान्वयनका लागि उच्च नैतिकता एवं सक्षम व्यवस्थापकीय व्यवहार पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण हुन्छ । यसका लागि प्र.जि.अ.ले आफू र अन्तरगतका निकाय तथा पदाधिकारीहरुले आफूलाई तोकेको जिम्मेवारी पूरा गर्न र सो को जवाफदेहिता अनिवार्यरुपले वहन गर्न सम्पूर्ण पदाधिकारीहरुलाई जिम्मेवार बनाउने संयन्त्र निर्माण गर्ने। भ्रष्टाचारविरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति सरकारले अवलम्बन गरेकोले त्यसलाई ध्यानमा राखी प्र.जि.अ. स्वयं देखिने गरी सदाचारी हुने, जिल्लामा हुने अनियमितता र भ्रष्टाचार नियन्त्रणलाई प्राथमिकताका साथ कारवाही गरी सुशासनको अनुभूति हुने गरी सेवा प्रदान गर्ने ।

१८. सीमा नाका तथा बाहिर हुने तस्करी, हुन्डी, राजश्व छली जस्ता क्रियाकलाप बन्द गर्न रणनैतिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने।

१९. वैदेशिक रोजगारीका नाममा हुने ठगी, अनियमितता तथा मानव बेचविखन विरुद्ध शसक्त नियमन र नियन्त्रण गर्ने।

२०. जिल्ला भित्र विशेष सुरक्षा सर्तकता अपनाउनुपर्ने क्षेत्र, पदाधिकारीको सुरक्षामा विशेष ध्यान दिने।

२१. कार्यालयको नागरिक बडापत्र स्पष्ट रुपमा देखिने, बुझिने गरी राख्ने र सोही बमोजिम समयमै कार्य सम्पादन गर्ने/ गराउने।

२२. तीनै तहको सरकार वीच समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने ।

२३. सीमा अपराध नियन्त्रण गर्न समकक्षीसँग नियमित समन्वय कायम गर्ने र सीमा क्षेत्रमा हुनसक्ने गुण्डागर्दी र संगठित अपराध जस्ता अवैध गतिविधि नियन्त्रण गर्ने ।

२४. कार्यालयमा रहेका विवरणहरुको अभिलेख व्यवस्थित गर्ने (Soft Copy मा परिवर्तन गर्ने)। सरकारी मालसामान र सम्पत्तीको सुरक्षा गर्ने साथै सार्वजनिक/सरकारी जग्गाहरुको संरक्षण, अभिलेखिकरण गर्ने गराउने ।

२५. कुनै पनि कार्यक्रमका नाममा राजमार्ग, सदरमुकाम जोड्ने सहायक मार्ग बन्द, चक्काजाम हुन नदिने।

२६. प्रत्येक ४ महिनामा स्थानीय तहको सहयोग लिई एकीकृत र समन्वयात्मक रुपमा कम्तीमा एक पटक घुम्ती सेवाको व्यवस्था मिलाउने।

२७. प्रमुख जिल्ला अधिकारीले कुनै पनि बेला मोबाइलको स्वीच अफ नगर्ने र शीघ्र जवाफ दिने।

२८. कार्यालयवाट सञ्चालित कार्यहरुको साथै जिल्लामा घटेका घटना र प्रभावको सुक्ष्म विश्लेषण सहितको दैनिक जाहेरी गर्ने ।

२९. विपद् व्यवस्थापन पूर्वयोजना निर्माण र राहत पुनर्स्थापनामा तदारुकताका साथ कार्यसम्पादन गर्ने ।

३०. कार्यसम्पादन गर्दा प्रक्रियागत उल्झनमा नअल्झी प्रतिफल देखिने गरी अग्रसर हुने।

सह सचिव

३१. सरकारी सवारी साधनको दुरुपयोगलाई कडाईपूर्वक रोक्ने ।

३२. हालका दिनमा सामाजिक विकृति र विसंगतिका घटनाहरुमा वृद्धि भइरहेका र त्यसबाट ज्यानै समेत जाने गरेको अवस्था छ । यसको न्यूनिकरणका लागि सम्बद्ध निकायहरुसँगको समन्वय र सहकार्यमा योजनाबद्ध अभियान सञ्चालन गर्ने, गराउने। महिला विरुद्धका हिंसाजन्य घटना, बिभिन्न सामाजिक विकृति, कुरीति, छवाछुत तथा जातीय विभेद लगायतका मानवअधिकार विरुद्धका घटनाहरुमा अत्यन्तै संवेदनशील रही तत्काल कानून बमोजिम कारवाही प्रकृया अघि बढाउने ।

३३. जिल्लास्थित विकास निर्माणका कार्यहरु समयमा नै सम्पन्न गराउनेतर्फ सम्बन्धित कार्यालयहरुलाई सक्रिय बनाउने, आवश्यक समन्वय गर्ने, गराउने ।

३४. Help Desk स्थापना गरी सेवाग्राहीलाई सहजीकरण गर्ने र सेवा प्रवाहमा बिचौलियाको उपस्थितिलाई पूर्णतः निषेध गर्ने ।

३५. कर्मचारीलाई समयपालना र नियमितता कार्यान्वयन गराउनका लागि सबै कार्यालयहरुमा अनिवार्य रुपमा डिजिटल हाजिरी राख्ने व्यवस्था गरी त्यसको पालना अनिवार्य रुपमा गर्ने/गराउने । सबै कर्मचारीले आचारसंहिताको अनिवार्य रुपमा पालना गर्ने । फिल्डमा खटिने कर्मचारी आफ्नो फिल्डमा रही गुणस्तरीय कार्यसम्पादन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

३६. सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा, प्राकृतिक स्रोत साधनको संरक्षण गर्ने ।

३७. स्थानीय प्रशासन मार्फत प्रदान गरिने सेवा तथा उपयोगी जानकारीहरु नागरिकलाई सहजरुपमा सेवा उपलब्ध गराउन Mobile Application निर्माण गर्ने ।

माथि उल्लिखित कार्यहरु, अपराध नियन्त्रण, अनुगमन, आर्थिक अनुशासन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण, नेतृत्व क्षमता, सिर्जनशीलता, लैङ्गिक संवेदनशीलता र समन्वय क्षमताको प्रदर्शन गर्नु तपाईंको मूल जिम्मेवारी रहनेछ। साथै सोही आधारमा प्र.जि.अ.को नेतृत्व, वृत्ति विकास र अन्य अवसरको समेत मूल्याङ्कन गरिने हुँदा प्र.जि.अ.हरुबाट इमान्दारिता, निष्ठा र पूर्ण प्रतिबद्धताका साथ कार्यसम्पादन गर्नु हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

०६।१।२१५

(रामकृष्ण सुवेदी)

सह-सचिव/प्रवक्ता

सह सचिव

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

अत्यन्त जरुरी

पत्र संख्याः- शा.सु ०७३/०७४

प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-

च.नं.:-

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

५. निर्वाचन नजिकिंदै गरेको अवस्थामा कर्मचारीहरू जिल्ला छाडी गोष्ठी/सेमिनारमा भाग लिन जाने गरेको बुझिन आएको हुँदा सोमा रोक लगाउने । कुनै कार्यालय वा कर्मचारीहरूबाट यस विषयमा अटेरी भए, गरेमा सोको जानकारी मन्त्रालयलाई गराउने ।

६. स्थानीय तहको निर्वाचन सुरक्षा योजना २०७३/७४, स्थानीय तह निर्वाचन सुरक्षा योजना मार्गदर्शन २०७३/७४, Monitoring Frame-work लगायत गृह मन्त्रालय र क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालयहरुबाट समय समयमा गएका आदेश निर्देशन सम्बन्धी दस्तावेजहरु अद्योपान्त अध्ययन मनन गरी सो अनुरुप आफू र आफू मातहतका निकायहरुले दैनिक तथा आवधिक रूपमा गर्नुपर्ने कार्यहरुको Check List बनाई यथासमयमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

७. गृह मन्त्रालय र क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालयमा निर्वाचन तथा समसामयिक विषयका कार्यप्रगति र घटनाहरुको दैनिक प्रतिवेदन अनिवार्य रूपमा पठाउने ।

८. जिल्लामा रहेका सबै मतदान केन्द्रहरुको निरिक्षण गरी मतदान केन्द्रहरुको दूरी, भौगोलिक अवस्था, सुरक्षाको अवस्था लगायत सो को सम्पूर्ण विवरण भएको प्रोफाईल तयार गर्ने । मतदान केन्द्रहरुमा रहेका कमी कमजोरीहरुलाई निर्वाचन हुनु पूर्व नै समाधान गरी शान्तिपूर्वक र भयरहित वातावरणमा निर्वाचनको सुनिश्चितता मिलाउने ।

९. स्थानीय एफ.एम.हरु सूचनाका प्रभावकारी माध्यम भएकोले यस्ता संचार माध्यमहरुबाट निर्वाचनको सन्दर्भमा भएका गतिविधिहरु प्रचार प्रसार गर्न लगाउने । अन्तरसंवाद, छलफल र राम्रा अभ्यासहरुलाई नागरिकसम्म पुऱ्याउन यस्ता स्थानीय संचार माध्यमहरुको प्रभावकारी प्रयोग गर्ने । निर्वाचन विरोधी कार्यक्रम तथा विज्ञापन प्रकाशित गर्न/गराउन नदिने । सामाजिक संजालबाट प्रवाह हुने गालिगलौज, गलत तथा भ्रामक सूचना, निर्वाचन विरोधी सन्देशहरुलाई निरुत्साहित गर्ने ।

१०. जिल्लामा रहेका दमकल, एम्बुलेन्स, हेवी इक्युपमेन्ट जस्ता अत्यावश्यकीय सामानहरुको यथार्थ विवरण संकलन गर्ने र आवश्यक पर्दा प्रयोग गर्न सक्ने गरी चालु हालतमा राख्न लगाउने ।

११. कारागार, विमानस्थल, जलविद्युत आयोजना लगायतका जिल्लामा रहेका महत्वपूर्ण संरचनाहरु (Vital Installation) को स्थानीय तह निर्वाचन सुरक्षा योजना बमोजिम नेपाली सेनाको जिम्मा लगाई नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बलका जनशक्तिलाई निर्वाचन सुरक्षामा प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

१२. मतदानस्थल सम्म पुग्ने मोटर बाटो, घोडेटो, गोरेटो, बाटो, सडक डिभिजन कार्यालय र जिल्ला समन्वय समितिसँग समन्वय गरी आवश्यक मर्मत गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

१३. निर्वाचनमा संलग्न रहने कर्मचारी, उम्मेदवार, राजनीतिक दलका नेता कार्यकर्ताहरुलाई धम्क्याउने, अपहरण गर्ने, जस्ता घटनाहरु घट्न सक्ने देखिदा कर्मचारी, उम्मेदवार, राजनीतिक दलका नेता कार्याकर्तालाई सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउने । साथै यस्तो कार्यमा संलग्न हुने जो कोहीलाई पक्राउ गरी प्रचलित कानून बमोजिम हदैसम्मको कारवाही गर्ने ।

(बालकृष्ण पन्थी)
सह-सचिव

बोधार्थ

श्री क्षेत्रीय प्रशासन कार्यालय, सबै

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(शान्ति सुरक्षा तथा अपराध नियन्त्रण शाखा)

अत्यन्त जरूरी

पत्र संख्या:- शा.सु ०७३/०७४

प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-

च.नं.:- ११२८

नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय

गोप्य

सिंहदरवार,

काठमाडौं, नेपाल ।

मिति-२०७४/०१/१८

विषय- निर्वाचनका सन्दर्भमा गर्नु पर्ने कामहरु ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,

सबै

मन्त्रालयको मिति २०७३/११/१२ च.नं.८९९ मिति २०७३/११/२० च.नं.३९८ मिति २०७३/११/२१ च.नं. ३९९ मिति २०७३/१२/०१ च.नं.१ र २ लगायत निर्वाचन सुरक्षा योजना सम्बन्धी विभिन्न पत्रहरु प्राप्त भएकै छन् । पूर्व प्रेषित पत्रहरु र स्थानीय तहको निर्वाचन सुरक्षा योजना २०७३/७४ र स्थानीय तह निर्वाचन सुरक्षा योजना मार्गदर्शन २०७३/७४ मा उल्लिखित व्यवस्था अनुरुपको पूर्व तयारी तथा सुरक्षा व्यवस्थापकीय कार्यमा कुनै कमि कमजोरी नहोस भनी गृह मन्त्रालयबाट प्र.जि.अ.को ध्यानाकर्षण स्वरुप लेखिने पत्रको क्रममा पुनः यो पत्र लेखिएको छ । प्रथम चरणको स्थानीय निकायको निर्वाचनमा भोलि २०७४/०१/१९ गते मनोनयन दाखिला गर्ने कार्यक्रमपश्चात निर्वाचन सम्बन्धी प्रचार प्रसारको कार्यक्रममा तीव्रता आउँछ । तसर्थ प्रेषित सुरक्षा योजना तथा समय-समयका निर्देशनहरुको साथै देहायका विषयहरुको कार्यान्वयनमा विशेष ध्यान दिन अनुरोध गरिन्छ ।

<u>तपसिल</u>

१. जिल्लास्थित राजनीतिक दलका जिल्लास्तरीय प्रमुखहरुसँग समन्वय गरी सर्वदलीय, सर्वपक्षीय बैठक नियमित रुपमा राखी निर्वाचनका सम्बन्धमा राजनीतिक दलहरुको सहयोग जुटाउने । निर्वाचन प्रचार प्रसारका कार्यक्रमहरुलाई विभिन्न दलका कार्यक्रमहरुसँग नजुध्ने गरी समय, स्थान र रुट फरक-फरक पारी व्यवस्थित रुपले संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने । निर्वाचनमा संलग्न राजनीतिक दलका कार्यक्रमहरुलाई रोक लगाउने गरी वा प्रचार प्रसारमा अवरोध गर्ने कुनै पनि कार्य हुन नदिने ।

२. अत्यावश्यक वस्तु/सेवा आपूर्ति गर्ने निकायहरूसँग नियमित रूपमा सम्पर्क गरी आवश्यक मौज्दात र वितरणको जानकारी लिई आपूर्ति व्यवस्था सहज बनाउने । Life line को रुपमा रहेका राजमार्ग, सहायक मार्ग वा अन्य कुनै मार्गहरुलाई कुनै पनि वहानामा बन्द गर्ने, अवरोध गर्ने कार्यलाई निषेध गर्ने र निर्वाध आवागमनको व्यवस्था मिलाउने ।

३. निर्वाचनको संवदेनशीलतालाई विचार गरी निर्वाचनलाई शान्तिपूर्ण र भयरहित वातावरणमा सम्पन्न गर्ने प्रयोजनका लागि निर्वाचनको दिन उपलब्ध भएसम्म राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणी वा सोभन्दा माथिका निजामती अधिकृतको नेतृत्त्वमा घुम्ती (मोबाइल) टोली खटाउने व्यवस्था मिलाउने । उक्त अधिकृतलाई आवश्यकता अनुसार स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८ अनुसार अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने।

४. अन्तर्राष्ट्रिय सीमा जोडिएका जिल्लाहरूले सीमावर्ती समकक्षीसँग समन्वय गरी स्थानीय तहको निर्वाचन सुरक्षा योजना २०७३/७४ मा उल्लेख भए अनुसार बोर्डर सिल गर्ने व्यवस्था मिलाउने र यस सम्बन्धमा आवश्यकतानुसार समकक्षीहरुसँग बैठक, समन्वय एवं सम्पर्क गरी अन्तरसीमा (cross Border) बाट हुने निर्वाचन सुरक्षा चुनौतिहरुको निराकरण गर्ने ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

फ्याक्स नं. ०१-४२११९४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
E-mail= nagarikta@moha.gov.np

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्याः- नाराप/०७५/७६
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ३६४

मितिः- २०७५।०९।१२

विषयः नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्यविधि निर्देशिका, २०६३ मा संशोधन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै
श्री ईलाका प्रशासन कार्यालय, सबै ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा साविकमा "साविक जिल्लाबाट नागरिकता प्रमाणपत्र लिई हाल अन्य जिल्लामा बसाई सरी जाने तथा विवाह गरी जाने नेपाली नागरिकले बसाई सराइको तथा विवाहको प्रमाण राखी हाल स्थायी बसोबास भएको जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि माग गरेमा सो कार्यालयले साविक जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट निजको नागरिकता सम्बन्धी प्रामाणिक अभिलेख मगाई सो को आधारमा प्रतिलिपि दिई साविक कार्यालयलाई जनाउ दिनुपर्छ" भन्ने व्यवस्था भएको मा "साविक जिल्लाबाट नागरिकता प्रमाणपत्र लिई हाल अन्य जिल्लामा बसाई सरी जाने तथा विवाह गरी जाने नेपाली नागरिकले बसाई सराइको तथा विवाहको प्रमाण राखी हाल स्थायी बसोबास भएको जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि माग गरेमा सो कार्यालयले साविक जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट निजको नागरिकता सम्बन्धी प्रामाणिक अभिलेख मगाई वा नागरिकता सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (CIMS) अनुरुप गृह मन्त्रालयको केन्द्रीय विद्युतीय भण्डार (सर्भर) मा भएको अभिलेख हेरी सो को आधारमा प्रतिलिपि दिई साविक कार्यालयलाई जनाउ दिनुपर्छ" भनी यस मन्त्रालयको मिति २०७५।०९।०९ को (सचिवस्तर) निर्णयानुसार नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्यवविधि निर्देशिका, २०६३ को दफा ४० को उपदफा ६ मा संशोधन भएकोले संशोधन भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

साथै गृह मन्त्रालयको CIMS मा Entry भई केन्द्रिय सर्भरमा भण्डारण भएको नागरिकताको अभिलेख, सेवाग्राहीले विभिन्न सेवा लिने क्रममा पेश गर्ने नागरिकताको प्रमाणपत्र रुजु गर्न समेत प्रयोग गरी सरल एवं छिटो छरितो सेवा प्रवाह गर्नु गराउनु हुन समेत निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

(गंगाप्रसाद न्यौपाने)
उप-सचिव

D:\Nagarikta Section\all nagarikata\letters of 2075.076.docx

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)

फ्याक्स नं. ०१-४२११९४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
E-mail: nagarikta@moha.gov.np

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

पत्र संख्याः- नाराप/०७६/७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- 385

मितिः २०७६/०९/०९

विषयः <u>निर्देशन सम्बन्धमा</u> ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट मन्त्रालयमा निर्देशन माग गर्ने सम्बन्धमा एकरुपता नहुने र सामान्य विषयमा समेत विद्यमान ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मन्त्रालयबाट समय समयमा भएका निर्देशन/परिपत्र अध्ययन नगरी पत्राचार गर्ने गरेको पाइएकोले मन्त्रालयमा निर्देशन माग गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्न गराउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ ।

१) केही जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुले मन्त्रालयमा राय उपलब्ध गराइ पाउन भनी पत्राचार गर्ने गरेको पाइएकोले मन्त्रालयसँग राय माग नभई निर्देशन माग गर्नु हुन ।

२) कुनै पनि विषयमा निर्देशन माग गर्नु भन्दा अगाडि त्यस विषयसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मन्त्रालयबाट समय समयमा भएका निर्देशन/परिपत्रहरु अध्ययन गरी अस्पष्टता/द्विविधा उत्पन्न भएमा मात्र निर्देशन माग गर्नु हुन ।

३) निर्देशन माग गर्ने विषयवस्तुको संक्षिप्त व्यहोरा, निर्देशन माग गरिएको मुख्य विषय र त्यस सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट भएको पहल/अध्ययन/छानबिन र राय सहित निर्देशन माग गर्नु हुन ।

४) निर्देशन माग गर्दा र मन्त्रालयमा पत्राचार गर्दा उपलब्ध भएसम्म प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट नै हस्ताक्षर गरी पठाउने व्यवस्था मिलाउनु हुन । साथै हस्ताक्षर गर्ने अधिकृतको नामथर र पद अनिवार्य रुपमा उल्लेख गर्नु हुन ।

५) प्रमुख जिल्ला अधिकारीले सामान्य किसिमका समस्याको पनि समाधानको पहल नगरी मन्त्रालयमा पत्राचार गर्ने गरेको पाइएकोले नागरिक/सेवाग्राहीलाई मर्का पर्ने गरेको गुनासो आउन थालेकोले बढी जिम्मेवार र उत्तरदायी भई सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु हुन ।

(नारायण न्यौपाने)
शाखा अधिकृत

फोन नं.: ०१-४२११२६७
०१-४२११२७०
०१-४२११२६३
फ्याक्स: ०१-४२११२४४

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(निजामती कर्मचारी प्रशासन शाखा)

पत्र संख्याः- नि.क.प्र. ०७६/७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ९०८०

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मितिः २०७६।०९।०९

विषय : परिपत्र सम्बन्धमा ।

श्री अध्यागमन विभाग, कालिकास्थान।
श्री कारागार व्यवस्थापन विभाग, कालिकास्थान।
श्री राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभाग, सिंहदरबार।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ विभाग/ कार्यालयको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी, जनमैत्री बनाउने सम्बन्धमा विभिन्न निर्देशन/परिपत्र जारी हुँदै आएको छ।

प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि कार्यालयका अभिलेखहरु चुस्त, दुरुस्त राखी खोजेको बखत तुरुन्तै सेवा प्रवाह गर्न सकिने गरी व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा महाशाखा/शाखा/फाँटमा कार्यरत कर्मचारी जिम्मेवार हुनुपर्नेमा कार्यालयमा अनधिकृत व्यक्ति (बिचौलीया) प्रवेश गरी सरकारी अभिलेख उपर सहज पहुँच भई अभिलेख दुरुपयोग गर्न सक्ने अवस्था देखिएको र यस कार्यले समग्र सार्वजनिक प्रशासनमा गम्भिर असर पर्ने देखिएकोले कार्यकक्षमा अनधिकृत व्यक्तिको प्रवेश तथा अभिलेख उपरको पहुँच पूर्ण रुपमा नियन्त्रण गरी सरकारी अभिलेख सुरक्षित गर्नु गराउनुहुन निर्णयानुसार अनुरोध छ।

नारायण खत्री
शाखा अधिकृत

सादर अवगतार्थः
माननीय मन्त्रिज्यूको निजी सचिवालय, गृह मन्त्रालय।
श्रीमान् सचिवज्यूको निजी सचिवालय, गृह मन्त्रालय।
श्रीमान् महाशाखा प्रमुखज्यू, सबै।

फोन नं.: ०१-४२११२६७
०१-४२११२७०
०१-४२११२६३
फ्याक्स: ०१-४२११२४४

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

निजामती कर्मचारी प्रशासन शाखा

पत्र संख्याः- नि.क.प्र. ०७६/७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ९०६६

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।
मितिः-२०७६/०९/०७

विषयः- निर्देशन सम्बन्धमा।

श्री अध्यागमन विभाग, कालिकास्थान, काठमाण्डौं,
श्री कारागार व्यवस्थापन विभाग, कालिकास्थान, काठमाण्डौं,
श्री राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभाग, सिंहदरवार।
श्री महाशाखा / शाखा सबै, गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै ।

प्रस्तुत विषयमा केहि कर्मचारीले सरुवा/बढुवा भै एक कार्यालयवाट अर्को कार्यालयमा हाजिर भई कार्यरत रहेको अवस्था साथै अवकाश पश्चात समेत पहिले कार्यरत रहेको कार्यालयको परिचयपत्र देखाई दुरुपयोग गर्न सक्ने भएकोले तहाँ विभाग/कार्यालय अन्तर्गतका निकायहरुबाट कर्मचारीहरु सरुवा/बढुवा भई अन्यत्र निकायमा जाँदा कर्मचारी परिचय पत्र बरबुझारथ गरे पछि मात्र रमाना दिने व्यवस्था हुन साथै अवकाश वा राजिनामा दिने कर्मचारीहरुको हकमा कार्यालयको परिचयपत्र लैजान ईच्छुक भएमा परिचयपत्रमा "रद्द" / Cancel भनी छाप लगाएर मात्र सम्बन्धित कर्मचारीलाई बुझाउन हुने व्यवस्थाको लागि आदेशानुसार अनुरोध छ।

नारायण खत्री
शाखा अधिकृत

सादर अवगार्थः
माननिय मन्त्रिज्यूको निजी सचिवालय, गृह मन्त्रालय।
श्रीमान् सचिवज्यू को निजी सचिवालय, गृह मन्त्रालय।

श्री ५ को सरकार
गृह मन्त्रालय
(... शाखा)

पत्र संख्या- ना.उ.१(क) ०५२।५३ च.नं.१७।
प्राप्त पत्र संख्या र मिति-

सिंहदरबार
काठमाडौं, नेपाल
मिति- २०५२।६।२१

विषय: निर्णय कार्यान्वयन गर्ने बारे ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
(सबै) ।

नागरिकता समस्या समाधानका लागि उच्चस्तरीय नागरिकता आयोगले श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गरेको सुझावहरु निम्नानुसार कार्यान्वयन गर्ने भनी श्री ५ को सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट २०५२।४।४ मा निर्णय भएको हुँदा मं. प. को निर्णयानुसार गर्ने गराउने व्यवस्था हुन निर्णयानुसार अनुरोध गरिन्छ ।

१. नागरिकता नियमावलीको अनुसूचि १ बमोजिमको ढाँचामा वंशजको आधारमा नागरिकता पाउने रीतपूर्वकको आवेदन प्राप्त भए पछि शंका गर्ने मनासिब माफिकको कारण भएको अवस्थामा बाहेक साधारणतया सिफारिसको आधारमा नागरिकता प्रमाणपत्र दिने नीति लिने भन्ने निर्णय भएकोले सो अनुरुप नागरिकता प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था गर्न ।

२. नागरिकताको लागि प्राप्त आवेदन उपर मनासिब माफिकको शंका लागेमा, छानविन गरी ठहर गर्नु पर्ने अवस्था देखिएमा प्र.जि.अ. ले बढीमा ६० दिन भित्र छानविन गरी आवेदक नेपाली नागरिक हो होइन भन्ने ठहर गर्नु पर्ने ।

३. नागरिकताको आवेदनमा सिफारिस गर्ने अधिकारीले शंका लागेमा बंशज खुल्ने प्रमाण (बाबु वा आमा वा दाजुभाइ वा सहोदर काका वा जेठाबाबु वा काका वा जेठाबाबुका छोराहरुमध्ये कसैको नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,) जन्मसिद्धको हकमा जन्मेको प्रमाण, स्थायी वसोवास,जग्गाजमिनको प्रमाण (आफ्नो वा वंशजको व्यक्तिहरुको नाममा भएको) वा नागरिकता नियमावलीको नियम ३ को उपनियम (४) मा व्यवस्था भएका प्रमाण आदि समेतलाई आधार मानी सिफारिस गर्न सक्ने नीति लिने दिने निर्णय भएकोले सो अनुरुप गर्ने व्यवस्थाको लागि प्र.जि.अ. ले सिफारिस गर्ने अधिकारीलाई जानकारी गराउन ।

४. प्रक्रियागत त्रुटीका कारणले यदाकदा वंशजको व्यक्तिले जन्मसिद्धको र जन्मसिद्धको नागरिकता लिनु पर्ने व्यक्तिले वंशजको नाताले नागरिकता लिएको पाईएको अवस्थामा सो सम्वन्धमा छानविन गरी वंशज वा जन्मसिद्ध के को आधारमा नागरिकता पाउनु पर्ने हो सो ठहर गरी पहिले प्राप्त गरेको नागरिकताको प्रमाणपत्र खिची सो अनुरुपको नागरिकताको प्रमाणपत्र जिल्ला प्रशासन कार्यालयले उपलब्ध गराउने ।

५ समाजमा अझै विद्यमान रहेको जातिगत संकीर्णताले गर्दा जातीय आधारमा आफूलाई हीनताबोध गर्ने व्यक्तिले बाबुको भन्दा फरक थर राखी नागरिकता प्रमाणपत्र माग गर्ने गरेको हुनाले त्यस्तो व्यक्तिहरुको सम्बन्धमा छानविन गरी वेलेरा मनासिब देखिएमा नागरिकताको प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी वा थर सच्याई नागरिकताको प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था गर्ने । साथै विदेशमा रोजगारी गर्ने गएका व्यक्तिहरुको नाम, थर फरक गरी रोजगारी गरेको भए पेन्सन पट्टाको सुविधा उपयोग गर्न पाउने गर्नको लागि त्यस्ता व्यक्तिहरुको नागरिकता प्रमाणपत्र सच्याइ दिने । त्यस्तै महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुका व्यक्तिले अशोभनीय थर ठग, ढाँट, चोर, भूल आदि राखी लिएको नागरिकतामा थर सच्याउन चाहेमा सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याई दिने ।

६. अंगीकृत नागरिकता लिएका विदेशीको नावालक सन्तानको नागरिकता वावुले नागरिकता परित्याग गरेपछि अंगीकृत नागरिकता लिएका विदेशीको नावालक सन्तानको नागरिकता पनि स्वत नरहने स्थिति रहेकोले नागरिकता प्राप्ति गर्नु अघि अंगीकृत नागरिकबाट जन्मेका नावालक सन्तानले उमेर पुगी नेपालको अंगीकृत नागरिकता लिन चाहेकी अवस्थामा बाबुले पूर्व मुलुकको नागरिकता परित्याग गरेकोलाई परित्यागको आधारमानी अंगीकृत नागरिकता प्रदान गर्ने नीति अवलम्वन गर्ने ।

७. नेपालको संविधान, २०१९ लागू भएपछि नेपालमा जन्मेका जन्मसिद्धको नागरिकता प्रमाणपत्र लिएका नागरिकका भाइ तथा अविवाहित वहिनीले नेपालको नागरिकता पाउन सक्ने कानूनी व्यवस्था नभएकोले त्यस्ता व्यक्ति हाल नेपालमा स्थायी वसोवास गरी आएका भए त्यस्ता जन्मसिद्ध नागरिकका भाइ तथा अविवाहित वहिनीले अंगीकृत नागरिकता माग गरेको अवस्थामा प्राथमिकता दिने नीति लिन ।

८. अंगीकृत नागरिकका नावालकहरुलाई अंगीकृत नागरिकता लिन केही सरलीकरण गर्ने उद्देश्यले नेपाल नागरिकता ऐन, २०२० को दफा ६ (५) मा भएको विज्ञान, दर्शनशास्त्र, कला, साहित्य, विश्व शान्ति, मानवकल्याण वा नेपालको उद्योगधन्दा वा आर्थिक उन्नतिमा योगदान भएको वा गर्न सक्ने हुनुपर्ने व्यवस्था लागू नहुने गर्न ऐनमा संशोधन गर्ने आयोगको सुझावका सम्बन्धमा त्यस्ता नागरिकका नावालक सन्तान (हाल उमेर पुगेका) लाई अंगीकृत नागरिकता दिने सम्बन्धमा निर्णय हुँदा आयोगको सुझावलाई समेत दृष्टिगत गर्ने ।

९ माथि दफा ८ मा उल्लेख भएका विदेशी व्यक्ति बाहेक अन्य विदेशीको हकमा अब उप्रान्त त्यस्ता व्यक्तिको पारिवारिक लगत र आश्रित संख्या तथा मुलुकको [illegible] पनि दृष्टिगत गरी नागरिकता दिने नीति लिने ।

१० नागरिकता प्रमाणपत्रको लागि सिफारिश गरिएका व्यक्तिहरुको लगत [illegible] मा अनिवार्य रुपमा राख्ने व्यवस्था गर्नका लागि जिल्ला विकास समिति मार्फत आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।

११ नागरिकता प्रमाणपत्रमा दस्तखत गर्ने अधिकारीको नमूना दस्तखत (Specimen Signature) ३ (तीन) प्रति नियमित रुपमा मन्त्रालयमा पठाउने ।

(बालकृष्ण प्रसाई)
उप-सचिव

फोन नं.: ०१-४२११२६७
०१-४२११२७०
०१-४२११२६३
फ्याक्स: ०१-४२११२४४

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(निजामती कर्मचारी प्रशासन शाखा)

पत्र संख्या:- नि.क.प्र. ०७६/७७
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:- ११५४

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल।
मिति: २०७६।०९।२३

विषय : <u>पत्राचार सम्बन्धमा।</u>

श्री अध्यागमन कार्यालय, कालिकास्थान, काठमाण्डौं।
श्री कारागार व्यवस्थापन विभाग, डिल्लीबजार, काठमाण्डौं।
श्री राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभाग, सिंहदरबार, काठमाण्डौ।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै।

प्रस्तुत विषयमा यस मन्त्रालय अन्तर्गतका विभाग तथा जिल्ला स्थित कार्यालयहरुबाट कतिपय अवस्थामा निर्देशनका लागि र अन्य विषयमा पत्राचार गर्दा विषयसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, परिपत्रको अध्ययन नगरी पत्रमा उल्लेखित विषय, माग गरिएको विवरण स्पष्ट नगरि पत्राचार भएको पाइएकोले यसबाट समय र लागत मात्र खर्च हुने तथा समस्याको समाधान हुन नसक्ने हुँदा तहाँ विभाग कार्यालय तथा अन्तर्गत निकायहरुबाट मन्त्रालयमा पत्राचार गर्दा पत्रको सान्दर्भिकता, उक्त विषयसँग सम्बन्धित नीति, ऐन, नियम र परिपत्र समेत अध्ययन गरी विभागीय प्रमुख वा कार्यालय प्रमुखले हस्ताक्षर गरी पठाउने व्यवस्था हुन मिति २०७६।०९।२२ को निर्णयानुसार अनुरोध छ।

२०७६।९।२३

दुर्गादत्त ढकाल
शाखा अधिकृत

"सक्षम निजामती प्रशासन विकास, समृद्धि र सुशासन"

c:\users\admin\dropbox\विविध पत्रहरु\नमुना पत्र २०७४ m.docx

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
☎ ०८२-५२३५४२
फ्याक्स ०८२- ५२३५४१

ईलाका प्रशासन कार्यालय

तुल्सिपुर दाङ्ग

नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय इलाका प्रशासन कार्यालय तुल्सीपुर, दाङ

प.सं. : ०७६/७७
च.नं. १७३८

मिति : २०७६/११/०२

विषय : सम्पर्क विवरण परिवर्तन सम्बन्धमा ।

श्री गृह मन्त्रालय,
प्रशासन महाशाखा,
सिंहदरवार, काठमाण्डौं ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय सबै,

श्री ईलाका / सिमा प्रशासन कार्यालय सबै ।

प्रस्तुत विषयमा भाडाको भवनमा सञ्चालित यस ईलाका प्रशासन कार्यालय मिति २०७६/११/०१ गते देखि आफ्नै कार्यालय भवनमा सरी सञ्चालन भएकोले यस कार्यालयको सम्पर्क विवरणमा निम्नानुसार परिवर्तन भएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

१. पत्राचार गर्ने ठेगाना : तुल्सिपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. ५ , तुल्सिपुर दाङ्ग
२. फोन नं. : ०८२-५२३५४२
३. फ्याक्स नं. :०८२-५२३५४१
४. ईमेल : illakaprasasan@gmail.com

2076/11/02

श्रीधर टण्डन
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा)

फ्याक्स नं. ०१-४२११११४६
फोन नं. ०१-४२११२४५
Email: nagarikta@moha.gov.np

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्या:- नाराप/०७६/७७
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च.नं.:- 260

मिति: २०७६/०९/१७

विषय: नागरिकतामा थर संशोधन सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै ।

नेपाली नागरिकतामा थर संशोधन सम्बन्धमा यस मन्त्रालयबाट मिति २०५२/०४/०४, २०६३/०४/२१ र २०६८/०२/२७ मा भएका निर्देशन/परिपत्रहरु प्राप्त भएकै छन्/यसैसाथ संलग्न छ । सो निर्देशन/परिपत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसकेको भनी मन्त्रालयमा पटक पटक गुनासो प्राप्त हुन आएकोले निर्देशन/परिपत्र कार्यान्वयन गर्नु गराउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

बोधार्थ
श्री नेपाल खड्गी सेवा समिति,
केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं ।

(नारायण न्यौपाने)
शाखा अधिकृत

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा हातहतियार शाखा

०६७ ६८

४०४

२०६८।३।२३

नागरिकता संसोधन गर्ने बारे ।

श्री नेपाल खड्गी सेवा समिति,
मरुढोका, काठमाण्डौ ।

प्रस्तुत विषयमा त्यहाँको प.सं.१५७, मिति २०६८।२।१२ को पत्रबाट सर्लाही, सिरहा र उदयपुर जिल्लामा नागरिकताको प्रमाणपत्रमा थर संसोधन गर्ने सम्बन्धमा कारवाही अगाडि बढाइयोस भन्ने माग भै आएको पत्र अध्ययन भै निर्णयार्थ पेश हुँदा यस सम्बन्धमा नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषद् को मिति २०५९।४।४ को निर्णय अनुसार जातिय आधारमा आफूलाई हिनताबोध गर्ने व्यक्तिले बाबुको थर भन्दा फरक थर राखी ना.प्र. माग गर्न आएमा व्यहोरा मनासिब देखिएमा छानविन गरी ना.प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी ना.प्र. दिने व्यवस्था गर्ने भन्ने निर्णय भै परिपत्र समेत भैसकेको हुँदा यसै विषयमा थप निर्णय गरिदिनु नपर्ने भन्ने नेपाल सरकार सचिवस्तर बाट मिति २०६८।२।२५ मा निर्णय भएको व्यहोरा जानकारीका निमित्त अनुरोध छ ।

पुण्यराज भट्टराई
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा हातहतियार

(.... शाखा)

सिंहदरबार,

काठमाडौं, नेपाल ।

[illegible] संख्या- ०७३।६४

[illegible] पत्र संख्या र मिति:-

[illegible]

मिति:- २०७३ [illegible]

विषय:- नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै ।

नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्यविधि निर्देशिकाको परिच्छेद [illegible] मा [illegible] नागरिकता [illegible] विद्यमान रहेको [illegible] गरिर्णता र हिनताबोधले गरी फरक थर राखी नागरिकता [illegible] थर राखी [illegible] थर सच्याई नागरिकता प्रमाणपत्र माग गरी नागरिकता प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी [illegible] थर सच्याई [illegible] अशोभनीय [illegible] प्रमाणपत्र [illegible] अञ्चलका केही जिल्लाहरुका व्यक्तिले अशोभनीय [illegible] [illegible] थर राखी लिएको नागरिकतामा थर सच्याउन चाहेमा [illegible] [illegible] नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याइदिने भन्ने व्यहोराको [illegible] प्रशासन कार्यालयले नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याइदिने भन्ने [illegible] [illegible] छ ।

[illegible] कतिपय प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले सो बमोजिम [illegible] [illegible] जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्याङ्जाबाट हिनता [illegible] [illegible] गरेको र जिल्ला प्रशासन कार्यालय, [illegible] राखी नागरिकता [illegible] [illegible] आयोगले निर्दिष्ट गरेका थरहरु राखी नागरिकता [illegible] [illegible] मिल्ने-नमिल्ने सम्बन्धमा लिखित निर्देशन गरेर [illegible] [illegible] परिच्छेद [illegible] मा उल्लेख भए अनुसार महाकाली अञ्चलका केही [illegible] निर्देशिकाको [illegible] मा उल्लेख भए अनुसार महाकाली अञ्चलका केही [illegible] नागरिकतामा थर सच्याउन सकिने भनी राखिएको प्रावधान [illegible] जिल्लाहरुको हकमा नागरिकतामा थर सच्याउन सकिने भनी [illegible] [illegible] लागू गर्न र हिनताबोध हुने थरहरु संशोधन गर्न [illegible] जिल्लाहरुको हकमा [illegible] लागू गर्न र हिनताबोध हुने थरहरु संशोधन गर्न [illegible] [illegible] अधिकार परिपत्रहरुमा भएका व्यवस्थाहरु कडाई [illegible] [illegible] नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति २०७[illegible] [illegible] [illegible] गर्न नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति [illegible] [illegible] अनुसार गर्न गराउनुहुन अनुरोध छ ।

[illegible]

[illegible]

शाखा [illegible]

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

नागरिकता तथा हातहतियार

(...................................... शाखा)

सिंहदरबार,

काठमाडौं, नेपाल।

संख्या– ०६३।६४

पत्र संख्या र मिति:-

च.नं. [illegible]

मिति– २०६३ [illegible]

विषय नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै।

नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्यविधि निर्देशिकाको परिच्छेद [illegible] मा [illegible] विद्यमान रहेको [illegible] संकिर्णता र हिनताबोधले गर्दा फरक थर राखी [illegible] प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी वा थर सच्याई [illegible] जिल्लाहरुका व्यक्तिले अशोभनीय [illegible] चोर, भुस [illegible] राखी लिएको नागरिकतामा थर सच्याउन चाहेमा [illegible] सच्याइदिने भन्ने व्यहोराको [illegible] प्रशासन कार्यालयले नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याइदिने भन्ने [illegible] छ।

[illegible] कतिपय प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले सो बमोजिम [illegible] जिल्ला प्रशासन कार्यालय, म्याग्दीबाट [illegible] आयोगले निर्दिष्ट गरेका थरहरु राखी नागरिकता [illegible] लिखित निर्देशन [illegible] मिल्ने-नमिल्ने सम्बन्धमा लिखित निर्देशन [illegible] मा उल्लेख भए अनुसार महाकाली अञ्चलका केही [illegible] निर्देशिकाको [illegible] मा उल्लेख भए अनुसार सच्याउन सकिने भनी राखिएको [illegible] नागरिकतामा थर सच्याउन सकिने भनी राखिएको [illegible] लागु गर्न र हिनताबोध हुने थरहरु संशोधन गर्न वा [illegible] भएका व्यवस्थाहरु [illegible] निर्देशिका [illegible] अधिकार परिपत्रहरुमा भएका व्यवस्थाहरु [illegible] नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति [illegible] जिल्लामा परिपत्र गर्न नेपाल सरकार [illegible] अनुसार गर्न गराउनुहुन अनुरोध छ।

[illegible]

शाखा [illegible]

नेपाल सरकार

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

पत्र संख्या:- ०६३।६४
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च. नं.:- ५३

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति:- २०६३/०४/२२

विषय: नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सवै ।

नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्याविधि निर्देशिकाको परिच्छेद ६(क) मा समाजमा अझै विद्यमान रहेको जातिगत संकिर्णता र हिनताबोधले गरी फरक थर राखी नागरिकता प्रमाणपत्र माग गरी नागरिकता प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी वा थर सच्याई नागरिकता प्रमाणपत्र दिने र त्यस्तै महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुका व्यक्तिले अशोभनीय थर, ठग, ढाँट, चोर, भूल आदि राखी लिएको नागरिकतामा थर सच्यान चाहेमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याइदिने भन्ने व्यहोराको प्रावधान रहेको स्पष्टै छ ।

यति हुँदा हुदै पनि कतिपय प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले सो बमोजिम नगरेको गुनासाहरु वारम्वार आउने गरेको र जिल्ला प्रशासन कार्यालय, म्याग्दीबाट हिनताबोध हुने थरको सट्टामा राष्ट्रिय दलित आयोगले निर्दिष्ट गरेका थरहरु राखी नागरिकता प्रमाणपत्र संशोधन गरी प्रतिलिपी दिन मिल्ने-नमिल्ने सम्बन्धमा लिखित निर्देशन समेत माग भई आएको सन्दर्भमा निर्देशिकाको ६(क) मा उल्लेख भए अनुसार महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुको हकमा नागरिकतामा थर सच्याउन सकिने भनी राखिएको प्रावधान अन्य जिल्लाहरुको हकमा समेत लागू गर्न र हिनतावोध हुने थरहरु संशोधन गर्न चाहनेहरुका सम्वन्धमा निर्देशिका एवम् यस अघिका परिपत्रहरुमा भएका व्यवस्थाहरु कडाईका साथ लागू गर्न सवै जिल्लामा परिपत्र गर्न नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति २०६३।०४।२१ मा निर्णय भएकोले सो निर्णय अनुसार गर्न गराउनुहुन अनुरोध छ ।

(सुनील खनाल)
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(नागरिकता तथा हातहतियार शाखा)

पत्र संख्या:- ०६३।६४
प्राप्त पत्र संख्या र मिति:-
च. नं.:- ५३

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

मिति:- २०६३/०४/२२

विषयः नागरिकतामा थर सच्याउने सम्बन्धमा ।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सवै ।

नागरिकता प्रमाणपत्र वितरण कार्याविधि निर्देशिकाको परिच्छेद ६(क) मा समाजमा अझै विद्यमान रहेको जातिगत संकिर्णता र हिनताबोधले गरी फरक थर राखी नागरिकता प्रमाणपत्र माग गरी नागरिकता प्रमाणपत्रमा नयाँ थर राखी वा थर सच्याई नागरिकता प्रमाणपत्र दिने र त्यस्तै महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुका व्यक्तिले अशोभनीय थर, ठग, ढाँट, चोर, भूल आदि राखी लिएको नागरिकतामा थर सच्यान चाहेमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नागरिकता प्रमाणपत्रमा थर सच्याइदिने भन्ने व्यहोराको प्रावधान रहेको स्पष्टै छ ।

यति हुँदा हुदै पनि कतिपय प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरुले सो बमोजिम नगरेको गुनासाहरु वारम्वार आउने गरेको र जिल्ला प्रशासन कार्यालय, म्याग्दीबाट हिनताबोध हुने थरको सट्टामा राष्ट्रिय दलित आयोगले निर्दिष्ट गरेका थरहरु राखी नागरिकता प्रमाणपत्र संशोधन गरी प्रतिलिपी दिन मिल्ने-नमिल्ने सम्बन्धमा लिखित निर्देशन समेत माग भई आएको सन्दर्भमा निर्देशिकाको ६(क) मा उल्लेख भए अनुसार महाकाली अञ्चलका केही जिल्लाहरुको हकमा नागरिकतामा थर सच्याउन सकिने भनी राखिएको प्रावधान अन्य जिल्लाहरुको हकमा समेत लागू गर्न र हिनताबोध हुने थरहरु संशोधन गर्न चाहनेहरुका सम्बन्धमा निर्देशिका एवम् यस अघिका परिपत्रहरुमा भएका व्यवस्थाहरु कडाईका साथ लागू गर्न सवै जिल्लामा परिपत्र गर्न नेपाल सरकार (सचिवस्तर) बाट मिति २०६३।०४।२१ मा निर्णय भएकोले सो निर्णय अनुसार गर्न गराउनुहुन अनुरोध छ ।

(सुशील खनाल)

फोन नं.: ०१-४२११२६७
०१-४२११२७०
०१-४२११२६३
फ्याक्स: ०१-४२११२४४

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

(निजामती कर्मचारी प्रशासन शाखा)

पत्र संख्याः- नि.क.प्र. ०७६/७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ११६३

सिंहदरबार,
काठमाडौं, नेपाल।
मितिः २०७६।०९।२३

विषय : परिपत्र सम्बन्धमा।

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
सबै।

प्रहरी निरीक्षक भुवनाथ खड्काको प्रतिवेदनले बादी नेपाल सरकार प्रतिवादी विजय राजवंशी समेत भएको झुट्टा विवरण पेश गरी नागरिकता लिएको मुद्दामा उक्त नागरिकता जारी गर्दा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, झापामा पेश भएको अनुसूची फारामको कार्यालयको निर्णय गर्ने कोलममा सनाखत गराउनेको नाम उल्लेख हुने स्थानमा केरमेट देखिएको भन्ने अभियोग पत्रमा उल्लेख भएको देखिन्छ। यसरी कागजपत्र केरमेट भै अभिलेख स्पष्ट नहुँदा न्यायीक निरुपण एवं सेवा प्रवाहमा पर्ने असर समेतलाई मनन गरी तहाँ कार्यालयबाट र जिल्ला स्थित इलाका प्रशासन कार्यालयबाट समेत तपशिल बमोजिम गर्ने गराउने व्यवस्था हुन मिति २०७६।०९।१७ को निर्णयानुसार अनुरोध छ।

तपशिलः-

१. नागरिकताको प्रमाणपत्र प्राप्तिका लागि पेश भएका अनुसूचि लगायतका कागजपत्रहरु दुरुस्त भएको एकिन गरी बुझ्ने र संलग्न प्रमाण (अनुसूची सहित) को सुरक्षित अभिलेख राख्ने।
२. नागरिकताको प्रमाणपत्र जारी गर्ने अधिकारीले कागजात दुरस्त रहेको एकिन गर्ने जारी भएको प्रमाण पत्र र कार्यालयमा रहने रजिष्टर अभिलेखको विवरण फरक परे नपरेको एकिन गरी अनिवार्य रुपमा रजिष्टरमा दस्तखत गर्ने।
३. अभिलेख व्यवस्थापन तथा सुरक्षामा कुनै कमि कमजोरी हुन नदिने तर्फ निरन्तर सजग रहने।

२०७६।९।२३

दुर्गादत्त ढकाल
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखा

ईमेल: vmcmgmt@moha.gov.np
फोन नं. ०१-४२११२३५
फ्याक्स नं. ०१-४२११२१५
सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्याः अ.प्र.स.स.व्य. ०७६/०७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:-४४०

मितिः २०७६।१०।२९

विषयः परिपत्र ।

श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल, काठमाण्डौ ।
श्री सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, प्रधान कार्यालय, स्वयम्भू काठमाण्डौ ।
श्री अध्यागमन विभाग, कालिकास्थान, काठमाण्डौ ।
श्री कारागार व्यवस्थापन विभाग, कालिकास्थान, काठमाण्डौ ।
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै (७७ जिल्ला) ।

उपरोक्त बिषयमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार एवं स्थानीय तहका कार्यालय बनाउनका लागि निःशुल्क रुपमा जग्गा दाताबाट प्राप्त हुने जग्गाको निर्णय गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमको समितिले देहाय बमोजिमका आधारहरु अवलम्बन गरी जिल्ला स्तरमै निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्न भनी नेपाल सरकार (माननीय मन्त्रीस्तर) भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट मिति २०७६।१०।२२ मा निर्णय भई प.सं. ०७६/०७७(ज.टि.३१४३)३३४ च.नं. ११२२, मिति २०७६।१०।२२ को पत्रबाट लेखी आएकोले सो अनुसार गर्न गराउन सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुलाई परिपत्र गरिदिनुहुन भनी भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभागको प.सं.२०७६/०७७/ज.प्र.१६/२/९१९ च.नं. १६४४, मिति २०७६।१०।२७ को पत्रबाट अनुरोध भई आएकोले सोही बमोजिम तहाँ र मातहत निकायबाट गर्नु गराउनु हुन आदेशानुसार अनुरोध छ ।

१.समितिको गठनः-

क. सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी - संयोजक
ख. सम्बन्धित मालपोत कार्यालय प्रमुख - सदस्य
ग. सम्बन्धित नापी कार्यालयको प्रमुख- सदस्य
घ. निःशुल्क जग्गा प्राप्त हुने क्षेत्रको सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य
ङ. सम्बन्धित कार्यालयको प्रमुख - सदस्य सचिव

नोटः मालपोत कार्यालय वा नापी कार्यालयको लागि जग्गा प्राप्त हुने भएमा सो कार्यालयमा अधिकृत स्तरको कर्मचारी भए निजले र अधिकृत स्तरको कर्मचारी नभए अन्य बरिष्ठ कर्मचारीले सदस्य सचिवको काम गर्नु पर्नेछ ।

क्रमशः

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
आन्तरिक प्रशासन, सवारी तथा सभा समारोह व्यवस्थापन शाखा
ईमेल: vmcmgmt@moha.gov.np
फोन नं. ०१-४२११२३५
फ्याक्स नं. ०१-४२११२१५
सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।

पत्र संख्याःअ.प्र.स.स.व्य. ०७६/०७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- ६४०

२.जग्गा प्राप्त गर्नको लागि समितिले लिनु पर्ने आधारहरुः-

क. नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारका कार्यालय, निकायलाई प्राप्त हुने जग्गा उच्चतम रुपमा प्रयोगमा आउन सक्ने प्रकारको हुनु पर्ने र सो जग्गा कार्यालय स्थापनाको लागि प्रदान गरिएको भएमा सेवाग्राहीलाई सहज र सुगम हुने स्थानको हुनु पर्ने ।

ख. जग्गा प्राप्त गर्दा जोखिमयुक्त स्थानको जग्गा विवादित जग्गा वा झगडा परिरहेको जग्गा, तत्काल रजिष्ट्रेशन र नामसारी नहुने किसिमको जग्गा, प्रयोगमा ल्याउन नसकिने किसिमको जग्गा वा प्रयोगमा ल्याउन कठिन हुने एवं धेरै खर्च लाग्ने जग्गा नलिने ।

ग. दाताले जग्गा प्रदान गर्दा (सरकारी निकायलाई) प्रायजसो भवन निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागि दिने भएकोले र सो प्रयोजनको लागि दिईएको हो भने कार्यालय सञ्चालन गर्नको लागि भवन निर्माण गर्दा आवश्यक भौतिक पूर्वाधार जस्तै सडक, वत्ति, पानी, सञ्चार, बैंक आदिको सुगमता भएको हुनु पर्ने र कार्यालयको लागि खुला स्थान पार्किङ्ग सुविधा प्राप्त हुने/नहुने हेर्नुपर्ने । सुरक्षाको दृष्टिकोणले उपयुक्त छ छैन ? हेर्नु पर्ने ।

घ. जग्गा प्राप्त गर्दा यथासम्भव स्थानीय तह सँग समन्वय गर्ने ।

ङ. कार्यालय स्थापनाको लागि जग्गा प्राप्त गर्दा अन्तर सम्बन्धित कार्यालयहरु (जस्तै नापी-मालपोत कार्यालय) स्थापना गर्न सहज हुने, भवन निर्माण गर्न र कार्यालय सञ्चालन गर्न यथेष्ट पुग्ने भविष्यमा बढ्न सक्ने कामको चापलाई समेत थेग्न सक्ने प्रकृतिको हुनुपर्ने ।

च. जग्गा प्राप्त गर्दा जग्गा प्राप्त गर्ने कार्यालय, निकायको केन्द्रीय निकायको सहमति र अनुमति प्राप्त गर्ने ।

छ. प्रचलित कानूनले जग्गा दिन, लिन नहुने भनी उल्लेख गरेको जग्गा प्राप्त नगर्ने ।

ज. जग्गा प्राप्त गर्ने बिषयमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा भूमि व्यबस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट प्राप्त निकासा बमोजिम गर्ने ।

हरि प्रसाद पन्त
उप-सचिव

बोधार्थः
श्री भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय, सिंहदरवार ।
श्री भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग, बबरमहल काठमाण्डौ ।

आ-व्य-महाशाखा
४६८
०७६।१०।२८

नेपाल सरकार
भूमि व्यवस्था,सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय
भूमि व्यवस्थापन तथा अभिलेख विभाग
(मालपोत तथा भूमिसुधार शाखा)
बबरमहल,काठमाण्डौ।

फ्याक्स नं. ४२३०५८५
महानिर्देशक: ४२२३०४९
निर्देशक प्रशासन:- ४२२५९८२
निर्देशक योजना:- ४२२६९८८
क.प्र.शाखा:- ४२६६४९३
आ.प्र.शाखा:- ४२६६४९३
पिए Ext.:- ४२२००२८

पत्र संख्या:- २०७६/०७७/ज.प्र.१६/२ | ९९४
चलानी नं.:- १६४४

मिति:- २०७६/१०/२७

बिषय:- परिपत्र गरिदिनहुन ।

११४२८
मिति ... १०।२८

श्री गृह मन्त्रालय
(आन्तरिक व्यवस्थापन महाशाखा)
सिंहदरबार,काठमाण्डौ।

उपरोक्त विषयमा नेपाल सरकार प्रदेश सरकार एवम स्थानिय तहका कार्यालय बनाउनका लागि निशुल्क रुपमा जग्गा दाताबाट प्राप्त हुने जग्गाको निर्णय गर्ने प्रयोजनका लागि देहाय बमोजिमको समितिले देहाय बमोजिमका आधारहरु अवलम्बन गरी जिल्ला स्तरमै निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्न भनी नेपाल सरकार(माननिय मन्त्रीस्तर) भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट मिति २०७६/१०/२२ मा निर्णय भै प.सं.०७६/०७७(ज.टि.३१४३।३३४ च.नं.११२२ मिति २०७६/१०/२२को पत्रबाट लेखि आएकोले सो अनुसार गर्न गराउन सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरुलाई परिपत्र गरिदिनुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

१.समितिको गठन :-

क. सम्बन्धित जिल्लाको प्रमख जिल्ला अधिकारी- संयोजक

ख. सम्बन्धित मालपोत कार्यालय प्रमुख -सदस्य

ग. सम्बन्धित नापी कार्यालयको प्रमुख-सदस्य

घ. निशुल्क जग्गा प्राप्त हुने क्षेत्रको सम्बन्धित स्थानिय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत-सदस्य

ङ. सम्बन्धित कार्यालयको प्रमुख -सदस्य सचिव

नोट. मालपोत कार्यालय वा नापी कार्यालयको लागि जग्गा प्राप्तहुने भएमा सो कार्यालयमा अधिकृत स्तरको कर्मचारी भए निजले र अधिकृत स्तरको कर्मचारी नभए अन्य वरिष्ठ कर्मचारीले सदस्य सचिवको काम गर्नु पर्नेछ ।

२.जग्गा प्राप्त गर्नको लागि समितिले लिनु पर्ने आधारहरु:-

क. नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारका कार्यालय, निकायलाई प्राप्त हुने जग्गा उच्चतम रुपमा प्रयोगमा आउन सक्ने प्रकारको हुनु पर्ने र सो जग्गा कार्यालय स्थापनाको लागि प्रदान गरिएको भएमा सेवाग्राहीलाई सहज र सुगम हुने स्थानको हुनु पर्ने ।

ख. जग्गा प्राप्त गर्दा जोखिमयुक्त स्थानको जग्गा बिवादित वा झगडा परिरहेको जग्गा, तत्काल रजिष्ट्रेशन र नामसारी नहुने किसिमको जग्गा, प्रयोगमा ल्याउन नसकिने किसिमको जग्गा वा प्रयोगमा ल्याउन कठिन हुने एवं धेरै खर्च लाग्ने जग्गा नलिने ।

ग. दाताले जग्गा प्रदान गर्दा (सरकारी निकायलाई) प्राय जसो भवन निर्माण गर्ने प्रयोजनको लागि दिने भएकोले र सो प्रयोजनको लागि दिईएको हो भने कार्यालय सन्चालन गर्नको लागि भवन निर्माण गर्दा आवश्यक भौतिक पुर्वाधार जस्तै सडक,बत्ति, पानी ,सन्चार, बैंक आदिको सुगमता भएको हुनु पर्ने र कार्यालयको लागि खुला स्थान पार्किङ्ग सुविधा प्राप्त हुने / नहुने हेर्नु पर्ने । सुरक्षाको दृष्टिकोणले उपयुक्त छ छैन? हेर्नु पर्ने ।

घ. जग्गा प्राप्त गर्दा यथासम्भव स्थानिय तह सँग समन्वय गर्ने ।

ङ. कार्यालय स्थापनाको लागि जग्गा प्राप्त गर्दा अन्तर सम्बन्धित कार्यालयहरु (जस्तै नापी -मालोत कार्यालय) स्थापना गर्न सहज हुने, भवन निर्माण गर्न र कार्यालय संचालन गर्न यथेष्ट पुग्ने, भविष्यमा बढन सक्ने कामको चापलाई समेत थेग्न सक्ने प्रकृतिको हुनुपर्ने ।

च. जग्गा प्राप्त गर्दा जग्गा प्राप्त गर्ने कार्यालय, निकायको केन्द्रीय निकायको सहमति र अनुमति प्राप्त गर्ने ।

छ. प्रचलित कानूनले जग्गा दिन, लिन नहुने भनी उल्लेख गरेको जग्गा प्राप्त नगर्ने ।

ज. जग्गा प्राप्त गर्ने विषयमा कुनै द्विविधा उत्पन्न भएमा भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट प्राप्त निकासा बमोजिम गर्ने ।

२०७६।१०।२६
....
(दिपक काफ्ले)
महानिर्देशक

नेपाल सरकार
परराष्ट्र मन्त्रालय

राहदानी विभाग

नारायणहिटी, काठमाण्डौ

NS/ISO 9001:2015 प्रमाणिकृत नेपालको पहिलो सरकारी निकाय
"गुणस्तरीय, पारदर्शी एवं सेवाग्राहीमैत्री सेवा"

प.सं.- डि.ओ.पी/एड्मीन/०७६/७७ मिति २०७६।०९।१०

च.नं.-५३२

श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सबै।

श्री इलाका प्रशासन कार्यालय, सबै।

विषय :- राहदानीमा हस्ताक्षर र छाप छुट सम्बन्धमा।

राहदानी जारी हुँदा भुलवस हस्ताक्षर गर्न वा छाप लगाउन वा दुवै छुट भएका सेवाग्राहीहरू पुनः हस्ताक्षर वा छाप वा दुवैका लागि राहदानी सहित पुनः आएमा राहदानीको आधिकारिकता यकिन गर्ने र सो को अलग लगत खडा गरी हस्ताक्षर र छाप लगायतको काम कारवाही सम्बन्धित कार्यालयबाट गर्न मिल्ने हुँदा यसरी आउने सेवाग्राहीको राहदानीमा तहाँबाटै हस्ताक्षर वा छाप वा दुवै हुने व्यवस्था मिलाउनुहुन निर्देशानुसार अनुरोध छ।

गणेशप्रसाद अधिकारी
शाखा अधिकृत

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

पत्र संख्या:- ०७६/०७७
प्राप्त पत्र संख्या र मितिः-
च.नं.:- १४३६

सिंहदरवार,
काठमाडौं, नेपाल ।
मितिः २०७६।१०।२९

विषयः सुझाव कार्वान्वयन गर्ने सम्बन्धमा ।

श्री प्रमुख जिल्ला अधिकारी
जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सवै ।

प्रस्तुत विषयमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको पत्र संख्या प्र.म. ०७६/०७७ च.नं. ५८८० मिति २०७६।१०।२० को पत्रानुसार नेपाल सरकारको सम्पत्ति बदनियतपूर्वक हिनामिना/हानी नोक्सानी गरी भ्रष्टाचारजन्य कार्य गरेको उजुरीका सम्बन्धमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा मातहतका कर्मचारीहरुबाट अनुगमनका सम्बन्धमा अनियमितता हुन नदिन देहायका सुझावहरु कार्वान्वयन गर्नु गराउनुहोला ।

१. भ्रमण आदेशमा अधिकार प्राप्त अधिकारीले मात्र दस्तखत गर्ने,
२. अनिवार्य रुपमा छुट्टै भ्रमण खातामा भ्रमण आदेश दर्ता गर्ने व्यवस्था गर्ने,
३. भ्रमण आदेशमा स्वीकृत भएको स्थानमा अनिवार्य जानु पर्ने र उक्त स्थानको स्थलगत प्रमाणहरु पेश गर्ने व्यवस्था गर्ने,
४. भ्रमण प्रतिवेदन नबुझाए सम्म दैनिक भ्रमण खर्चको बिल स्वीकृत नगर्ने,
५. भ्रमण आदेश वा निर्णय विना भ्रमण खर्च गर्ने गरी भ्रमण गर्न वा काजमा नजाने,
६. भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ (संशोधन सहित) को पूर्ण रुपमा पालना गर्ने ।

(महेश्वर न्यौपाने)
सचिव

बोधार्थ
श्री अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग,
प्रहरी महाशाखा,
टंगाल, काठमाण्डौ ।